

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-ön és 15-én	Előfizelési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csokkszám: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A gödöllői vizsga.

Az utóbbi időben fellendült idegenforgalmunk állandó javulásáról számol be a statisztika. A tízezreken kívül, akiket egy-egy sportesemény is idevonz, többen vannak, akiket nem egyetlen látnivaló, hanem Magyarország szépségeinek, kultúrájának és vendégszeretetének híre hoz Budapestre. Minden eddigit messze felülmúl azonban a cserkész világtábor harmincezer cserkész és remélhetőleg még több külföldi látogatója.

Ha nem számíthatjuk is a világtábort idegenforgalmunk maradandó tényezői közé, hatalmas méreteinek idegenforgalmunk szempontjából való kihatását nagyra kell értékelnünk, mert hazánkat a világ jövő nemzedékének színe-javával ismerteti meg, melynek bizonyára egész életére szóló emléke marad ez az élményekben, látnivalókban és cserkészörömökben bővelkedő, világgraszáló táborozás. Lesznek, akiknek ez az első magyarországi látogatása nem marad utolsó is; viszontlátjuk még sokakat, ha máskor nem, majd akkor, amikor az élet visszahúzza az embert fiatalságának emlékeihez, a városba, faluba, rétre, patakpartra, amelyik ezeknek az emlékeknek hűséges megőrzőjévé szegődött.

Aki nem tud visszajönni, az sem veszett el számunkra. Ő mesélni fog rólunk, most a szüleinek, kis cserkészbarátainak, aztán a fiainak s egyszer majd pufók unokáknak is a messzi országról, ahol nagyapó annyi szépet látott s amely akkor még kicsi volt és szegény, de azóta újra nagy lett, gazdag és hatalmas. Előkerül a térkép, az ujjacskákat a világ minden tájékán rávezetik majd Budapestre és Gödöllőre: ki tudná megmondani, mikor és hol terem majd ennyi elvetett magnak gyümölcse.

Nagy és gazdag országok megengedhetik maguknak, hogy csak hideg és józan számoszlopokon keresztül nézzenek akár egy cserkész világtábort is. Nekiünk ezt nem lehet. Igaz, vigyáznunk kell, hogy reá ne fizesünk, mert nincs miből, de nem felejthetjük el emellett, mennyire nemzeti érdekünk is, hogy kis és nagy vendégeink jól érezzék magukat közöttünk s olyan emlékeket vigyenek haza innen, amelyeket nem elfelejteni, de minél szívesebben megőrizni igyekeznek.

A világtábor ilyen sikerének ezt a feladatát nem szabad azonban csak azokra bízni, akik a rendezés terheit egyénileg vállalták. Mindenikünknek, akinek ahihetalmunk adódik, hazafias kötelessége most nagyon

lovagiasnak, szolgálatkésznek és szíves vendéglátónak lenni, tenyerén hordozni a vendégeinket, hadd ismerjenek meg olyanoknak, amilyenek valójában is vagyunk, amikor nem politizálunk. Nincs senki közöttünk, aki valami csekélységgel, ha többel nem: egy útbaigazítással, egy kalapemeléssel, egy éjjennel, a magyar Hiszek-egynek egyetlen, törhetetlenül bízó szavával szolgálatot ne tethetne a magyar ügynek, amit ma a világtábor képvisel.

A csendőrség jelentős feladatot kapott a világtábor gépezetében. A tábornak nemzetközivé nyilvánított belső területén rendet tartanak maguk között a cserkészek, ott nincs szükség csendőrré. A tábornak körülvevő hatalmas terület közbiztonsági szolgálatát azonban nekünk kell ellátnunk. Egész külön szövevényes csendőrszervezet létesült erre a célra, olyan tisztí és legénységi létszámmal, amelyet a feladat megkíván. Könnyen, magától értetődően, az ideális katonai gépezet pontosságával megy minden, bizonyosságával annak, hogy elmúltak az idők, amikor a csendőrség teljesítő-képességét a portyázó járőr és a karhatalmi század jelképezte, ma már nincs közbiztonsági feladat, amelynek a legkifogástalanabbul megfelelni ne tudna.

Hallottunk néha dícsérő szavakat, amelyek a magyar csendőr kiválóságát ahhoz kötötték, hogy megelégszik cigányok és duhaj legények fékentangarsáival. Sokszor bebizonyítottuk az ellenkezőjét s most a cserkész világtábor előtt, minden emberi és férfiúi érényeknek eme kényes felfogású és szigorú ítéletű nemzetközi őrserege előtt újra bebizonyítjuk. Odakerül a kakastoll a világ szeme elé, de nem féltjük, hogy nem úgy fog kikerülni onnan is, mint még mindenünnen ötven esztendeje: fényesen, mocsoktalanul.

Amire bajtársaink figyelmét — talán inkább csak túlzott óvatosságból — nemcsak a cserkész világtáborral, de általában az idegenforgalommal kapcsolatban felhívni szeretnők, nem a szolgálat lényegére, hanem a külső formájára vonatkozik. Legyünk minden jószándékú külföldihez minél barátságosabbak akkor is, ha nem maradzsza. Tartsuk szem előtt, hogy kicsi dolgoknak mindig bölcsebb elintézése egy mosolygós figyelemzetetés, mint a leghibátlanabb feljelentés. Mert az idegen nem oda megy, ahol legjobban rendben tartják és ahol a legszakoszerűbben tudják őt feljelenteni, hanem oda, ahol a legjobban érzi magát.

Nem szemethúnyást értünk ezalatt. Ellenkezőleg: mindent meg kell látni a külföldinél is. De ahogy tudomására adjuk, hogy látnak, ahogy eljárunk vele anélkül, hogy a kelleténél ridegebbek volnánk, de viszont közbiztonságunk nagy érdekeiből szemernyit is feláldoznánk, ebben rejlik az utasítás intelligens alkalmazásának külön tudománya. Ebből a külön tantárgyból vizsgálunk most Gödöllőn, biztosan tudjuk: tiszta kitünőre,

A természettudományok és a technika fejlődésének befolyása a bűnözésre és a nyomozásra.

(Harmadik közlemény.)

Az előzőleg bekövetkezett csontsérülések megállapításával személyazonosítás céljait tudja szolgálni. Előfordul, hogy közvetlen közléről (2 méteren belül) tett lövéseknél az el nem égett lőporszemcsék olyan erősen és mélyen ékelődnek be a testet borító szövetanyagokba, hogy azokat sem rázással, sem porolással nem lehet onnan napfényre hozni. Ilyen esetekben a röntgenfelvétel az el nem égett lőporszemcsék alakjából és elhelyeződéséből következtetést enged meg a lövés távolságára és az alkalmazott lőporfajtára. Dr. Wietrich Antal, a budapesti egyetem törvényszéki orvostani intézetének adjunktusa alkalmazta először a kinematografiát egy erdőőr ártatlanságának kiderítésére, akit azzal vádoltak, hogy egy szökésben levő vadorzót hátulról orvul lelőtt. Az áldozat testén levő- és kimeneti nyílások is ezt látszottak igazolni. Dr. Wietrich Zeiss-Ikon óraműves felvevőgéppel kimutatta, hogy 600 méter távolságról történt lövésnél, amely távolságot a Manlicher lövedéke 1.48 másodperc alatt tesz meg, a sértett másfélszeres fordulatot is megtehet s így a szembenállóra tett lövés azt hátba is találhatja.

Hatalmas segítséget nyújt az orvosszakértő a nyomozásnak a különféle haj-, szőr- és fonálerostok vizsgálásával. A hajszálak és szövetek gyakran játszanak szerepet az erőszakos cselekményeknél, amikor egyes részecskék a tettesnél vagy a gyanúba vett egyéneknél visszamaradnak. A mikroszkópiai vizsgálat kimutathatja,

hogy a feltehető képlet haj, szőr vagy más növényi szövetrost-e, ha szörképlet, embertől vagy állattól való-e, ha embertől ered, milyen testrészből való, miképpen vált le a testről, sőt néha még azt is, hogy egy bizonyos egyéntől származik-e. A mikroszkóp megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz a tudományoknak és a nyomozásnak is. A háború előtti mikroszkópok a parányi testet legfeljebb 900-szoros átmérőjű nagyságban mutatták. Ez annyi volt, mintha egy búzaszemet egy lépés átmérőben látnánk. Utána a Zsigmondi—Siedentopf-féle ultramikroszkóppal a láthatatlan kis testeket rendkívül erős fénysugárral világították meg s így már 1800-szoros nagyítást is elértek. Majd Amerika állt elő a Szupermikroszkóp szédítő csodájával. Dr. Reimond Rife tanár az előbbi módszerre építve, 500-szoros nagyítást tudott elérni olyképpen, hogy a legparányibb tárgyra napfény helyett az emberi szemnek láthatatlan ultraviolet sugárkévet vetített s a tárgyról szétvetődő láthatatlan sugarakat polarizálta vagyis egyetlen kévébe foglalta össze. De mivel szemünk azt így nem fogja föl, a kévét fotografálólapra vetítette és ezen rögzítve tette nagyítóüveg alatt láthatóvá. Itt már a példának vett búzaszem 1 mm-es átmérője 5000 milliméteressé nőtt, ami 5 métert jelent. Ezzel azonban még nem állt meg a mikroszkóp fejlődése. Az ultraviolet fénytöréssel tett kísérleteknél a fénynek kvarclapra való vetítésével sikerült a nagyítást 17.000-szeressé növelni. Ez kb. olyan nagyítás, mintha egy búzaszemet a budapesti zeneakadémia épületének nagyságára duzzasztanánk.

A mikroszkóp az egyes tudományos ágaknak megfelelően az utolsó évtizedben szerkezete szempontjából sokat fejlődött és ma már a legkülönbözőbb célnak megfelelő mikroszkópok állanak rendelkezésre. Van olyan, amelynél a vizsgálati tárgy szemlélés alkalmával plasztikusan hat. Az ú. n. Dermatológus belsejébe zsebiámpa-

Szibériai emlék.

Írta: OLCSVAY GÉZA.

Egy ölmos novemberi délelőttön így szólt hozzám a hadifoglyokórház parancsnoka, egy áldottlelkű ezredorvos: „Na, János! egészen egészséges lettél; ma behurcolkodhatsz a foglyotáborba!... Tudod, hogy itt minden helyre sok a betegjelölt!”... Mit tettem egyebet, alázatosan megköszöntem az eddigi apolást és mikor magamra maradtam, keserűségemben Petőfi juhászlegényét utánozva, nagyot ütöttem tenyeremmel a: vaságyra!... Még aznap délután összeszedelőzködtem, de nem igen volt kurázsím elhagyni a meleg kórházi szobát. Kerek egy hónapot töltöttem el a foglyok kórházában s azóta, mióta 16 fokos hidegben 40 fokos lázzal felhoztak ide a városból az oroszok, nem voltam kívül az épületen. Csak az ablakból lesegettem kifelé, mikor már lábadozó lettem. Amit persze onnan belülről láttam, az éppen elegendő volt arra, hogy lehűtse szabadságvágyamat. Hó... jég és hó... Ez volt a panoráma képe...

Vacsora után — nagy és megható búcsúzás után —

a fertőtlenítés miatt útálatosan gyűrött köpenyemben, oldalra akasztott „egyetlen” ingóságommal: a kényerestarisznyámmal, nekivágtam a tábornak, mely, bár aránylag közel volt, mégis mérhetetlen messzi, különleges új világként tűnt elém. A kórház és a tábor rőtöröstéglás épületeit egy országút váiasztotta el, melynek szélein apró szatocsboltok, ú. n.: lafkák gubbasztottak. Arrébb egy, ugyancsak rőtöröstéglás homlokzatú templom meredt havas tetéjével rideger az ég felé, az arra haladó ember felé... Ordító hideg volt, olyan, hogy üres tarisznyám odafagyott a köpenyemhez s a köpenyem úgy megkeményedett, mintha fából lett volna... Bakarcsom alatt cincogón nyikorogtak az agyontaposott hófehér jégtörmelékek. A torkomat megmegfojtogatta az elhagyatottság... Az országút végén, kis máglyarakás előtt valami özféle topogott...

Mögöttem, a város felől nyikorgó lépteket hallottam s csak mikor közel, mellettem elment az illető, akkor láttam, hogy nő volt. Megálltam és utánabámultam... Otromba filcsizma volt rajta, testén ijesztő szörmebunda, fején baslik s mikor visszakacsintott, mi tagadás, nagyon éreztem, hogy nőt takar a csúnya bunda. Menten el is feledtem a kieltenséget és utána osontam. Játszani kezdtem a „szabadsággal”... Megbántam!... A nő az egyik fiústólgo kéményű, lafkaházikóba bement s a palánkkaput bereteszte előttem... Ezért bántam meg az előbbi nekilendülést, mert így megtorpanva még jobban fájt ez a műszabadság és az igazi havas út... Pár perc múlva a házikó egyike ablaka kivilágosodott s új erőre kapva, be akartam kukucskálni rajta. De itt is póruljártam... Csak hívórigók meredtek felém... Mikor lehangelőjottan elfordultam, újra észbevettem az orosz templomot, mintha hívott volna!

elem által táplált villamos világítótestet van elhelyezve, és így a vizsgálatot külön fényforrás nélkül lehet végrehajtani. Az ú. n. Brinnel-féle mikroszkóp „U” alakú állványra van szerelve, rá lehet helyezni magára a vizsgálati tárgyra és különösen terjedelmesebb tárgyak, pl. iratok megvizsgálására szolgál. A gömbtárgyasztalos mikroszkóp úgy van berendezve, hogy az asztalra helyezett tárgyat bármilyen szög alatt lehet vizsgálni, tehát annak sincsen pl. akadálya, hogy az ütüszeg által a töltényfenékbe ütött benyomat oldalfalai is alapos vizsgálat alá vészenek.

Ezek természetesen csak példák. A csendőr nyomozó alosztályaink egy-egy 56—600-szoros nagyításig terjedő monokuláris mikroszkóppal, ezenkívül 150-szeres nagyításig terjedő zsebmikroszkóppal vannak ellátva. Utóbbi a helyszínelő-felszereléshez tartozik. A felszerelést optikai szempontból különböző erősségű nagyítóüvegek és nagyítócsövek egészítik ki. A nyomozó osztály bünygyi laboratóriumának egy 1350-szeres nagyításig terjedő monokuláris és egy teljesen új rendszerű, önvilágító testtel ellátott, plasztikus képet adó, 90-szeres nagyítású binokuláris mikroszkópja van.

A mikroszkópiai vizsgálat elérését eredményező nyomozási eredmények megvilágítására szolgáljon például a következő két eset.

Párisban a Szajnából levágott emberfejet halásztak ki, mely zsebkendőbe volt burkolva és dróttal átkötve. A mikroszkópiai vizsgálat megállapította, hogy a zsebkendőben gyártási hiba van, a fejen pedig olyan apró gömbök vannak, amelyek csak borospincében teremnek meg. Megállapították ezenkívül a drót fémkeverékeinek összetételét is. Ebből kiindulva a gyáron és a kereskedőn keresztül a hibás zsebkendők vásárlóját egy olyan huzalgyár munkásának személyében derítették ki, mely a bün-

jelhuzallal azonos fémkeverékű drótot gyárt. A munkásnak három zsebkendője volt, de csak kettőt tudott felmutatni. Kiderült, hogy borospincéje is van. Ebben megtalálták a fejetlen hullát.

Más alkalommal a cselekmény elkövetésével nyolc személy volt gyanúsítható. A tettes a helyszínen székelt. A székletvizsgálat kimutatta, hogy az illetőnek bélférgei vannak. A nyolc nyanúsított közül egynél sikerült ilyen bélférgeket megállapítani, ő is volt a tettes.

A *vegytan* (kémia) mint tapasztalati tudomány ösrégi, azonban a mai tudományos felfogás alapját csak a Dalton-féle atomelmélet és az Avogadro-féle gázmolekulaelmélet vetette meg 1811-ben. Ettől kezdve egyik felfedezés a másikat követte és a kémia nélkülözhetetlen tényezővé vált az összes tudományok és a technika számára. A kémia bünygyi alkalmazásának gondolata aránylag újkeletű és bünygyi kémiáról, mint olyanról csak a múlt század második fele óta beszélhetünk. Azóta azonban a vegytannak ez a különleges ága rohamosan fejlődik és ma már olyan színvonalat ért el, hogy az igazságszolgáltatás, a tárgyi bizonyítékok korában, hathatós támogatását már nem tudná nélkülözni. A köröm alatt levő piszok, egy hajszál, a ruhából kiszivott por, a zsebekben és a használati eszközökön lerakódott tisztátalanságok, kuruzslószerek és anyagok, magzathajtószerek, mérgek (mint a mérges gázok, illó mérgek, savak és lúgok, valamint növényi mérgek) ürületek, váladékok vizsgálata nagyon sok esetben játszott már büntetőperekben döntő szerepet. A bünygyi vegyésznek a modern általános kémia legújabb eljárásain, a vegyszerek -s reagen-ciós százain kívül rendelkezésére állanak a modern műszertechnika legújabb vívmányai és készülékei. Legfontosabb eszközeinek egyike az analitikai vegyi mérleg, melyet a modern technika már oly tökéletessé fejlesztett, hogy azon pl. egy emberi hajszál súlya pontos-

Vad, ijedt sietéssel odafutottam; havas téglakiszögelésére tett könyökömré támasztott fejjel hallgattam a kerekedő hóvihart... Őnduló, fiatal életemet láttam újra; azt az időt, amikor még nem tudtam, hogy mi a kietlenség, mi az elhagyatottság, mikor még minden, minden soha el nem múlt tavasznak látszott!... Itt sem találtam nyugodalmat. A szél arcomba csapta a felkavart havat és a rongyokba burkolt orosz nő elzavart.

Azt, hogy hogyan jutottam a templomtól a táborba és a baraképületbe, nincs bátorságom még ma sem visszaidézni. Bekullogtam az első baraképületbe s kiválasztottam a bejáratnál elfoglalatlanul lévő pricesen négy üres gyalulatlan deszkát. A prices fogására felakasztottam fagyott tarisznyámat és leültem a széldeszkarára...

Milyen idegen, siralmas zsbivásárt láttam magam előtt!... Valakit megkérdeztem, hogy tulajdonképpen hányan laknak ebben a hodájban. Gondolkozás nélkül felelte, hogy: száználvalan!... Nagyon nyeltem a réműlettől s behunytam a szememet. Aztán csak ki kellett nyitnom... Körülnéztem. Az első visszatetsző dolog az volt, hogy sokat nyitogattak mellettem az ajtót, hol kiment, hol bejött valaki. Hiszen, — igaz, hogy ezt csak később találtam természetesennek — száználvalan embertől nem lehetett kívánni, hogy mozdulatlanul vesztegeljen a pricesen. Valahányszor nyílt az ajtó és a kinti hideg betódult, valóságos párafelhő vett körül és a féloldalam mindig didergett egyet.

Estére már megszokta a szemem a barak szánalmas panorámáját. Órákon át szórakoztatott annak a különös, kis társadalomnak a szemlélése. Még ott is érezhető volt a szellemi és vagyoni különbség. Volt, akinek a négy szál deszkán — ennyi járt egy fogolynak — egész kis háztar-

tása volt már; több pokróccal, szalmazsákos ágygal, asztallal, nagy petróleum-lámpással. A polcon vaj, sajt, tányérok, sőt olyiknak könyvek. Másoknak megint nagy süvegük, meleg csizmájuk s vastag bundájuk volt...

Hogy ki mit csinált, ezt bizony nehéz lenne leírni. Az első, ami fülön ütött, a bábeli nyelvzavar volt. Az egyik sarokban osztrákok dominóztak és teáztak; odébb magyarok kiabáltak és kártyáztak, vagy hadiélményeiket meségették; arrébb törökök karattyoltak s lefekvés előtt Mekka felé fordulva mosták lábaikat és imádkoztak... A zöm csak hajnal felé feküdt le. Ilyenkor a kijelölt „inspekciós” a terem közepére tette asztalát és beletemetkezett egy könyvbe. Jómagam napokon át néztem Irigykedve társaim ágybabujását, fúrge betakarozását, az én matracomat, a négy szörös deszkát, az én takarómat, a nyári katonaköpenyemet, az én fejtáncosomat, az üres kenyértarisznyámat. Nem is igen mertem lefeküdni, mert akkor jobban fáztam. Inkább csak ültem, ültem a széldeszkan s mikor már elült a bábeli nyelvzavar, elhalkult a vitázás, zökkentett fejjel nekibóbiskoltam.

Valamelyik éjjel az egyik ismerős bundatulajdonos ez-redtársam lett az ügyeletem. Hosszú könyörgésre rávettem, hogy a szolgálat tartamára adja kölcsön a bundáját cserébe az én köpenyemért és ha ő lefekszik, visszacsereéljük a két egyenlőtlen értékű alkalmatosságot. — „Csak egy órára add ide, hogy átmelegedhessem már egyszer!” — hangoztattam neki, mire megesett rajtam a szíve.

Erősen derengett, mikor a szó szoros értelmében recsegve, ropogva, kegyetlen testi didergésre ébredtem fel!... Észelösen végigtapogattam magamat s meghökkenvő állapítottam meg, hogy rám fagyott a ruhám, annyira meg-

san lemérhető. Ilyen mérleggel, különböző vegyi készü-
lékekkel, vegyszerekkel, reagensákkal a mi nyomozó
osztályunk bűnügyi laboratóriuma is fel van szerelve.

A következő példa jellemző az elemző vegyész
munkájára. A múlt század elején egy cseh hazafi, azon
bánkódván, hogy nemzete nem dicsekedhetik olyan ősi
irodalomtörténeti írott emlékekkel, mint a nagy nyu-
gati nemzetek, nekilátott és hihetetlen ügyességgel
1300-ból eredő ó-cseh nyelven írt versgyűjteményt tar-
talmazó pergamentet készített. Ennek a régi okmány-
nak a tudományos világ módfelett megörült és csak
jóval később, évtizedek múlva kezdtek valódiságában
kétkedni. Az igazságot vegyész derítette ki, aki meg-
állapította, hogy az okmányon szereplő iniciálbetűk
berlinieké festék felhasználásával készültek, már pedig
ezt a festéket csak 1820-ban találták fel.

Négy évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett a tisz-
zugi arzénper. Hosszú évek óta megtorlatlanul maradt
gyilkosságok sorozata került napfényre, a perdöntő
bizonyítékokat a régen elporladt holttestek vizsgálatá-
val a bűnügyi vegyészetnek kellett szolgáltatni. Mint
tudjuk, a vegyészet fényesen megoldotta ezt a feld-
tát, mert a vizsgálatok alapján adott szakvéleménynek
volt köszönhető, hogy az igazságszolgáltatás rátehet-
te kezét a bűnösökre. Közleményünk kerete nem engedi
meg, hogy a bűnügyi vegyész munkásságával, eljárá-
saival behatóbban foglalkozunk, azért csupán az arz-
én kimutatásának módszerét vázoljuk röviden. Az
ú. n. Marsh—Libig-féle arzénkimutatás a következők-
ön alapul: Ha arzéntartalmú, sósavval savanyított folya-
dékból cinkfém hozzáadásával hidrogént fejlesztünk,
arzenhidrogén keletkezik. Vörös izzásnál az arzen-
hidrogén alkatrészeire, arzénre és hidrogénre bomlik.
Ha az arzenhidrogént üvegcsövön keresztül vezetjük,

melynek egy részét lánggal izzásba hozzuk, a felheví-
tett rész után az üvegcső szűkületében barnásszínű
„arzéntükör” rakodik le. A hevítési ponton túl azért
szűkítjük a csövet, hogy az arzéntükör kis térré sűrű-
sődjék össze. Ezáltal az arzéntükör a legcsekélyebb
arzénnyomnál is jól látható. A legkisebb ilyen módon
láthatóvá tett arzénmennyiség 1/1000 milligramm. Ez
azt jelenti, hogy a Marsh—Libig-féle próbával az arz-
én halálos adagjának egy százezredrészét ki lehet
mutatni.

Mérgezési eseteknél nem csak a minőségi, hanem
a mennyiségi kérdés is szerepet játszik. Ilyenkor a
vegyész a mérgező minőségén kívül azt is kimutat-
hatja, hogy a szervezetben levő mérgező mennyiség elő-
idézhetette-e az egészségrontást vagy halált. Előfordult
pl., hogy egy cukrászdából vett sütemény elfogyasz-
tása után többen megbetegedtek. A nyomozó hatóság
a felfoglalt süteményeket saját vegyészével megvizsgál-
tatta, ki megállapította, hogy a sütemények réznyom-
okat tartalmaznak, miből a hatósági orvos rézmérgezését
állapított meg. Míután azonban a réz a gabonafélék
rendes alkatrésze s az csekély nyomokban nemcsak a
lisztben, hanem a húsban és egyéb tápszerekben is
mindig előfordul, a mérgező mennyiség kimutatása vált
szükségessé, amelynek eredményeként a bírósági ve-
gyész kimutatta, hogy a rézmennyiség olyan csekély
volt, hogy az egészségre ártalmas hatást nem gyako-
rolhatott. Ez esetben romlott tejszín okozta a mérge-
zést, mire a cukrász felfoglalt edényeit és bezárt üzle-
tét felszabadították.

A fegyverszakértő olyan esetekben segíti elő tudásá-
val az igazság kiderítését, amelyekben löfegyvereket vagy
robbantószerkeket használtak. Megállapítja a fegyver rend-
szerét, gyártmányát, ürméretét, hordtávolságát, löszaba-

izzasztott a kölesönbunda melege. Először azt hittem, hogy
lecsúszott rólam, majd megrémülve arra gondoltam kábul-
tan, hogy: ellopták s végül meggyőződtem róla, hogy ezred-
társamat közben felváltották. Valószínű, hogy hiába kelte-
getett s így egyszerűen kicserélte a bundát a köpennyel...
Eladdig mindig ellenszenveztem a halállal, de ott, azon a
különös hajnalon rájöttem, hogy néha, ha az élet csak
szenvetés, jobb, ha jön a halál... Nem sírtam, de köny-
nyeztem, hisz ez érthető volt, 19 esztendő voltam... Kö-
rülöttem mindenki aludt, csak egy kis egér motoszkált üres
polcomon, aztán az is orthagyott és én, a prices szélén ülve,
fejemet tenyereimbe szorítva, dideregtem reggelel.

Sorsom, ez az érthetetlen deszpota — megizleltette ve-
lem az olombányát is. Ott álltam reggelenkint a kapuke-
rités előtt s néztem a vontatott mozgással közeledő mun-
kások kigyóvonalát. Különös alázat, hamu alatti megnyu-
vás rítt le róluk. Láruk rongyokba volt burkolva s ruháikon
színes, nagy foltok tarkállottak. Csak az arcukról lehetett
látni, hogy ki milyen nemzetiség, mert vegyesen voltak.
Főleg oroszok, kínaiak, tatárok meg magyarok. Nyelvük
az közös volt, de csak ha már a bányabejáróhoz értek. Ott
hármasával, négyesével tömörültek s ha az óra még né-
hány szabad percet engedélyezett, hát cigarettát sodortak,
tölcséres formájút és szenvedélyeset szippantgattak a bu-
dós füstből. A kulik ilyenkor kékszíni rongyaik rejtekből
előkotorászták sajátos pipájukat, megtömték és lehevered-
tek a piszkosba...

Mindegyikünk útalta őket; nem éppen a piszkos miatt,
hanem, hogy különös, ugató nyelvükön mindig sugdosód-
tak és vakogtak. Ha valamelyik találó megjegyzést rö-

pított a sárgák hangyabolyába, minden „fehér” — még a
heccelő ellensége is — menten a pártjára állott. Verekedés
sohasem vitték a kulik a dolgot, ellenben veszekedős
napokon, lenn a tárnákban, meg a dohos folyosókon, csodá-
latos zöld fényben csillogtak a kuliszemek... Néha meg-
érezte, hogy ha most nem, akkor soha!... És titokban
ki-ki véres, harakiris történetekre gondolt. A magyarok
„oda se neki” fogták fel a dolgot s rendszeren ők kezdték a
hetvenkedést.

Egyik este Illinov deszkasöntésében teázgattam a töb-
bivel. Az oroszok az asztal végén hajmeresztő dolgokat me-
séltek, úgy hogy a bányászok feleségei közül a gyengébbek
el is ájultak, lehet hogy azért is, mert örökké teherben
voltak. Galambos Péter, — aki szomszédom volt, mivel
látta, hogy erősen figyelek, odalegyintett. — „Ez semmi!”
De ma két hete temettek a kulik is, meg mi is!... Az úgy
volt, hogy Zákány János, falubeli pajtásom, hatalmas szál
legény volt; amolyan lázadó-vérű somogyi bicskás. Mi kö-
zöttünk bizony nem akadt ügye, baja s így belekötődött
egy sunyipofájú kuliba, akinek fehér felesége volt. Azt
mondta haragosan egy reggel a kulik felé: — „Mondd
csak Chi-long, fáj-e még a szíved bürke?” — Lett erre ha-
hota; mi röhögünk, a sárgák sziszegtek, mire mi még
jobban röhögünk. Az egyik öreg orosz bányász meg is kér-
dezte: — „Tán az asszonyát szorongattad hé?” — de az
asszony szóra olyat hördült a kulik, hogy mind megijedtünk,
még a sárgák is felugrottak ültükből. Már láttuk, hogy
ennek fele se tréfa, de János csökönyös volt s mint a pi-
hét dobta arrébb, aki csitítva feléje közelített. Aztán ezt
ordította, teli torokkal:

— Megszorongattam a mejjét, oszt' ez az állat ni'

tosságát, a lövés hatását, a fegyver pásztaázóképességét és azt, hogy ölére alkalmas volt-e.

A fegyverszakértő igénybeveszi a kémiaát pl. ólom összetételének meghatározásakor, valamint a fegyvercsőben levő füstcsapadék vizsgálatakor, amiből a lövés idejét és az alkalmazott löpor fajtáját állapíthatja meg. Lövedékgyártásnál ugyanis ritkán használnak fel tiszta ólomot, hanem rendszerint olyat, amely gyártmányok szerint különféle százalékarányban más fémeket is tartalmaz, pl. ónt, horganyt, antimont, arzént, stb. Ha a cselekménynél alkalmazott lövedék ugyanolyan összetételű, mint a gyanúsított birtokában talált lövedékek, tettessége bizonyítható. Igénybeveheti továbbá a mikroszkópot, mellyel a töltényeket, a lövedékeket és a fegyvereket vizsgálja meg egyéni sajátosságok tekintetében. Ezenkívül a különleges műszerek egész sorozata áll rendelkezésére.

Ma a technika századában élünk, tehát a fizikusok és technikusok is gyakran töltik be bűnügyekben a szakértő szerepét. A fizikusok természeti erők hatására, pl. dobásra, optikai kérdésekre, hőhatásokra, a víz mechanikai tulajdonságaira, elektromossági kérdésekre adhatnak felvilágosítást. Számtalan kérdésben: üzemi balesetknél, szabotáznál vagy mindenütt, ahol a bűncselekmény elkövetésénél valamilyen gépezetnek vagy mechanizmusnak jut szerepe, a kriminalista a technikusok támogatására van utalva.

A botanikusok mérges növényekre, magzatelhajtásnál használt növényekre, por, sár, tisztátalanság, ürülékvizsgálatoknál, növényi fragmentek meghatározásával, élő növényeken látható sérülések korának megállapításával, a növényi öngyulladás eseteinek tisztázásával, textiltermékek összehasonlításával nyújthatnak segítséget.

Olaszországban nagyarányú vasúti lopást követtek el oly módon, hogy a gördülő vonat egyik vagonját fel-

nyitották, a vagonban levő ládák értékes tartalmát ellop-
ták és azt kövekkel pótolták. A lopásra csak az áru rendel-
tetési helyén jöttek rá. A nyomozás teljes sötétben tapo-
gatódzott. Az első támpontot egy *minerologus* szolgáltatta,
ki megmondta, hogy a ládába rakott kövek Olaszország
mely részéből származnak. Az elkövetési hely ismeretének
birtokában azután a nyomozás sikerre vezetett. A közel-
multban a nyomozóosztály parancsnokság kért és kapott
szakvéleményt *minerologustól* egy falbontásos betöréses-
lopás ügyében, melynél a faltörmelékelt kellett a gyanúsít-
ott birtokában talált reszelő fogazata között levő anyag-
gal azonosítani.

Még arra is volt példa, hogy egy ártatlanul gyanúsít-
ott embert *asztronomus* szakvéleménye mentett meg a
haláltól. A vádlott alibit bizonyított ugyan, de azt nem
tudta kellően alátámasztani. Szerencséjére birtokában volt
egy, a helyszíntől távolabb eső helyen, a bűncselekmény
idejében készült fényképfelvétel. A felvételeinél a gyanúsít-
ott árnyéka egy falra vetődött, melyről az asztronomus
pontosan kiszámította a felvétel időpontját és így a vád-
lott bizonyítani tudta, hogy a bűncselekmény elkövetési
időpontjában nem lehetett a helyszínen.

Tudjuk, hogy számtalan bűncselekmény felderítésé-
nél fontos szerepet játszik az időjárás viszonyok tisztá-
zása. E téren a *meteorologus* támogatja a kriminalistát.

A nyomozó hatóságok a bűnöző világ ellen való küz-
delem terén azonban nem csupán kívülálló szakértőkre tá-
maszkodhatnak, hanem rendelkezésükre áll az utóbbi idő-
ben rohamosan fejlődő és a legmodernebb találmányokat
felhasználó *kriminántechnika* is a maga számos, jól bevált
eljárási módjával, rendszereivel, eszközeivel és saját jól
kiképzett személyzetük is.

Első helyen a *bűnügyi fényképészetről* kell, mint
ilyenről említést tenni, mely bár csak a múlt század vége

észrevette, oszt' kontyánál fogvást ráncigálta be a lelke-
met... Erre odaugrottam és rátenyereltem a képíre!...
Ha bajod van Che-long vélem osztod, igaz-e?

Igy ordított szegény János, de már neki volt va-
dulva; mert nem felelt neki a kuli, belerohant a sárgák
rongyos tömegébe.

A kulik üvöltöttek, ugattak és vakogtak. Egyszerre
csak élesen megberregett a bányacsengő és menten rend
lett; az ólom, a robot észretérített bennünket.

Recegett-ropogott a kötélhágcsó és a bányanyílás egy-
más után váltak az embereket. Én, meg János maradtunk
utolsónak. Rá akartam venni, hogy „lyukassza” a napot;
hogy ma ne gyűjjön le a bányába, de aztán meguntam a
fölös beszédet, ott hagytam s engem is elnyelt nemsokára a
bánya szája. Amít most mondok — mondta nekem nagyot
sóhajtv Galambos Péter, — azt János sugdosta, mikor a
halálból kis időre még egyszer visszakászálódott az
életbe:

— Mikor már én is ott hagytam, nagyon elfacsarodott
a szíve, hisz a duhaj legény is szívesen veszi, ha soká kér-
lelik, nagyon egyedül érezte magát és úgy egyszerre
„asszony” után vágott. Ott is hagyta a bánya száját és a
bányászlakások labirintje felé tartott. Che-long portája
előtt megállt, berúgta az ajtót és szembe találta magát Che-
long fehér feleségével!... Az fájdult bele, hogy most még
az asszony is kifelé tuszkolta; szegény János ezt félreértette,
pedig, mint az asszony maga mondta azóta nekem, csak a
„nappal” miatt tette. Igaz, hogy megbizonyosodott a téve-
désről, mert mikor János már az ölében dűdösgette, azt
mondta neki:

— „Szeretlek! És őt utálok!... Che-long egy alázatos

kutya, aki minden este térdén csúszik hozzám, oszt' csókkal
is beéri...” — Tudja kérem ez volt a baj! János még ebéd
előtt lejtött a bányába. A döngetés felé tartott, de Che-long
lesett rá és összegabalyodtak. János volt az erősebb! De
Che-long az ügyesebb!...

Még most is, mintha hallanám szegénynek a sűgását:

— „Péter! Sokáig hentergőztünk, rűgtuk, haraptuk
egymást oszt' mindketten halálosan elfáradtunk. Ekkor
szusziszegette: „Nála voltál, nála voltál; elraboltad a fehér
arasznyt tőlem?” Biz én nem hazudtam. Erre újra össze-
akadtunk, csontjaink úgy megropogtak, hogy borzalmas volt
hallgatni is. Akkor szűrt belém, hogy elnyűtam”.

Erre az ordításra már mi is figyelmesek lettünk s
futva rohantunk a hangok irányába... Egy kanyarodónál
felbukkanó hosszú tárnafolyosó végén a földön álló két bá-
nyászlámpát láttuk meg előbb s azok gyér világánál Já-
nost elnyúlva; a kuli felénk se figyelt. Mellette térdelt,
rűzogatta:

— „Pán! Pán, csak aztat mond meg, te voltál az ördög,
vagy a feleségem?” — vonyította s mivel János nem bírt
felelni, azt bitte, meghót, hát megvillogott a kés és ma-
gába szúrta. Mire odaértünk, ez is kiadta a lelkét...

Csak az volt nekünk fura, hogy míg mi ijedtten, sopán-
kodva álltunk körül a haldoklót, addig a kuli különös, meg-
nyugvó pófával cepelték el az élettelen Che-longot.

Néhány nap múlva megkérdeztem egy öreg, aszott
kulit és az ezt mondta:

— „Mezőnek a virág, embernek a szerelem; virágnak a
Napban, szerelemnek az igazságban van az ereje! Azért
kellett Che-longnak meghalnia, mert már nem tudhatta meg
az igazságot...”

felé kezdtek kriminalisztikai célokra felhasználni, napjainkban már a nyomozás nélkülözhetetlen segédeszközévé vált.

Azok a feladatok, melyeket a bűnügyi fényképezést megoldani képes, két csoportra oszlanak:

A fényképezést leíró rögzítő (descriptív) feladattaira és

a kutató (exploratív) feladatokra.

A leíró feladatokhoz tartozik a bűncselekmények helyszínének, különböző nyomoknak, bűnjeleknek fényképezési úton való megörökítése, bűnjelek fényképezése nyomozati és körözési célokra, személyfelvételek a személyazonosítási, szokásban levő büntettek üdözése és a nyilvántartások részére (Verbrecher-album) mikrografiai felvételek a mikroszkópiai vizsgálatok eredményének maradandó rögzítésére, fényképfelvételek az ultraviolet sugárakban történő vizsgálatok alkalmával mutatkozó kép rögzítésére stb. A fényképezést, mint sokszorosítóeszköz is felhasználható pl. ujjnyomatlapokról, bűnjelekről, személyekről készült felvételek sokszorosítására. A *mozgófényképfelvételek* szintén kiaknázzhatók kriminalisztikai szempontból. Tömegmozgalmaknál, tüntetéseknél, erőszakoskodásoknál a tömegről készült filmfelvétel egyeseknek ezen alkalmakkor való jelenlétére és szerepére nézve olyan tárgyi bizonyítékot szolgáltat, amilyen semilyen más eszközzel nem lehetne produkálni.

Egy nő lefényképezte magát a fényképezőnél. Az előhívott képen az arc sötét foltokkal volt tele. A fényképezés el nem tudta képzelni, hogy ezt a jeleket mi okozhatta, mert a lemez és a felhasznált vegyszerek kifogástalan használhatóságáról kísérleti úton meggyőződést szerzett és arra is határozottan emlékezett, hogy műhibát sem a felvételnél, sem a kép laboratóriumi kidolgozásánál nem követett el. Néhány nap múlva az illető nő himlőben megbetegedett. Arca tele volt vörös himlőkiütéssel. A fényképezőgépet ezeket a foltokat tehát már olyan időpontban felfedezte, amikor azok az emberi szem számára még nem voltak érzékelhetők. A gépszem tehát jobban lát, mint az ember szeme. Ezen alapszik a bűnügyi fényképezésnek kutató (exploratív) feladatok megoldására való alkalmazása. Ha valaki pl. vérről szennyezett ruháját, fehérneműjét kimossa, abban mégis maradnak a vérnek elenyésző nyomai, melyeket ugyan nem látunk, de fényképfelvételekkel, mint sötét foltok élesen előtűnnek. Zsebmetsonél zsebkendő találtak, melyből a név-kezdőbetűk ki voltak fejtve. A zsebkendőről készült fényképfelvétel kimutatta a vörös fonálmaradványokat és így a monogram a képen jól kivehetően előtűnt, mert a lemez vörös színnel szemben érzéketlen.

A bűnügyi fényképezés különleges lemezek, különböző színszűrők, különböző irányokból történő megvilágítás segítségével számtalan, ehhez hasonló problémát tud megoldani. Gyakori eset a nyomozásnál, hogy különböző nyomokat egymással, nyomokat az előidéző tárggyal kell összehasonlítani, vagy pedig két tárgynak az azonosságát kell kimutatni. Ezeknél az eljárásoknál a fényképezés a tárgyról vagy nyomokról készült felvételek megnagyításával, más esetekben diapozítívek készítésével oldja meg feladatát.

Ha a bizonyítás során olyan probléma jelentkezik, amely valamilyen mozgással kapcsolatos, annak tisztázását kísérleti úton eszközölt lassított mozgófényképfelvételek segíthetik elő. Mint kftűnő kriminalisztikai oktatási segédlet, a film közvetve is szolgálja a célt.

Íráshamisítók kimutatása fényképezést nélkül ma

már el sem képzelhető. E téren a fényképezést teljesen háttérbe szorította a kémia, mert a kémiai vizsgálat a kísérleti anyag épségét veszélyezteti. Ha pl. valamely íráshamisításnál kétféle tinta alkalmazását fényképezési úton, esetleg színszűrők segítségével is ki lehet mutatni, mellőzni fogjuk a kémiai megvizsgálást, mert bár ez is biztosan kimutatja a tinták különbözőségét, de megváltoztatja, esetleg megsemmisíti a bizonyítékot, az írást is.

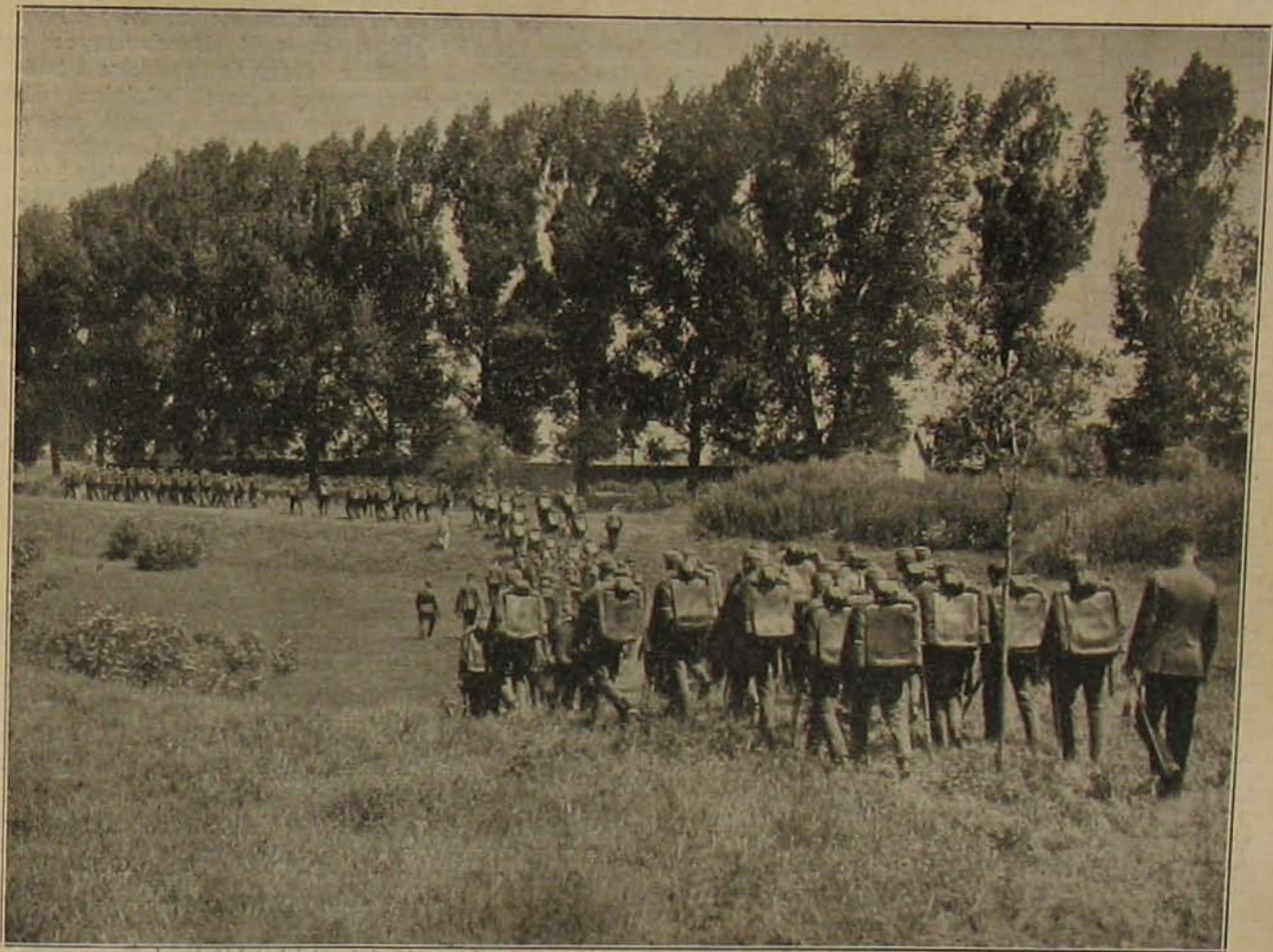
A bűnügyi fényképezésnek ma már a legtökéletesebb különleges készülékek állnak rendelkezésére. Helyszíni felvételek céljaira nagy látszógű, nagy fényerejű lencsékkel ellátott készülékek szolgálnak olyan állvánnyal, mely a készüléknek minden irányba való beállítását és így a felülről való felvételkészítést is megengedi. A nagy látszógű lencsének különösen a zárt helyiségekben levő helyszínek fényképezésénél jut szerepe; mert pl. azzal 4—5 méter távolságról a szoba két falát felölelő felvételt is lehet készíteni.

A közönséges fényképezőgép objektív módon rögzíti ugyan a helyszínt, nagy fogyatékosága azonban, hogy nem mond semmit a méretarányokról és semmit a tárgyaknak egymástól való távolságairól. A fényképen nem állapítható meg pl., hogy egy lövés bizonyos tárgyat elérhetett-e, milyen magas valamely ablak stb. Egyelőre úgy segítettek a dolgon, hogy a helyszín egyes tárgyaihoz mércéket fektettek. Ez azonban csak részben segít a bajon, mert a mérce csak olyan tárgyakról nyújt felvilágosítást, amelyek egy síkban fekszenek. Minden más pontra a mérce méretei érvénytelenek. Ezenkívül a felvételkor nem tudhatjuk soha, hogy a helyszínek mely pontja, melyik kiterjedése lesz később fontos. E bajokon segít a fotogrammetrikus eljárás. Bertillon Alfonz e célra külön metrikus kamarát talált fel. Heindl Róbert pedig olyan egyszerűsített eljárást talált ki, amelyhez nem szükséges külön kamara. Ennél a gép elé a földön négyzetet feszítenek ki madzaggal, amelyet a gép szintén lefényképez. A szükséges függőleges és vízszintes távolságok a geometria és a perspektíva szabályai szerint azután a bizonyos szabályok szerint felvett fényképről lemérhetők, illetve kiszámíthatók.

Vannak ú. n. *Fingerprint-kamarák* is, melyek speciálisan a helyszíni ujjnyom fényképezési rögzítésére szolgálnak. A fényképezés ezt az önálló elektromos fényforrással berendezett készüléket egyszerűen rátapasztja arra a fal-, bútor- stb. felületrészre, amelyen az ujjnyom látható és egy gombnyomásra a készülék minden külön beállítás, az exponálási idő számítgatása nélkül a felvételt végrehajtja. Ezzel a készülékkel felvételeket lehet eszközölni olyan helyeken is (pl. egy páncélszekrény belső oldalán levő ujjnyomról), ahová rendes fényképezőkészülékkel nem lehetne hozzáférközni. A mikroszkóppal kapcsolatos felvételekre különleges mikrografiai készülékek állnak rendelkezésre.

(Folytatjuk.)

Az *iszákosság* a harmincéves háborúban módfelett el volt terjedve. Ivott mindenki, a legmagasabb rangú generálistól lefelé a legutolsó, koldus rongyoságú gyalog pikásig. Az egyik finom borokat, a másik undorító bundapálinkát. A legkiválóbb vezérek között Werth, Aldringen, Spork és Gallas elsőosztályú ivók hírében állottak. A svéd hadseregben országvilág előtt nevezetesen ívó volt egy Gutekunst nevű lovaskapitány, aki egyszerűen elretentő módon tudott inni, lovabűbi lovásza, Ohnegrund, aki még gazdájánál is jobban tudott.

Az őrsparanasnokképző iskola padja után jól esik egy kis mozgás a terepen.

Megjegyzések a „Szolgálati Napló” tervezetéhez.

Írtai: SELLYEY (SCHREDL) VILMOS őrnagy.

Lapunk folyó évi 3. számában egyszerűsíteni javasoltam az őrök irodai teendőit. Nem szólt hozzá senki a felvetett gondolathoz, ezért úgy véltem, hogy talán még nincs talaja az ilyen újításoknak. Vadászy István őrnagy, Hollódy János alezredes és Toldi Árpád százados urak cikkei azonban megcáfolják ezt a feltevésemet, sőt általános gondolatok helyett részletes tervezetet közölnek a jelenlegi „szolgálati havifüzet” egyszerűsítésére.

Abból az elvből kiindulva, hogy több szem többet lát és csupán tárgyilagos eszmecsere szülhet életképes terveket, igyekszem hozzászólni a már szinte tökéletes részletességel feldolgozott tárgyhoz.

Ezúttal csak a Vadászy őrnagy és Hollódy alezredes urak cikkeihez szólok hozzá, mert ezek azonos alapelvből indulnak ki. Nem bírálatról van szó, hanem inkább összehasonlításról és újabb egyszerűsítési lehetőségekről.

Mindkét tervezetnek jellegzetessége, hogy a szolgálati havifüzet tartalmán nem változtat, hanem annak anyagát igyekszik alakítani át csoportosítani munkamegtakarítás, továbbá az áttekinthetőség javítása céljából.

Vadászy őrnagy úr kezdeményező tervének alapelveivel teljesen egyetért Hollódy alezredes úr is, azonban részletkérdésekben lényeges eltérések mutatkoznak közöttük.

Hollódy alezredes úr eleve tapint a dolognak az-azal, hogy az adatoknak „vízszintes irányban” való papírra vetésével a gyakori újabb oldalra átvitelezést és ezzel a neveknek többször ismételt leírását akarja a lehető legkevésbé csökkenteni.

Kézelfoghatóan helyes elv ez, de nézzük meg, melyik minta felel meg ennek leginkább.

Hollódy alezredes úr 2 cm széles, vízszintes rovatokat tervez, ezeket kettéosztja és ugyanazon tétel alatt veszi fel a harmadik függőleges rovatban tárgyal szolgálati ténykedés megkezdését és befejezését. Ezalatt azt értem, hogy például a másodikán 22 órakor elindult 1. R. járőr szolgálatának előírását tárgyaló rovat tartalmazza felső részében az R.j.v. jelzést és alsó részében a teljesített szolgálati órák számát. Ebben az esetben a 2 cm széles, vízszintes rovat mindkét fele ki van használva. Feltétlenül üresen marad azonban a 2 cm széles rovat egyik fele az oktatás, gyakorlat, ruha- és puskavizsga bevezetésénél, sőt gyakran más esetben is, például ha a vezénylés áterjed a következő hónapra. Ebből következik, hogy Hollódy alezredes úr mintájában több vízszintes félrovat üresen marad, ami mélységben feleslegesen megnagyobbítja a szolgálati naplót. Ilyen üres rovatok Vadászy őrnagy úr mintájában nincsenek, ezért ez jobban megfelel a Hollódy alezredes úr felállított a igen helyes elvnek.

A lehetőségig összaszorított, azaz egyoldalas és mélységben is jól kihasznált szolgálati napló mellett nemcsak az átvitelezések számának csökkentése és a papír teljes

kihasználása végett foglalkozni állást, hanem azért is, hogy a szolgálati napló áttekinthetősége növekedjék. Az első bekezdésben hivatkozott cikkemben rámutattam már arra, hogy a szolgálati havifüzet szolgálatkezelési segéd-eszköz. Ebből állapítható meg, ki hol van, mennyi szolgálatot teljesített már s ennek alapján dönthetjük el, hogy az adott esetben kit vezényelhetünk szolgálatba. Leggyorsabb és legbiztosabb ennek leolvasása akkor, ha egyszerre hosszabb időre visszamenően tudjuk áttekinteni az adatokat. A mai szolgálati havifüzet egy-egy oldalára alig lehet párnapi szolgálatot előírni, minek folytán a célszerű és igazságos vezényléshez szükséges adatokat csupán gyakori előrelapozással lehet összeszedni. Ez pedig nem más, mint időpazarlás. Nézetem szerint tehát a szolgálati napló terjedelmét a kedvezőbb áttekinthetőség miatt is feltétlenül szűkebbre kell szorítani. Ennek az szabjon határt, hogy az adatokat rövidítések kiadós használatával olvashatóan be lehessen jegyezni.

Hollódy alezredes úr mintájában az eddigi gyakorlattól eltérő újítás az, hogy a teljesített szolgálati órák számát a szolgálat előírásának rovatában tárgyalja. Ez a mód munkamegtakarítást jelent, mert a bevonulás alkalmával csupán a 4., 5. és 8. rovat vonatkozó részét kell kitölteni. Minthogy azonban a ténykedéseknek a szolgálati naplóba való bevezetése nem teljesen időbeli sorrendben történik, a gyakorlat mutathatná meg, hogy ez az eljárás nem nehezíti-e meg az áttekintést.

A vízszintes rovatok szélességére nézve az őrsök által jelenleg vezetett szolgálati havifüzetekből megállapítottam, hogy a rendes — ellenőrző — szolgálatok előírásánál a rovat szélessége legalább 3 cm, egyéb bejegyzéseknél 0,7-től 1 cm. Ezt alapul véve, Vadászy őrnagy úr mintájában 1 cm, Hollódy alezredes úr mintájában — minthogy minden rovata két alrovatra oszlik — 2 cm széles vízszintes rovatokra lenne szükség.

A jelenlegi szolgálati havifüzet-nyomtatványon a felső szélzet szélessége 2,5 cm, a fejrovaté 6 cm, az alsó szélzeté 2 cm, úgy, hogy a 42 cm hosszú lapnak 25 százaléka kihasználatlanul marad. Méltán ajánlja tehát Hollódy alezredes úr és Vadászy őrnagy úr a szélzetek csökkentését. Nézetem szerint a szolgálati naplón alul és felül nem kell szélzet, a fejrovat szélessége pedig maradjon 6 cm, mely esetben 45 darab 8 mm-es vízszintes rovat részére maradna hely egy-egy oldalon. Ily módon elérhető a cél, hogy az átvitelezések száma tetemesen kevesebb legyen az eddiginél.

Az átvitelezéssel járó munkát azzal is csökkenthetjük, hogy az őrs ne tartson nyilván olyan legénységet, amely huzamosabb ideig nem teljesít szolgálatot az őrsön. A próbacsendőröket például, mihelyt fölvették, azonnal beosztják valamely őrs állományába. Az őrs legalább egy éven át nyilvántartja őt a szolgálati havifüzetben, leírja a nevét és rendfokozatát minden átvitelezésnél, holott az embert sohasem látta. Nézetem szerint a tanalosztályokban lévő legénységet — ha kiképzésük felévnél tovább tart — a kerületi parancsnokságoknál, illetve a tanalosztályoknál lehetne állományban, illetve nyilvántartásban tartani mindaddig, míg kiképzésük befejeződött. Ez az őrsök munkáját csökkentené, a kiképzés alatt állóra semmi hátránnyal nem járna s a legénység utánpótlására sem lenne befolyással, mert azt a kerületek összlétszámára mutató hiány arányában állapítják meg, tekintet nélkül arra, hogy a kerület mely szervénél áll fenn a hiány. Ezzel a megoldással más téren is mentesülne az őrs néhány apró munkától. Például nem kellene iktatnia a kiképzés közben, mondjuk fegyelmi okból elbocsátott próbacsendőr fogyatéka vételét.

Hollódy alezredes úr számítása szerint 724 a 12 főt meg nem haladó létszámú őrs és 64 őrsnek nagyobb a létszáma 12 főnél. Vadászy őrnagy úr egyoldalas mintájában 15 függőleges rovat van a nevek beírására. Ha tehát az őrsre vezényelt, vagy onnan elvezényelt legénység nyilvántartására tartalékolunk is 2—3 rovatot, 12 fős és ennél kisebb, azaz az őrsök zöme részére pótív használata nélkül is elegendő függőleges rovat marad.

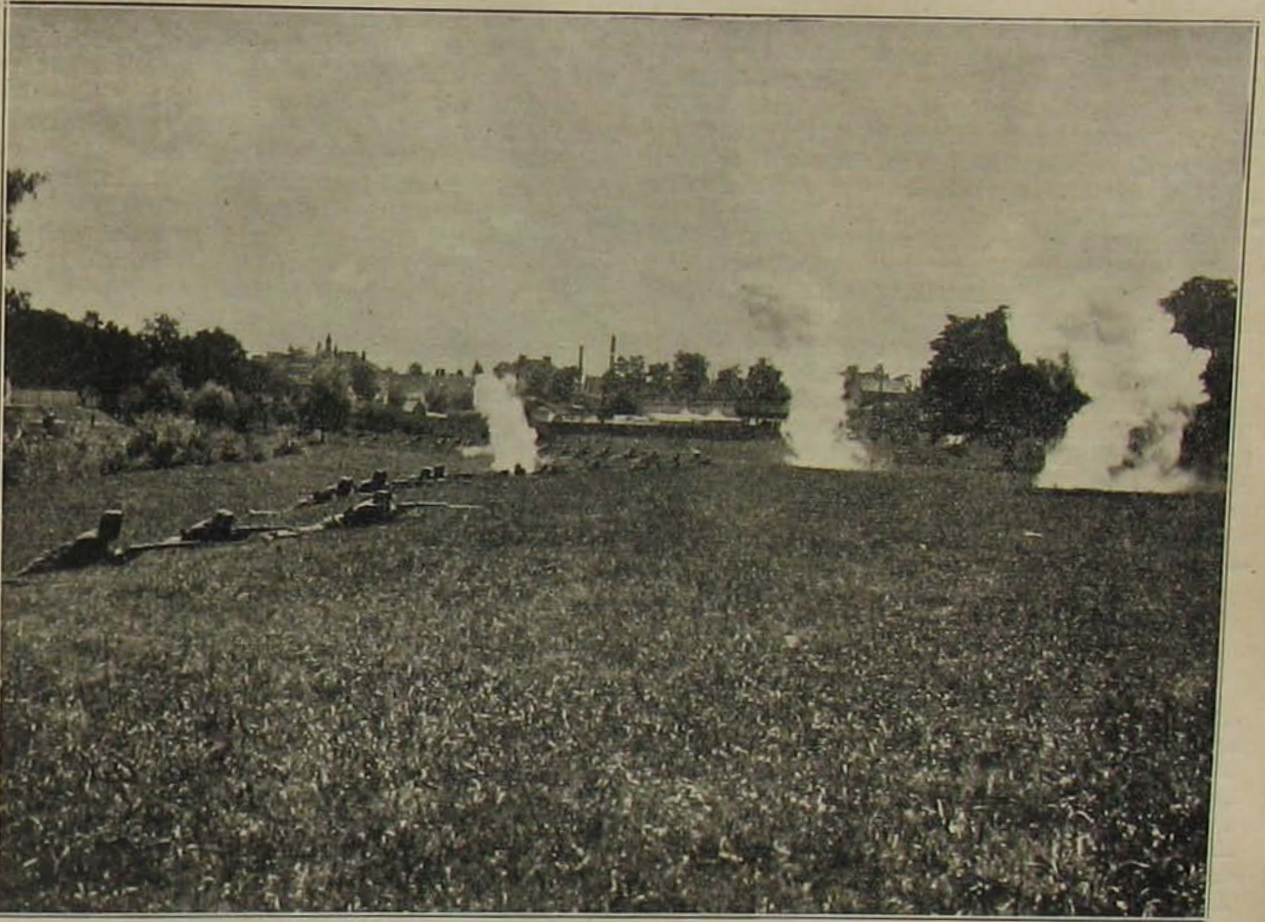
Az a kérdés, hogy elhelyezhető-e ez a 15 függőleges névrovat a 29 és fél cm széles papíron úgy, hogy a bejegyzések számára elegendő hely álljon rendelkezésre. Számításom szerint igen és pedig a következő módon: mindkétoldali szélzetre összesen 0,5 cm; a 2., 3., 5., 6. rovatra 0,8—0,8 cm; a 8. rovatra $15 \times 0,9 \text{ cm} = 13,5 \text{ cm}$; 4. és 7. rovatra 3—3 cm; 9. rovatra 5 cm jut. Megjegyzem, hogy a jelenlegi szolgálati havifüzetürlapon a függőleges névrovatok szélessége 1 cm, amit 1 mm-re minden hátrány nélkül csökkenteni lehet. Ebből következik, hogy Vadászy őrnagy úr egyoldalas szolgálati naplójához — rendkívüli eseteket kivéve — csupán az őrsök 8 százalékának kell pótívet használnia.

A szolgálat határidejének külön rovatban való előírását előnyösnek tartom. Feltétlenül jóval kevesebbet kell írni, ha csak az előkészített rovatokat kell kitölteni, mintha az eddigi szolgálati havifüzet 3. rovatában mintául adott szöveget kell leírni. Ennek szemléltetésül ideírom, mit kell írni a szolgálati naplóba Vadászy őrnagy úr és mit Hollódy alezredes úr mintája szerint egy rendes szolgálatba vezénylés alkalmával. Vadászy őrnagy úr mintája: „2 22 3/23 1. R. gy./III. 5/6 h+. (Rjv. R. +) ... malomnál les”; Hollódy alezredes úr mintája: „2 22 1. R. III. 3-án 23 h-ig. Bajai pszt. 6 h Np. Vörös-malomnál 2 óra les”. Kurzív betűkkel jelzem Hollódy alezredes úr előírásában azt, amit Vadászy őrnagy úr mintája szerint nem kell leírni, illetve amit Vadászy őrnagy úr mintája szerint kevesebb írással lehet kifejezni. Egy-egy szolgálat előírásánál is szembeűnő a munkamegtakarítás, annál nagyobb lesz ez több szolgálat előírásánál.

Az őrsök már beigazolták, hogy az irodai újításokat meg tudják szokni. Bizonyíték erre, hogy minden növekedő nélkül áttérték a tört iktatószámok és a rövidítések gyakori használatára, pedig ezek igazán gyökeres változások voltak. Sőt a régi Cs—1—a függelék általános mederben tartott rendszeréről szinte varázslatos simülékenységgel tértek át a Csűsz-nek minden részlet terjedős pontossággal szabályozó ügyrendjére. Ugyanez bekövetkezik különösen akkor, ha a gyakorlati tapasztalatok kívánta változtatásokat nem egyszerre kívánjuk az őrsöktől, hanem fokozatos sorrendben. Például először megváltoztathatjuk az őrsök nyilvántartási rendszerét, majd az iktatás rendszerét egyszerűsítjük. Ilyen megoldásnál azonban ügyelnünk kell arra, hogy az újítás vagy egyszerűsítés pontosan beilleszkedjék az érvényben lévő rendszerbe. Nézetem szerint ennek a feltételnek úgy Vadászy őrnagy úr, mint Hollódy alezredes úr mintája megfelel.

Szolgálati utasításunknak a nagypihenő helyére vonatkozó rendelkezése folytán igen ritkán fordulhat elő, hogy a járőrök nem fedett helyen tartják nagypihenőjüket, mert kevés olyan hely van a szabadban, ahol a járőr meglepetéseknek ne lenne kitéve, vagy a közönség nem látná. De ha a szabadban tartja is a járőr a nagypihenőt, Vadászy őrnagy úr mintája szerinti módon akkor is meg lehet jelölni a nagypihenő helyéhez legközelebb fekvő tereptárgyakat, közelebbi megjelölést célzó kiegészítést pedig a „Megjegyzés” rovatba lehet beírni.

Közbiztonsági harcgyakorlat.

Az oktatás anyagának a szolgálati naplóba való bevezetését magam is feleslegesnek tartom. Nem látom gyakorlati szükségét az oktatás, gyakorlatozás, fegyver- és ruhavizsga, továbbá lóvizsga megtartása időpontjának a szolgálati naplóba való bevezetésének. Végeredményében az oktatás és gyakorlatozás eredménye, a ruházat, fegyverzet és lovak kifogástalan állapota a fontos az és e téren mutatkozó hiányosságok miatti felelősség alól nem mentesíti az őrsparancsnokot az, hogy azoknak az előírt időközökben való megtartását a szolgálati naplóba bevezette. Az ezirányú ellenőrzést hatásosabban lehetne biztosítani a szárnyparancsnokok szabad mozgásának megvalósításával, ami egyéb szempontokból is igen kívánatos lenne. Feltétlenül helytálló Hollódy alezredes úrnak az a megállapítása, hogy az előbb említett bejegyzések elhagyásával a szolgálati napló terjedelmét előnyösen csökkenteni lehetne.

Mint minden rendes szolgálat, az ellenőrző szolgálat tervezésénél is szükség van a portyázási áttekintésre. Ebbe az ellenőrző szolgálatokat pirossal jegyzik be. Ezért mellőzhetőnek vélem Hollódy alezredes úrnak azt a javaslatát, hogy a szolgálati naplóba az ellenőrző szolgálatot pirossal írják be, mert ez a színbeli eltérés az őrsparancsnoknak csak külön gondot okoz. Azért pedig, hogy az előjárók könnyebben ellenőrizhessék az ily szolgálatok számát, nem indokolt az őrsparancsnokokat megterhelni, sőt még az ellenőrző szolgálatnak piros irónnal való aláhúzását is elhagyhatónak vélem. Ugyanez vonatkozik az előírt, de nem teljesített szolgálatok indoklásának piros tintával való bejegyzésére is.

Ha a fekete színtől eltérő jelzéseknek a szolgálati naplóban való használatát kiküszöbölni nem lehetne, vagy a színes tinta, vagy a színes írón használatát kell egyöntetűen minden bejegyzésre megállapítani, mert könnyen eltéveszthető, hogy az ellenőrző szolgálatokat kell-e piros irónnal aláhúzni, vagy az előírt szolgálat nem teljesítésének indokait kell-e piros tintával bevezetni. Az ilyen meghatározás feleslegesen megterheli az emlékezetet s könnyen előfordulható tévedések esetén aprólékos kifogásolásokra adhat okot.

Egyszerűsítés és munkamegtakarítás Vadászy őrnagy úr mintájában az is, hogy a nem szorosan vett közbiztonsági adatoknál (Szab. vez. stb.) a 4. rovatba nem kell bejegyezni semmit. Ez a mód semmi esetre sem hátrányos az áttekinthetőségre, mert a 2. vagy 3. rovatban látható időpontbejegyzés jelzi, hogy történt valami s azt, hogy kivel mi történt, a 8. rovat vonatkozó alrovatából kiolvashatjuk.

Fejtegetéseimet összegezve, nézetem szerint mind az áttekinthetőség, mind célszerűség és egyszerűség szempontjából határozottan Vadászy őrnagy úr tervezete javára billen a mérleg.

A szolgálati naplóban használatos rövidítéseket ajánlatosabbnak vélem kéregpapírra ragasztva, az íróasztal VIII. rekeszének borítólapjára erősíteni. Így mindig kéznél van a megtekinthető anélkül, hogy a szolgálati napló első lapoldalára vissza kellene lapozni. A Hollódy alezredes úr felvetette eszme ilyképp való megoldását célszerűbbnek vélem.

Hollódy alezredes úrnak a több-betűs rövidítések

találhatóbb voltára vonatkozó megállapításával szemben az a nézetem, hogy a szolgálati napló számára alkotott rövidítéseknél elsősorban a könnyen felismerhető, mással össze nem téveszthető és lehetőleg igen kevés betűből álló rövidítések a legcélszerűbbek azért, hogy minél nagyobb munkamegtakarítással félreérthetetlenül fejezhessük ki a szolgálati ténykedéseket az áttekinthetőség miatt összeszorított rovatokban is. Még Vadász őrnagy úr tervezetéből is elhagyhatjuk a gyalog történet kivézenyítés jelzésére szolgáló „gy.” betűt, mert ha a „Kpr.” vagy „1.” jelzést nem tüntetjük fel, a járőr csak gyalog mehetett szolgálatba.

Céomat elértem, ha fejtegetéseim parányi mértékben is hozzájárulhatnak az őrsök szolgálat-nyilvántartásának egyszerűsítéséhez. Természetes, hogy bárkinek jobb és gyakorlatiasabb nézetei lehetnek, mint amiket én itt kifejtettem. Különösen kívánatos lenne, ha a szárnyparancsnok urak hozzászólnának a kérdéshez, mert az őrsökön kívül őket érdekli és érinti legközelebről minden, az őrsök irodái ügyvitelében beálló változtatás.

A világ a háború óta.

Írta: KECSKEMÉTI GYÖRGY dr.

Világpolitika! Ha az ember ezt a szót hallja, valami rettentő, óriási boszorkánykonyhára gondol, ahol titokzatos módon főzik-kotyvasztják a nemzetek sorsát. Ebben a boszorkánykonyhában csinálódik kezezemlő ember sorsa. Nem csoda, ha az egyes ember, ennek a kezezemlőnek elenyésző kis paránya, hallani sem akar a világpolitika ördögös mesterségéről. Mit is értünk mi ahhoz! — mondja az egyszerű ember. Csinálják azok a nagyurak, akiknek idejük, meg kedvük van hozzá.

Pedig hát ez a gondolkodás nem helyes. Manapság a világpolitikáról tudnia kell valamit mindenkinek, különösen a magyar embernek. Ma nem olyan egyszerű a világ sora, mint békeidőben volt, mikor az egyszerű ember bizvást azt mondhatta: mit törődjem én a politikával! Majd csak elintézik a nagyurak valahogy. Ma minden ország súlyos feladatokkal küzd, minden egyes embernek kötelessége, hogy maga igyekezzék rájönni: mire van szüksége a nemzetének, s mit kell neki, az egyes embernek tennie, hogy a maga gyöngye erejével a nemzeti célok megvalósítását szolgálja. De különösen a magyar embernek kötelessége sokat gondolkodni és lehetőleg sokat tanulni a világpolitikai helyzetből. Talán sohasem élt még át ez a nemzet olyan súlyos, olyan válságos időket, mint manapság, talán sohasem állott olyan óriási feladatok előtt, amelyeknek végrehajtásától a nemzet egész fennmaradása függ. Már pedig nekünk, ha igazán szolgálatot akarunk tenni a nemzeti ügynek, tudnunk kell valamit arról is: mi történik a világban, micsoda erők és érdekek mozgatják az egyes országok politikáját s hogyan kell a magyar nemzetnek ezekkel a hatalmas, világot mozgó erőkkel szemben viselkednie, hogy azok a mi ügyünket előbbre vigyék. Mi kis nemzet vagyunk, kicsi hajó a világpolitikai erők óceánján. Úgy kell tehát forgatnunk a kormánykereket, hogy a világpolitika óriási hullámai föl ne borítsák a mi kis hajónkat, hanem előre hajtják a várva-várt igazi béke, a revízió kikötője felé. Ezért tudnunk kell mindnyájunknak, micsoda erők mozgatják azt a roppant nagy óceánt: a világpolitikát:

Nem kell megijednünk ennek a kérdésnek a nagysá-

gától. A világpolitika csak addig látszik olyan áttekinthetetlen, érthetetlen zürzavarnak, amíg néhány fontos, alapvető kérdéssel közelebről meg nem ismerkedtünk. Ha az alapkérdéseket ismerjük egy kissé, elég egyszerűnek fogjuk találni mindazt a sok politikai ügyeskedést, fondorkodást, amivel az egyik nemzet ki akarja játszani a másikat. Egy valamit jegyezzünk meg jól, mindjárt előjáróban: a nemzetközi politikában egyetlen egy erő dirigál: az érdek. Minden nemzet államférfiai csak azt teszik, ami szerintük az országuk érdekének kedvez. A politikában nincs olyan barátság, amely mögött ne volna érdek. Csak olyan barátságokban bízhatnak a nemzetek, amelyek közös politikai érdekeken alapszanak. Ez persze nem csökkenti le az igaz, őszinte barátságok értékét. Ha például valamely nemzet vezető államférfiai rájöttek arra, hogy az ő országuk érdekeit a jognak, a nemzetközi igazságnak a követelése szolgálja legjobban, akkor arra a nemzetre joggal rábízhatják a maguk sorsát mindazok az országok, melyeknek boldogulása a jognak, igazságnak megvalósulásától függ. Így vagyunk mi például Olaszországgal, melynek vezére, Mussolini, változtatlanul mindig azt hirdeti, hogy a nemzetközi politikában a jognak, igazságnak kell megvalósulnia s ezért az igazságtalan békeszerződéseket revízió alá kell venni. Nem rontja le ennek a követelésnek az értékét, hogy a revízió Olaszországnak is érdeke: sőt, nekünk örülni kell, hogy van olyan európai nagyhatalom, mely léteérének tartja a nagy, súlyos igazságtalanságok megszüntetését.

Lássuk már mostan, micsoda nagy érdekek irányítják az egyes nemzetek és az egész világ politikáját. Nem kell nagyon messzire visszakalandoznunk a múltba, hogy ezt megérthessük. Elég, ha a világháború befejezése óta eltelt időket vesszük szemügyre. Ami azóta történt, tökéletesen megérteti velünk mindazt, ami fontos dolog történik ma a világpolitikában.

Tudjuk, hogy a világháborút Németország s a vele szövetséges hatalmak: az Osztrák-magyar monarchia, Bulgária és Törökország elvesztették. A győztes antant-hatalmaknak: Franciaországnak, Angliának, Amerikának, Olaszországnak és Japánnak módjukban volt diktálni a békét: olyan feltételeket szabni a legyőzötteknek, amilyeneket akartak. Lássuk először is, hogyan éltek a győztesek ezzel a hatalmukkal.

A békekötések.

A béketárgyalások 1919-ben és 1920-ban folytak Páris környékén, a francia királyok és császárok egykori kastélyaiban. Ilyen kastély Trianon is, amelynek neve szomorú seb minden magyar ember szívében. Ezekről a kastélyokról hívják a németekkel kötött békét versaillesi (olv.: verszáji), az osztrákokkal kötöttet saint-germaini (szen zsermeni), a bolgárokat neuilly-i (nőji), a török békét pedig sévresi (szevri) békének. (Ez utóbbi az egyetlen, amely ma már nincs érvényben: revideálták. Erről majd később lesz szó.)

Mindezek a békék s közöttük elsősorban a legsúlyosabb és legkegyetlenebb, a trianoni, egyszerű hatalmi szóban köszönik a létezésüket. A feltételeket nem tárgyalták meg a legyőzöttek képviselőivel: egyszerűen elébük tették a kész szerződést s aláíraták velük. Csoda-e, ha ezek a békék nem hozták meg a nemzetek igazi kibékülését?

Hogyan lehettek képesek az entente-hatalmak ilyen megcsúfolására a „béketárgyalás” fogalmának? Talán ha fődelegátusaik akkor belátták volna, milyen súlyos

Pihenő.

következményekkel fog járni a békeszerződések erőszakos diktálása, maguk is visszariadtak volna művüktől. Mi most elsősorban azt akarjuk megértetni, hogyan valulhattak el nagy népek vezető államférfiai annyira, hogy mindezeket a következményeket nem látták.

A világháború egész folyamán az entente propagandája azzal tüzelte harcra a népeket Németország ellen, hogy ez az ország a világ békéjének egyedüli veszedelem. Ha Németországot megsemmisítik — így szólt ez a propaganda — a világ békéje nem forog többé veszélyben. Ez a háború azért van, írták az entente lapjai, hogy a háborút eltüntesse a föld színéről minden időkre. Ez a propaganda nagyon sikeres volt. Úgyszólván mindenki, aki az entente-államokban élt, elhitte, hogy az igazi békéhez elegendő, ha Németországot minél gyengébbé teszik.

Hozzájárult ehhez még a Wilson tizennégy pontja. Ezekben a pontokban az Egyesült Államok akkori elnöke, Wilson, azt hirdette, hogy a háborút igazságos békével kell befejezni. Egy országnak sem szabad területeket hódítani. Minden országnak le kell szerelnie. A többnyelvű birodalmak népeit meg kell kérdezni, hova akarnak tartozni, s az új határokat eszerint kell meghúzni. Ez a nemzetek híres „önrendelkezési joga”.

A legyőzöttek e pontokat jól ismerték; azt is tudták, hogy az entente ezeket hivatalosan magáévá tette. Így jogosan abban a hitben tették le a fegyvert, hogy a béke el fog térni a történelemből ismert békekötésektől,

melyekkel a győztes államok legyőzött ellenfelüket erőszakosan megnyomortani igyekeztek. Hiszen Wilson s az egész entente folyton az igazságosságot hangoztatta! Ezért hatott olyan megdöbbenően, mikor a békeszerződések egyes pontjai ismeretessé váltak. Szó sem volt azokban igazságról; szó sem volt a népek önrendelkezési jogáról; népszavazás nélkül csatoltak területeket ide-oda; csak Német-Felsősziléziára nézve rendeltek el népszavazást, de annak eredményét is meghamisították, hogy az ottani bányá- és iparvidéket a lengyeleknek adhassák; az osztrák—magyar monarchiát eltörölték a föld színéről és Magyarország színmagyar területeit a „felszabadított” nemzetiségek uralma alá juttatták; de még a nagy nemzetek is kijátszották Wilsonnak a hódítást elítélő pontját, mert Törökország hatalmas előázsiai területeit és Németország afrikai, meg egyéb gyarmatait elvették és maguk közt felosztották. Erre a hódításra kitalálták azt a mentséget, hogy ezeket a területeket ők nem vették birtokba, hanem a békekötéssel egyidejűleg megalakított Népszövetségnek adták — a Népszövetség pedig órájuk bízta azok kormányzását. Így azután óriási új gyarmatokat nyertek és mégsem „hódítottak” el egy tenyérnyi földet sem! Ezt a pompás rendszert hívják a „mandátumok” rendszerének. A győztesek persze gondoskodtak róla, hogy a Népszövetség azokra a területekre nézve adjon nekik „mandátumot”, amelyik éppen nekik kellett. Így kapta meg Anglia Arabia nagy részét és Palesztinát, meg Német-Keletafrikát;

Franciaországi lett Szíria s néhány afrikai német gyarmat és így tovább.

Hogy Magyarország területével hogy bántak el, arról magyar embereknek nem kell részletesen beszélni. Ezt megint a nemzetek „önrendelkezési jogával” indokolták — de gondosan vigyáztak rá, hogy a „felszabadított” nemzeteket ne hagyják maguk felől szabadon rendelkezni.

Hogy ez a béke, legalább annyira, amennyire, tartós lehessen, szükség volt még két dologra. Németországot és a többi legyőzött hatalmakat le kellett fegyverezni, nehogy jogaikért fegyvert foghassanak, s Németországot, mely még megcsonkított állapotában is a maga 62 és fél millió lakosával hatalmas birodalom maradt, gazdaságilag is le kellett törni, függő helyzetbe hozni. Erre szolgáltak a hadisarcok, vagy ahogy ők nevezik: a jóvátételek. A győztes hatalmak felállították ugyanis azt az elvet, hogy a háborút kizárólag Németország és szövetségesei okozták, tehát nekik kell a háború összes költségeit megfizetniük. A franciák pedig elpusztított területeikért külön sok milliárdos kártérítést követeltek. Így jött létre a jóvátételek, vagy reparációk kérdése. Nekünk tehát először is azokkal a kérdésekkel kell foglalkoznunk, melyek a háborúból, illetőleg a békekötésekből maradtak ránk szomorú örökség gyanánt: vagyis a jóvátételek és hadiadósságok, meg a lefegyverzés kérdéseivel. Hogy azonban ezeknek a kérdéseknek mai állását megérthessük, előbb szólnunk kell valamit a genfi Népszövetség szerepéről és jelentőségéről is.

Valami a Népszövetségről.

Mint említettük, a győztes hatalmak a béke megkötésével egyidejűleg megalkották a Népszövetséget. Természetesen következett ez abból a jelszóból, hogy a világháború után több háborúnak nem szabad jönnie. A Népszövetséget abból a célból alapították, hogy legyen a nemzeteknek egy közös tanácskozó és gyülekező helye, ahol minden jövőbeli nemzetközi vitát meg lehet tárgyalni és békésen el lehet intézni. A nemzetközi vitás esetek békés elintézése a Népszövetség legfontosabb célja. De vannak ezenkívül más feladatai is. Így a Népszövetségnek kell felügyeletet gyakorolni a felett, hogy az egyes nemzetek eleget tesznek-e azon kötelezettségeiknek, melyeket a területükön lakó kisebbségekkel szemben vállaltak. Ezeket a kötelezettségeket a békeszerződések kötötték ki. A kisebbségeknek tehát nemzetközileg biztosított joguk van nyelvük szabad használatára, iskolák fenntartására stb. Ha ezt a jogukat valamely kormány megsérti, a kisebbségek a Népszövetséghez fordulhatnak panasszal. Ezeknek a panaszoknak megvizsgálása és orvoslása volna a Népszövetség egyik legfontosabb feladata. Volna — de hogy a valóságban hogyan fest a dolog, arról majd fogunk még egy-két szót szólni.

A Népszövetség feladata továbbá ellenőrizni azoknak a Törökországtól és Németországtól elvett, Európán kívüleső területeknek a kormányzását, melyeket „mandátumba” adtak a győztes hatalmaknak. A Népszövetség gondoskodik a békeszerződésben nemzetközi területnek nyilvánított vidékek kormányzásáról is. Ilyen terület Danzig „szabad város” a Keleti-tenger partján, melyet a németektől elvettek és különálló „szabad város”-nak nyilvánítottak. Élén egy népszövetségi biztos áll. Nemzetközi, vagyis népszövetségi terület még a Saar-vidék, melyet u gyanacsak népszövetségi biztosok kormányoznak — 1936-ig, mikor is e területnek jogában lesz népszavazás útján Németországhoz visszatérni. Addig gazdasági-

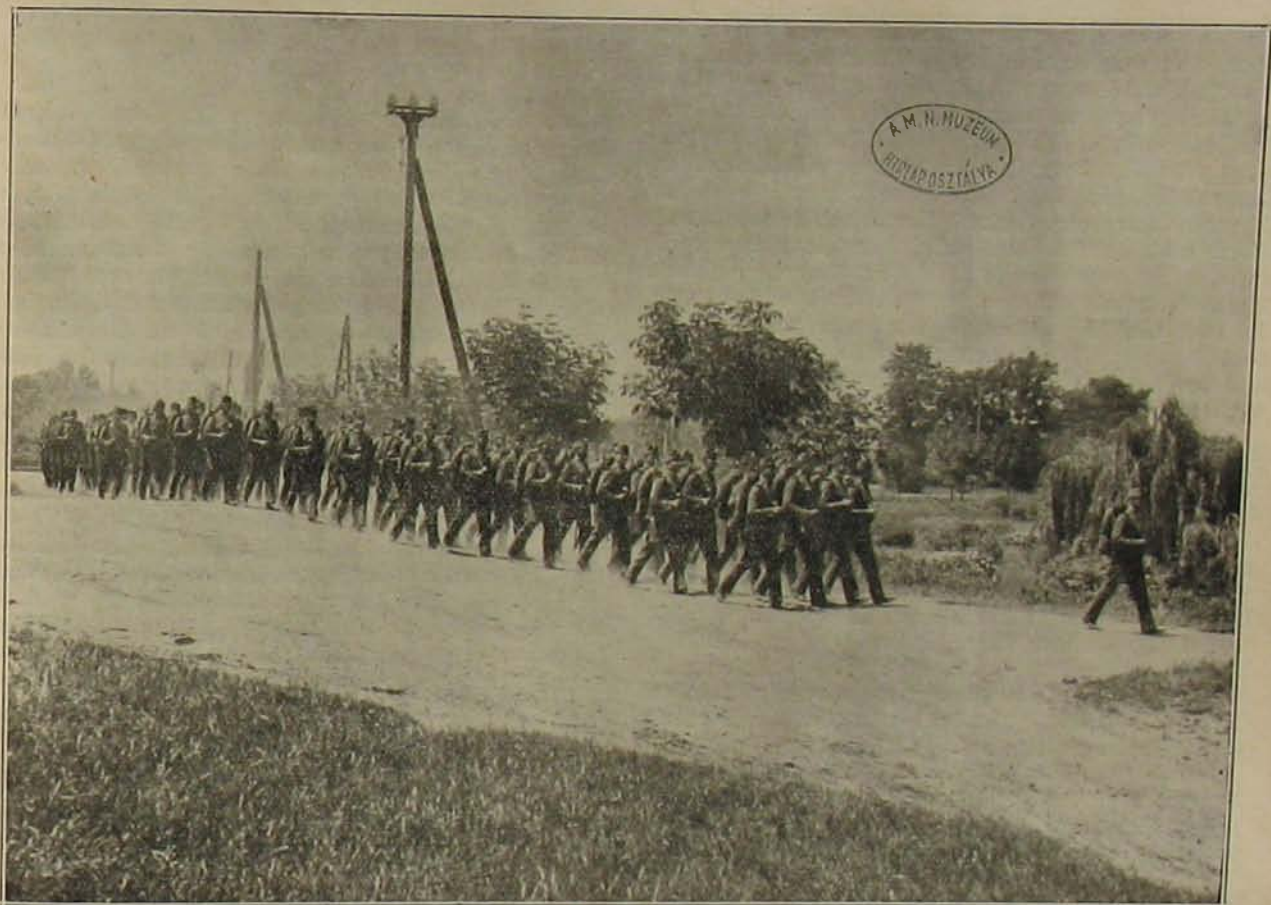
lag a franciák aknázzák ki az ottani bányákat: ez a terület tudniillik éppen Francia- és Németország határára van. Milyen bölcs dolog lett volna a Magyarországtól elvett területeknek is megadni azt a jogot, hogy idővel szavazással döntsenek további sorsuk felől! De hát az erőszak és a gyűlölet nem hajlik a bölcs megoldásokra.

Mindezeket a feladatokat a Népszövetség az ú. n. Tanács útján végzi el. A Népszövetség Tanácsa évenként többször összeül Genfben (Svájc), a Népszövetség székhelyén, hogy a felmerült fontos kérdésekben határozzon. A Tanácsban nincs képviselve minden nemzet, amely a Népszövetségnek tagja. Állandó tagjai a Népszövetségi Tanácsnak csupán a nagyhatalmak: Anglia, Franciaország, Németország (melyet csak 1926-ban vettek fel a Népszövetségbe), Olaszország és tagja volt Japán is, amíg ki nem lépett a Népszövetségből, amiért Genfben bírálni merészelték Kína ellen viselt hódító háborúját. Az Amerikai Egyesült Államok, ez a roppant hatalmas és nagy ország, sohasem volt tagja a Népszövetségnek, pedig azt éppen az amerikai elnöknek, Wilsonnak indítványára alapították meg. Ez bizony elég különös. De hát az amerikaiak még a saját elnöküket is leszavazták, azt mondták, ők nem hajlandók semmiféle szövetségbe belépni, mert nekik semmi közük az európai népek veszekedéseikhez. Intézzék csak el egymás között. (Mikor az amerikai országgyűlés, az ú. n. kongresszus erre az álláspontra helyezkedett, akkor már ismeretesek voltak a békeszerződések. Az amerikaiak pedig látták, hogy azokat minden másra építették, csak éppen nem igazságra. Nem is iktatták törvénybe a békeszerződéseket mind a mai napig sem, a Népszövetségbe pedig nem léptek be.) Hiányzik még a Népszövetségből Szovjet-országot, mert az meg nem akar egy asztalhoz ülni a „bursujokkal”, azután Brazília és még néhány kisebb állam. Ellenben tavaly belépett a Népszövetségbe Törökország s így a háborúvesztett államok most már mind benne vannak.

Mint mondtuk, a népszövetségi Tanácsnak a nagyhatalmak az állandó tagjai. A többi háromévenként választják. Ez a választás azonban nem mondható valami nagyon igazságosnak. Vannak államok, melyek újráválaszthatók, noha nem állandó tagjai a Tanácsnak: ezek Lengyelország és Spanyolország. Az eddigiekén kívül még hét hely van a Tanácsban, de ezekre nem választanak meg sorban minden államot, hanem mindig bizonyos meghatározott csoportokból egyet-egyet: tehát mindig bent ül a Tanácsban egy délamerikai állam, a kis entente államai közül valamelyik, egy ázsiai állam, az angol gyarmatbirodalom egyik tagja és így tovább. Ez az osztozkodás az oka, hogy például Magyarország, vagy Ausztria sohasem jut helyhez a Tanácsban, mert nem tartozik a választásban osztozó csoportok egyikéhez sem. A Népszövetség tagjainak egyenlő jogai tehát így festenek.

A Népszövetség összes tagjainak gyűlése évenként rendszeren csak egyszer ül össze Genfben, még pedig szeptemberben. Ez a közgyűlés választja a nem állandó tanácsstagokat, ez dönt a fontosabb ügyekben, meghallgatja a Tanács jelentését stb. A népszövetségi közgyűléseknek kimagasló szónoka volt Apponyi Albert, hazánk nagy államférfia.

Végül vannak a Népszövetségnek egyes állandó bizottságai fontosabb ügyek intézésére. Ilyen például a pénzügyi bizottság, amely annakidején közreműködött pénzünk megszüldítésében. De működnek ilyen bizottságok más célok megvalósításában is: ilyenek a nemzetközi egészségügyi bizottság, a rabszolgaság, a leány-

Ma nem lesz hiba az étvágy körül.

kereskedelem elleni bizottság, az ópiumszívás elleni bizottság stb. Ezeknek a bizottságoknak a munkája értékes és hasznos. Sajnos azonban, a Népszövetség eddig éppen csak ilyen dolgokban tudott eredményesen dolgozni: nagy kérdésekben, melyek a béke és a nemzetek sorsával összefüggenek, eredményt eddig nem tudott elérni.

Vajjon miért? Hogy erre a kérdésre felelhessünk, tudnunk kell, hogy a Népszövetség nem külön hatalom. Különösen nem olyan hatalom, mely az egyes nemzetek felett áll és azoknak parancsol. De ha parancsolna, akkor sem volna egy szál katonája sem, hogy a parancsot végrehajtsa. Azt pedig mindnyájan jól tudjuk, hogy törvényeket, rendeleteket hozni nem elég, ha az, aki hozza, nem tud azoknak érvényt is szerezni. Mit érnének az állami törvények, ha nem volna csendőrség, rendőrség, katonaság, mely a törvénynek, ha kell, fegyverrel is érvényt szerez? Már mostan, a Népszövetségnek nincsenek csendőrei. Csak azt képes tenni, amit a benne szövetkezett országok közös akarattal elhatároznak. Sőt: a Tanácsnak csak azok a határozatai érvényesek, amelyeket egyhangúlag hoztak meg. Egyetlen tanácstag szavazata tehát (igaz, hogy bizonyos kivételekkel, mert némelykor, kevésbé fontos esetekben a többség is megteszi) elegendő arra, hogy bármilyen határozatot érvénytelenné tegyen. Most már értjük úgy-e, hogy miért nem tudott a Népszövetség határozatot hozni Japán ellen, amikor az egyszerűen rátette a kezét 1931 őszén Kínának mandzsuri tartományaira? Japán maga is bent volt a Tanácsban. Mikor aztán úgy szavaztak egyszer, hogy az érde-

kelt feleknek a szavazata nem számított s így Japán ellen szólt minden szavazat, akkor a sárga hódító egyszerűen otthagya Genfét, mint Szent Pál az oláhokat. Így aztán megint hiába szavaztak ellene — ha csak háborút viselni nem akarnak a nagyhatalmak Japán ellen. Ezt meg nem akarják — és nem is merik.

Azt is megértjük már most, miért nem tudja elérni az erdélyi, vagy felvidéki magyar kisebbség, hogy valamely panaszát a Népszövetség orvosolja. A kis entente valamelyik országa minden évben ott ül a Tanácsban. Ennek az egyetlen országnak a szavazata pedig elegendő ahhoz, hogy bármely ügyet elbuktasson. Emlékezzünk csak, hány éven keresztül folyt azoknak az optánsoknak nevezett honfitársainknak az ügye, akiknek birtokait a kis entente államokban elkobozták. A békeszerződés világosan megszabta, hogy nekik, mint idegen állampolgároknak birtokait, semilyen címen nem szabad kizárni — a földet mégis elvették tőlük s végül is csak a hágai konferencia ismerte el 1930-ban kártérítéshez való jogukat. Pénzt persze azóta se kaptak.

Vajjon hogy tudná ez a szervezet a békét biztosítani, mikor minden határozata csak akkor érvényes, ha minden tanácstag hozzájárul? Hiszen ilyenformán egyetlen nagyhatalmat sem lehet egy ügyben elmarasztalni. Itt is látjuk: a hatalmasnak mindig igaza van. A békerevíziót is azért nem lehetett eddig a Népszövetségre bízni. A Népszövetség alapokmányában, mely a Szövetség egész működését szabályozza, van egy pont, a 19-ik, amely kimondja, hogy a Népszövetség közgyűlése (tehát nem a Tanács, hanem az összes tagok gyűlése) koron-

ként felhívhatja az egyes nemzeteket, hogy keresztülvihetetlen, vagy elavult, vagy a békére nézve veszedelmes szerződéseiket vegyék revízió alá. Eddig ezt a pontot még egyszer sem alkalmazták. annyira körülményes a Népszövetségnél minden komoly határozat. Van ugyan olyan vélemény, hogy éppen a 19. pont alkalmazásához elég a többség is, nem kell egyhangú szavazás — de ha így van, akkor meg az egész határozat nem ér sokat, mert hiszen a közgyűlés csak „felhívja” az államokat a revízióra, de kötelezni nem kötelezi őket. Magyarországnak mégis törekednie kell arra, hogy a Népszövetség a híres 19. pont alapján határozatot hozzon a trianoni béke ellen, mert az ilyen határozat az egész világ előtt oly súlyosan megbélyegezné ezt a „békeszerződést”, hogy végül mégis csak közelebb jutnánk az igazságunkhoz.

A Népszövetség alapokmányának még csak néhány pontját kell kiemelniünk, hogy tisztában legyünk a legfontosabb politikai kérdésekkel. Ilyen a 10. pont, mely kezekedik minden egyes tagállam területi integritásáért: ugyanis a tagok kötelezik magukat, hogy egymás területét megvédik. Ilyen fontos pont még a 15. is, mely előírja, hogy nemzetközi konfliktus esetén a Tanács közvetít a perlekedő felek között s ha nem sikerül a közvetítés, jogában van megállapítani, hogy melyik fél a hibás, s hogy mi volna a helyes megoldás. Ehhez a határozathoz elegendő a többség is: így a Tanács Japánt éppen a 15. pont alapján jelentette ki hibásnak s ezért vált ki Japán a Népszövetségből.

De a 19. pont mellett legfontosabb az alapokmány 16. pontja. Ez arról intézkedik, mi történjék az olyan tagállammal, mely törvény ellenére háborút indított egy másik tag ellen. A 16. pont kötelezi az összes tagokat, hogy a békebontó állammal minden összeköttetést szakítsanak meg s ugyanez a pont megadja a Tanácsnak a jogot, hogy egyes államokat háborúba küldjön a békebontó ellen. Az ilyen háború már nem egyes nemzetek „privát” háborúja, hanem közösen elhatározott büntető rendszabály, melynek a nemzetközi politika nyelvén „szankció” a neve: olyan ez, mint az egyes államok életén belül a karhatalom fellépése az idegen jogokat sértő egyénnel szemben. Persze, az államon belül is csak akkor beszélhetünk jogrendről, ha nem az egyes polgárok külön-külön szereznek maguknak elégtételt sérelem esetén, hanem az államhatalom tartja kordában a bűnözőket. Joggal kérdezzük tehát: vajjon ez a nevezetes 16. pont már most megvalósította-e a tökéletes nemzetközi jogrendet? Ettől csakugyan megijed az olyan állam, amelynek valamelyik szomszédja ellen erőszakos szándéakai vannak?

A gyakorlat bizony azt mutatja, hogy nem. Japán például nem sokat törődött ezzel a híres 16. ponttal, mikor bevonult Mandzsuriába. A 16. pontnak ugyanis van egy igen fontos tulajdonsága. Az alkalmazása nem kötelező. A Tanács csak akkor alkalmazza, ha jónak látja. Japán esetében például „nem látta jónak”, mert ez kellemtelen lett volna a nagyhatalmoknak, hisz ezek ma nem tudnának háborút viselni. Ilyenformán egy nemzet sem tudhatja, vajjon számíthat-e a hatalmak közös „szankciójára”, ha netán valamely szomszédja megtámadná.

A 16. pontnak ma már nyilvánvaló esődjé okozza végeredményben a Népszövetség tekintélyének teljes hanyatlását. Ma minden ország tudja, hogy Genf ide, Genf oda, végső esetben csak magára, vagy külön szövetségeseire számíthat. És ez okozta azután azt, hogy a Népszövetség alapokmányát a nemzetek nem látták elegetőnek a béke biztosítására, hanem ezenkívül még különféle paktumokat, egyezségeket kötöttek egymással

Ezekről a paktumokról kell még egy pár szót szólnunk, mielőtt rátérnénk a megoldásra váró nagy problémákra.

*

Az első nevezetes ilyen egyezség, melyet európai hatalmak a Népszövetség megalapítása óta egymással kötöttek, hogy vitás ügyeiknek békés rendezését biztosítsák, az ú. n. *locarnói egyezmény*. Sokat hallunk ma is beszélni locarnói szellemről, locarnói politikáról. Azt a politikát értik ezen, melynek alapja a franciák és a németek közötti kibékülés. Tudjuk, hogy ez nem kicsiny dolog. Hisz az utóbbi időben szinte minden nagyobb európai háború német—francia-háború volt. Ha ez a két nemzet kibékülne egymással, nagyon sokat haladna előre az európai béke ügye. De hát lehetséges-e, hogy ez a két hatalmas nemzet csakugyan megegyezzenek, s ne akarja egyik minden eszközzel legyűrni a másikat? A franciáknak módjukban lett volna a háború végével igazságon és jogegyenlőségen alapuló békét ajánlani a legyőzött ellenfélnek, s ezzel talán meg is indulhatott volna a két nemzet közötti őszinte közeledés. Ők azonban „győzelmes” békét kötöttek, a németeket az idők végéig meg akarták nyomorítani, függő helyzetben tartani. Így nyomban a háború után kiújult a két nemzet között a vetélkedés. Ezért volt olyan nagy jelentőségű esemény az európai politikában az, mikor Stresemann német külügyminiszter és Briand francia külügyminiszter (azóta mindkettő meghalt) 1925 októberében Chamberlain (olv. Csembörlin) angol külügyminiszterrel együtt találkoztak Svájcban Locarno nevű városában s ott megkötötték a világpolitikában azóta Locarno-paktumnak nevezett egyezséget. Ennek értelmében Németország egyfelől és Franciaország, Anglia, Belgium és Olaszország másfelől kötelezik magukat, hogy a mostani német—francia—belga határt minden körülmények között tiszteletben tartják. A német határon a Rajna mentén 50 kilométeres semleges zóna van, melybe német katona nem teheti be a lábát. (Ugyanílyen francia semleges zóna nincsen.) Ha bármelyik felet egy másik szerződő fél katonailag megtámadná, úgy a megtámadott félnek a többi szerződő fél köteles katonai erővel segítségére sietni. Hogy melyik a támadó fél, azt a Népszövetség tanácsa dönti el egyhangú szavazással, de az érdekelt felek szavazatainak kizárásával. Ilyenformán tehát, ameddig ez az egyezség érvényben van, a német—francia és német—belga határon csakugyan nem törhet ki háború, mert Anglia is, Olaszország is kötelezte magát, hogy a megtámadott félnek katonai erővel segítségére fog sietni: már pedig sem Németország, sem Franciaország nem teheti ki magát a támadó háborúval járó súlyos kockázatnak.

A locarnói egyezség ezenkívül még azt is jelenti, hogy Németország végleg lemondott Elzász-Lotharingia birtokáról, mely az 1870—71-es német—francia-háborútól a világháború végéig Németország birtokában volt. Most a locarnói egyezségben a németek elismerték nyugati határaik sérthetlenségét. Úgy látszik tehát, a franciáknak nem kell többé német támadástól tartaniok, hisz ilyen támadás esetén legalább is Anglia fegyveres támogatására bízhat számíthatnak. Miért van mégis, hogy a francia politika folyton újabb, meg újabb „biztonsági” követelésekkel lép fel, hogy a francia hadsereg felkészültsége állandóan a legszűkebb, s hogy Franciaország keleti határát a legtökéletesebb, s hogy Franciaország keleti határát a legtökéletesebb erőd-övvé építették ki? Ennek oka egyrészt a franciák állandó rettegése a számbelileg sokkal hatalmasabb német birodalomtól, melynek hadserege 1914-ben néhány hét alatt majdnem Párisig juthatott el, másrészt pedig az, hogy a locarnói szerződés

A dömsödi örs mintaszerűen tenyésztett jorkshjrei sertései minden évben szép osztalékot juttatnak a közgazdálkodásnak.

nem terjed ki Franciaország keleti szövetségeseire. A németek Elzász-Lotharingiáról lemondtak ugyan, de nem mondottak le a Lengyelországnak juttatott területekről, melyek két részre szakítják a német birodalmat, úgy hogy Keletporoszországba csak iengyel területen keresztül, vagy tengeren lehet eljutni. A franciák úgy okoskodnak, hogy az ő biztonságukhoz hozzátartozik Lengyelország sértetlensége is. Ezért nem fogadják el a Locarno-paktumot teljes biztonság gyanánt.

A franciák főgondja a területi biztonság s ezt akarják mindig újabb és újabb szerződésekkel alátámasztani. Az angolok és amerikaiak gondolkozása egészen más. Ezek azt szeretnék, ha minél kisebbek volnának a hadseregek az egész világon és ha a népek önként lemondának a háborús erőszak alkalmazásáról. Ebből a gondolatból született meg egy másik híres egyezség, melyről ugyancsak sokat beszélnek: a *Kellogg-paktum*. Kellogg 1928-ban az Egyesült Államok külügyminisztere volt. 1928 augusztusában Párisban Brianddal együtt megszüvezték azt a megállapodást, melyhez azóta a világnak valamennyi nemzete csatlakozott. Az első csatlakozók közt volt Magyarország is. A megállapodás szerint minden nemzet ünnepélyesen lemond a háborúról, mint a nemzeti politika eszközéről. Első pillanatra úgy látszik, mintha ez az egyezség, a fennálló döntőbíróági megállapodásokkal együtt, csakugyan alkalmas volna a háború teljes kiküszöbölésére. Ezek a döntőbíróági szerződések, melyekhez ma már szintén úgyszólván valamennyi nemzet csatlakozott, azt mondják, hogy a nemzetek vitás ügyeiket nemzetközi döntőbíróság, főleg a hágai Állandó Nemzetközi Törvényszék elé viszik s annak döntéséhez

alkalmazkodnak. Mindenesetre egyszerűbb és olcsóbb, mint háborút viselni és ha fennáll is az a veszedelem, hogy a Nemzetközi Bíróság a hatalmasabbik fél javára dönt; ezt a hadiszerecséről éppen úgy elmondhatjuk. Hisz a szerencse is az erősebbet kedveli. És aztán a Nemzetközi Bíróság nem is ítél mindig a hatalmasabbik fél javára. Mikor például a kis Svájc a hatalmas Franciaországgal pörösködött, mert a franciák a Genf körül felállított szabad vámzónát jogtalanul megszüntették, a Bíróság a kis nemzetnek adott igazat és Franciaországot kötelezte a szabad vámzóna visszaállítására. Tehát már volna nemzetközi törvényszék is, ünnepélyes megállapodás is, hogy senki sem fog háborút viselni — és a népek még sem hajlandók leszrelni. Sőt még háborúskodnak is — például a japánok Kínában — ha éppen jól esik nekik. Ügylátszik, valami a Kellogg-egyezmény körül sem „stimmel” egészen.

Ennek az egyezségnek ugyanis van egy nagy-nagy baja. Nincs benne semmi intézkedés arra nézve, hogy mi történjék azzal az állammal, amelyik megszegi? Japán megtette — s a többi aláírók semmit sem szóltak hozzá. Az amerikaiak próbálják ugyan magyarázni, hogy ez az egyezség minden aláíróját arra is kötelezi, hogy a paktum megszegése esetén tanácskozáásra gyűljenek össze s a teendőket megbeszéljék, ez azonban szintén nem sokat jelent. Először: Japán esetében nem volt ilyen tanácskozás; és aztán ha lett volna is, a japánok annak az eredményével épp olyan keveset törődtek volna, mint a Népszövetség határozataival.

Ma tehát végeredményben nincsen olyan megállapodás a népek között, mely a békét igazán biztosít

hatná. Legújabbán az olaszok igen alapos és helyes meggondolások alapján visszatértek a Locarnóban megkezdett úthoz: külön megállapodást javasoltak a négy európai nyugati nagyhatalom között ezek közöttös béké: együttműködése céljából. Így született meg nemrég a négyhatalmi egyezség. Erről azonban fejtegetésünk végén, külön kell beszélnünk, mert összefügg a nekünk legfontosabb kérdéssel, a békerevizio kérdésével is.

Igy festenek ma nagyjából a nemzetek közötti politikai megállapodások. Sem a Népszövetség, sem az egyes külön egyezségek nem teszik lehetővé a háborút. Ezért rendkívül fontosak azok a vitás kérdések, melyek körül ma a népek politikai versengése folyik. Ezek ma három csoportra oszthatók: az elsőbe tartoznak a jóvátételek és háborús adósságok, a másodikba a leszereléssel kapcsolatos kérdések, a harmadikba pedig a területi kérdések és különösen a revizió ügye. Lássuk ezeket egyenként.

(Folytatjuk.)

Mit kell tudni a nyomozókulcsról?

Írta: FORHEIMESZ KÁROLY lizt helyettes
(Budapest).

A korszerűvé fejlesztett csendőrségi nyomozásnak egyik leggyakorlatibb és leghasznosabb segédeszköze a nyomozókulcs.

A Csendőrségi Lapokban az utóbbi évek folyamán megjelent cikkek közül több is foglalkozott azoknak az okoknak részletes felsorolásával, amelyek a nyomozókulcs rendszeresítését szükségessé tették, azért ennek a kérdésnek a taglalásába nem bocsátkozom. Elég talán csak annyit megemlítenem, hogy az őrsök által a nyomozókulcs alapján elfogott körözötték száma naponta 3—4, évente tehát körülbelül 1000—1400 ember; ez az eredmény minden érvelésnél jobban bizonyítja, hogy mennyire szükség volt rá és hogy anélkül a nyomozó alakulatok működése mellett is milyen hiányos és tökéletlen volna a csendőrség nyomozási eljárása.

A nyomozókulcs azonban csak akkor használható teljes értékkel és eredménnyel, ha azt a csendőr töviről-hegyire ismeri, jobban mondva, ha abban magát tökéletesen kiismeri, ahogy mondani szokták: éjjelnappal s előlről-hátra is, ha kell. Feltétlenül tudni kell, mit kereshetünk benne, mit nem, azt pedig, amit keresünk, pillanatok alatt, teljes bizottsággal meg kell találnunk. Nem lesz tehát talán kárhaveszett fáradság, ha én, aki a budapesti nyomozó alosztálynál a nyomozókulcs összeállításának, helyeshítésének és kiadásának munkálataival foglalkozom, néhány gyakorlati tanácsot adok a nyomozókulcsal kapcsolatban, s felhívom bajtársaim figyelmét egy és más dologra, ami e fontos és hasznos segédlet előnyeinek teljes kihasználását minden csendőr számára lehetővé fogja tenni.

Lássuk tehát mindenekelőtt: mit tartalmaz a nyomozókulcs?

Az elején általános tudnivalókat találunk. Ezeket a tudnivalókat minden csendőrnek akár kívülről is tudnia kell, mert ezek ismerete nélkül a kulcsban nem lehet magunkat kiismerni. A tudnivalók alapos megismerése, vagy akár megtanulása is, nem nehéz feladat, mert azok éveken keresztül sem változnak, aki

tehát egyszer megtanulja azokat, többé nem kell velük foglalkoznia.

Az első rész a névszerinti felsorolás, a névjegyzék. Ebben a névjegyzékben vannak:

a) A Bűnügyi Körözések Lapjából azok, akik ellen nyomozólevél van kibocsátva és a katonaszökevények;

b) A Nyomozati Értesítőből a büntetett alaposan gyanúsítható egyének, a katona-, fogoly- és fegyencszökevények, valamint a névre szóló okmányok és igazolványok tulajdonosai és végül

c) a bűnügyi körözések nemzetközi lapjából (Internationale Öffentliche Sicherheit) azok, akiket el kell fogni.

A személyi részben a nevek ábécésorrendben vannak felsorolva. Itt persze csak az tud keresni, aki az ábécét és azt, hogy abban az egyes betűk mint következnek egymásután, nagyon jól tudja. Amikor egy csendőr bizonytalanul forgatja a nyomozókulcsot, hosszú ideig keresgél benne egy nevet, akkor már tudhatjuk, hogy az illető nem ismeri az ábécét. Talán könnyítést adok azzal, hogy leírom azt az ábécét, mely szerint a nyomozókulcsban a nevek sorolását végezzük. És pedig: a, á, b, c, ch, ck, cz, cs, d, e, é, f, g, gy, h, i, j, k, l, ly, m, n, ny, o, ó, ő, ö, p, q, r, s, sch, sz, t, ty, u, ú, ü, ő, v, w, x, y, z, sz.

Ha tehát olyan nevet keresünk, amely K betűvel kezdődik, tudnunk kell, hogy azt körülbelül a névjegyzék középetáján, a j betű után és az L betű előtt kell keresni. A nyomozókulcs elején oldalmutatót találunk, az megmutatja, hogy minden betűt melyik oldalon találunk meg.

Az első gyakorlat tehát az legyen, hogy a kulcsban és pedig a névszerinti részben megtaláljuk az oldalakat, amelyekben az egyes betűk kezdődnek. Ez még persze nem elég ahhoz, hogy a keresett nevet is megtaláljuk, mert egy és ugyanazon kezdőbetűvel kezdődő név sok van. Hogyan jutunk közelebb az általunk keresett névhez?

Ugy, hogy most már, ha megvan a kezdőbetű, a további keresést a K kezdőbetűs nevek között nem az első betű alapján (mert az mind K betű), hanem a következő, a második betű alapján végezzük. Ha tehát a keresett név Kovács, akkor elhagyjuk azokat a neveket, amelyeknek első két betűje pl. Ka, Ke, Ki, Kl, Km, Kn, stb., s a Kn vagy Kny név után fog következni a Ko, mert az o betű az ny betű után következik. Ilyenformán eljutottunk azokhoz a nevekhez, amelyeknek az első két betűje Ko. Ezek között is sok van azonban olyan, amelyik nem Kovács, tovább kell tehát mennünk a harmadik betű, a v betű alapján. Itt már elmaradnak azok a betűk, amelyeknek az első három betűje pl. Kob (Kobold), Koc (Kocka), Kod (Kodnár), Kof (Kofler), Kop (Kopmann), Kor (Kormányos), Kot (Kotsányi) és most jönnek a nevek, amelyeknek első három betűje Kov. Ezek persze még mindig nem Kovácsok, mert van közöttük pl. Kovarcz is, már pedig az előbb jön, mint Kovács, mert itt most már a sorolás a negyedik betű, az á betű alapján történik. Így megy ez tovább, akár a legutolsó betűig is.

A helyes kereséshez tisztában kell lennünk azzal, hogy egyes neveket többféleképpen is szoktak írni, s hogy a nyomozókulcsban a nevek nem a kiejtésük, hanem az írásmódjuk szerint vannak sorolva. Nem mindegy tehát, hogy valakit Kanalas Péternek, vagy pedig Kanálos Péternek hívnak, hogy Kovács avagy Kovácsé s hogy egy s-sel írja-e azt, hogy Kis vagy pedig kettő-

vel, így: Kiss. Olyan esetben tehát, amikor kétséges, hogy a névet úgy írják-e, ahogy az érdekelt kiejtette, vagy ahogy mi kiejtjük, akkor célszerű a kulcsban a keresést az illető névnek valamennyi változata szerint megejteni. Ha tehát Veres-t keresünk, megnézzük a Vörös-ek között is, a Kis-t a Kiss-ek között, Kovácsot a Kovács-ok között stb. Mert pl. Kovács sokkal hátrább kerül, mint Kovács, miután az ötödik betűje t betű, míg az utóbbinak cs. Kis előbb van a névsorban, mint Kiss, mert Kis csak három betűből áll, míg Kiss-nek négy betűje van s azok közül is a negyedik betű s, amely hátul van az ábécében. Kis és Kiss közé aztán persze egész csomó máshangzású név is belekerülhet, pl. Kisbéri, Kisfaludi, Kislónyai, Kistrákosi és csak most, ezután jön Kiss, akinek a negyedik betűje s. A „Tudnivalók” 9. pontja egyenként felsorolja azokat a neveket, amelyeket több helyen is keresni kell.

Ha már most megtaláltuk a Kovácsokat, akkor azok között a keresztnév kezdőbetűje szerint keressük tovább a mi emberünket. Ha tehát Kovács Sándort keressük, elhagyjuk Kovács Aladárt, Kovács Bétát, Kovács Dánielt, Kovács Károlyt, Kovács Pétert, mert ezeknek a keresztnéve mind olyan kezdőbetűvel kezdődik, amely előbb áll az ábécében, mint az s. Kovács Sándort tehát pl. közvetlenül Kovács Rezső után fogjuk találni.

A nyomozókulcsban való keresést legjobban úgy lehet gyakorolni, hogy az oktató előzőleg kijegyez magának néhány legkülönbözőbb nevet a kulcsból és azután egy-egy nevet felolvasva ellenőrzi, hogy ki találja azt meg a kulcsban a legrövidebb idő alatt. Szórakozás-szerűen lehet csinálni az ilyen keresési versenyeket s azokat a csendőrök, akik a keresésben nem egészen bizonyosak, igyekezni fognak abban minél nagyobb gyakorlatot szerezni, hogy ne legyenek mindig az utolsók.

Vannak, akiknél a név után zárójelben más név is szerepel. Pl. Herceg Mária (Süket Netti, Orbán Mária, Lakatos Rozál, Kalányos Netti). Itt az első név az illetőnek a valódi neve, illetve az a neve, amelyet valódinak gyanítottunk, a zárójelben lévő többi név pedig vagy álnév, vagy pedig férjes asszonyoknál a leánykori név. Az álnevek, gúnynevek mind külön-külön is szerepelnek az illető kezdőbetűk alatt. Ha tehát Süket Nettit keresünk, úgy fogjuk megtalálni: Süket Netti (L. Herceg Mária), ami azt jelenti, hogy nevezettnek a Süket Netti csak álneve és őt Herceg Mária név alatt kell keresnünk.

A név után következnek a személyi adatok. Ezek túlnyomórésztben rövidítve vannak, egyrészt helymeg-takarítási célból, hogy t. i. a nyomozókulcs ne legyen túlvastag, másrészt pedig arra is való, hogy a rövidítések, hogyha illetéktelen egyén esetleg beletekint is a nyomozókulcsba, abban ne ismerje ki magát az első pillantásra. Ezeknek a rövidítéseknek a jelentése szintén fel van ugyan sorolva a kulcs elején, de azért nem árt a rövidítéseket is megtanulni, hogy ne kelljen minden egyes rövidítés jelentését újra meg újra keresni s az időt ezzel is nyújtani.

A kulcs második része azokat az egyéneket sorolja fel, akiknek könnyen felismerhető ismertetőjeleik vannak az egyes testrészekben. Ezek a testrészek betűrendben következnek egymás után. Ezt a részt a csendőrök rendszerint nem igen veszik igénybe, pedig ezt is nagyon szépen lehet hasznosítani. Előfordul, hogy a járőr akár az elfogott egyénen, akár pedig más valakin (olyanon is, akivel szemben nem lényel), valamilyen feltűnő ismertetőjelet lát meg. Például az illető karja a feltűrt ingujja alatt tetoválva van. Már most

a járőr, anélkül, hogy az illetőnek a nevét megkérdezné, vagy tudná, hogy körözve van-e, utána néz a kulcsban, hogy ilyen tetoválású egyén nem fordul-e elő az ismertetőjelek szerinti csoportosításban. Ha előfordul, akkor már igazolásra lehet venni, s ha más nevet mond be, mint ami a nyomozókulcsban szerepel, alaposabban utána kell nézni a személyazonosságának. Persze a kulcsnak a különös ismertetőjelek szerinti való csoportosítása csak általános tájékoztatást nyújt, ha valakinek bővebb adatokra van szüksége, azokat a Bűnügyi Körözések Lapjában vagy a Nyomozati Értesítőben kell keresnie. Ha valakinek több különös ismertetőjele van, akkor azok nem együtt szerepelnek, hanem mindenik külön-külön a maga csoportjánál.

A különös ismertetőjelek szerinti csoportosítást jól lehet használni személyazonosításoknál. Vegyük, hogy egy cigány, akinek a nyakán feltűnő sebforradás van, Nyiregyházán elkövet egy rablást. A járőr megállapítja a nevét: Kolompár Furu János. A cigány leüli a büntetését vagy megszöki s megállapodik Kis-kúnfélegyházán, de itt már azt mondja, hogy Lakatos Orsós Jánosnak hívják s esetleg más születési helyet is mond be azért, hogy a Nyiregyházán elkövetett cselekményére ne jöhessünk rá. A harmadik bűncelekményt már Pápateszére követei el Lakatos Kalányos János név alatt. Ha azonban a járőrök a nyomozás alkalmával a nyomozókulcsban utána néznek, rájönnek, hogy ott szerepel egy cigány, akinek a nyakán éppen olyan sebforradása van, mint a gyanúsítottnak, csak más név alatt. Ez mindenesetre elegendő ahhoz, hogy a járőr utána nézzen az illető személyazonosságának.

Mint említettem, a különös ismertetőjelek a testrészek szerint, amelyeken előfordulnak, betűrendben szerepelnek. Egyes testrészek még külön alrészekre is vannak bontva, mint pl. kar, felsőkar, alsókar. Ha tehát valakinek az alsókarján szemölcs van, akkor elsősorban az A betű (alsókar) alatt keressük, de azért megnézzük „Kar” alatt is, mert a nyomozókulcs számára történő bejelentéseknél nem minden esetben ismeretes, hogy az ismertetőjel a karnak melyik részén van. A láb is csoportosítva van: láb, lábszár. (ezen belül alsó- és felsőlábszár), lábfej, lábujjak, comb. A kéznél: kéz, kézfej, kezujjak, tenyér stb.

A kulcs harmadik része a kitiltott sajtótermékeket sorolja fel. Ez nem szorul bővebb magyarázatra.

Miután a nyomozókulcsban szereplő adatok általános változás alatt állanak, úgy volna jó, ha a kulcsot minél gyakrabban, esetleg havonként lehetne kiadni. Ennek azonban pénzügyi akadályai vannak, mert a kulcsnak többezer példányban való előállítására tetemes költséget okoz. Eleinte úgy volt, hogy a kulcs negyedévenként jelenik meg, most — ugyancsak anyagi okokból — a megjelenés időközét hat hónapra kellett felemelni. A kulcs tehát most hat hónaponként egyszer jelenik meg és pedig július és január elején. Az egyes nyomozókulcsok között lévő hathavi időszak alatt kb. 3000 újabb elfogandó lesz és ugyauannyi visszavonás jelenik meg. Az újabb megjelenésig tehát ez a körülből hatezer adat hiányzik a nyomozókulcsból s így míg egyrészt azok, akiket a kulcs kiadása óta köröznek, az újabb kulcs megjelenéséig vígan él-

A hadseregnek 1636-ban volt a legtöbb lovasezrede és pedig 101. Ezek között 8 arkebuzás, 58 vértés, 16 dragonyos és 19 huszár, illetve „Croaten” ezred volt. Ezeket felül még számos kisebb-nagyobb irreguláris huszár és „Polaken” lovascsapat is tartozott a császári sereghöz.

hetnék világukat, megtörténhetik ennek az ellenkezője is, hogy t. i. a járőrök olyan egyént is elfognak, akinek a körözését időközben megszüntették. Hogy ez elő ne forduljon, azért jelenik meg kéthavonként az úgynevezett pótlék. Minden kulcshoz két pótlék kerül kiadásra, amelyek I. és II.-vel vannak megjelölve. Elv, hogy amikor új nyomozókulcs kerül kiadásra, a régít meg kell semmisíteni s amikor új pótlék kerül kiadásra, a régi pótléket is meg kell semmisíteni, mert az újabb pótlék magába foglalja az előző pótlék adatait is. Új nyomozókulcs kiadása esetén sem a régi kulcsra, sem pedig annak a II. pótlékára nincs többé szükség, mert azok az új kulcsba mind bele vannak dolgozva.

Amikor tehát csak nyomozókulcs van künn az őrsökön, akkor elég a nevet csak a kulcsban keresni. Amikor azonban pótlék is van künn, akkor abban is meg kell nézni, hogy a kulcs kiadása óta nincs-e az illető körözve. Ha pedig az illetőt akár a kulcsban, akár pedig a pótlékban, mint körözöttet feltaláltuk s ő azt állítja, hogy a körözése vissza van vonva, akkor nézzünk utána a pótlékban a visszavonások között, hogy igazat mond-e. A visszavonásoknál csak a név van közölve és a Bűnügyi Körözések Lapjának, vagy a Nyomozati Értesítőnek az a száma, amelyben a visszavonás megjelent. Egy-egy pótlék kiadása között, vagyis kéthavonként körülbelül 5—600 a visszavonások száma.

A visszavonásokkal azonban vigyázni kell; ellenőrizzük, vajjon az a körözése van-e az illetőnek visszavonva, amely miatt el akarjuk fogni. Van ugyanis sok olyan egyén, aki ellen nem egy, hanem több nyomzólevél vagy körözés van kibocsátva. Most már ez az egyén a kulcsban szereplő adattal a pótlék visszavonási rovatába kerül. Eszerint ez a körözése megszünt. De egyidejűen érvénybe lépett a másik, amelyet ugyanannak a pótléknak a személyi része most már — a visszavonásra való tekintettel — újra közöl. Például a nyomozókulcsban ez áll: Pataki János 1900 jgyak. Si. Bkl. 5/1933—657. A pótlék visszavonásban szintén: Pataki János 1900 jgyak. Si. Bkl. 5/1933—657. Eszerint tehát ez a körözése megszünt. Igen, de ha ugyanannak a pótléknak a személyi részében megnézzük, már ott van az újabb körözése: Pataki János 1900. jgyak. Cs. Bkl. 25/1933—4542. Tehát dacára annak, hogy a visszavonások között szerepel, mégis elfogandó, mert csak a sikkasztás miatt való körözését vonták vissza, de a család miatti még mindig fennáll.

Ha az illető erősen tiltakozik és azt állítja, hogy minden ellene kiadott körözést, nyomzólevelet visszavontak, akkor legcélszerűbb távirattal, távbeszélőn, vagy tudakozólappal a csendőrségnek a budapesti rendőrfőkapitányságon lévő összekötőtisztjéhez fordulni, ahonnan a legrövidebb időn belül megérkezik a válasz.

Az őrsökön az a szokás, hogy a járőrök csak azokat az egyéneket keresik a nyomozókulcsban, akiket szolgálat közben igazoltatnak, vagy akikkel az őrsnek,

vagy a külszolgálatban álló járőrnek mint gyanúsítottal dolga akad. Az olyan egyének száma azonban, akik a járőrbe belebotlanak, vagy akikbe a járőr belebotlik, igen kevés. Nagyon nagy azonban azoknak a száma, akik régebben vannak körözve, de azóta újabb bűncselekményt egyáltalán nem követnek el, sőt éppen azért óvakodnak újabb bűncselekmény elkövetésétől, nehogy az eljárás során a régi bűn is kiderüljön. Ezek a körözött egyének lakóhelyet változtatva letelepedtek, munkát vállaltak és mind életmódjukban, mind pedig magatartásukban ügyelnek arra, hogy a gyanúnak még az árnyéka se férjen hozzájuk. Ezekkel a körözött egyénekekkel szemben a csendőrnek egyáltalán nincsen alkalma fellépni s így tehát annak sem néz utána, mert nem gyanítja, hogy a nyomozókulcsban nem szerepelnek-e.

Ezért nagyon fontos, hogy a járőrök kivétel nélkül mindenkit, tehát azokat is, akik egyáltalában semmivel sincsenek gyanúsítva, ellenőrizzenek, hogy nincs-e benne a nyomozókulcsban. Aki nem az őrskörletbe való, vagy csak nemrég, néhány éve költözött oda, illetve aki az őrskörletbe való ugyan, de onnan hosszabb időn át távol volt, vagy időnként távol szokott lenni, az különös figyelmet érdemel. Legjobb ezeknek a neveit az őrsjáratokban összeírni és azután, bevonulás után a kulcsban megkeresni. Sok eset történt, hogy egyes őrsök ilyen módon öt-hat egyént is találtak a körletükben, akik ellen nyomzólevél volt kibocsátva, de akik egyébként a legtisztességesebb emberek hírében állottak és közbecsülésnek örvénstek. Velük szemben ugyan az őrsnek sohasem kellett volna fellépni; ha az őrsparancsnok arra vár volna, az illetők sohasem kerültek volna az igazságszolgáltatás kezére. Volt őrs, amelyik csak hosszabb idő múltán jött reá, hogy a főzőnöje is elfogandóként szerepel a nyomozókulcsban.

Az az őrsparancsnok, aki gondot fordít arra, hogy az őrskörletét a nyomozókulcs segítségével ilyen módon „átrazziázza”, csakhamar meg fogja tisztítani azt a kétes elemektől s nyugodtan elmondhatja majd, hogy az ő körletében körözött egyén nem tartózkodik.

Ajánlatos, hogy a kulcsban szereplő azoknak az egyéneknek a neveit, akik az őrskörletbe valók, vagy akik a bűncselekményt ott követték el, piros írónnal aláhúzzuk. Ilyen módon a járőrök figyelme külön is fel van hívva ezekre az egyénekre.

A nyomozókulcsnak, amit a járőrök a járőrtáskában magukkal visznek, célszerű fehér csomagolópapírból táblát készíteni, mert ezzel még lehet kímélni attól, hogy időelőtt elszakadjon. Keményebb táblával nem érdemes ellátni, mert ugyanis csak fél-évig van használatban. A csomagolópapírból készült boríték egyúttal arra is jó, hogy a kulcs eredeti tábláját betakarja s így a címlapját idegenek nem olvashatják.

Miért van megtiltva, hogy a járőr az érdekelt egyén előtt végezze a keresést a nyomozókulcsban?

Amint tudjuk, a körözött egyének a kulcsban névszerint vannak nyilvántartva. Ha a járőr mindig, mindenki előtt nyilván elöveszi a nyomozókulcsot, abban az érdekelt előtt keresgél, majd tudtára adja, hogy őt abban nem találja, tehát továbbmehet az útjára, akkor egy-kettőre köztudomásúvá válik, hogy a csendőröknek ilyen névmutatójuk van, s hogy jó lesz tehát mindenkinek, akit bármilyen okból köröznek, hamis nevet bmondani és gondoskodni arról is, hogy a ha-

Wallenstein császári vezér a Lützellnél és a Breitenfeldnél me futam dott katonák fölött hadtörvényszéket tartva, 1633. február 14-én 2 alezredet, 4 századost, 3 hadnagyot és 1 zászlóst lefejeztetett, 1 tisztet és 1 lovast felakasztott, 4 lovast az akasztófa alatt lefejeztetett, 7 tisztet becselennek nyilvánított, 40 tisztnek nevét pedig, akiknek sikerült megszökni, az akasztófára szegeztette.

más névre igazolványai álljanak rendelkezésére. Már pedig a hamis név ellen a nyomozókulcs nem nyújt oltalmat. Így azonban, hogy a csendőrség a lehetőség szerint titokban tartja a nyomozókulcsot, a bűnözők nagy többsége nem gondol arra, hogy ilyesmi is létezik és nyugodtan megmondja a járőrnek a valódi nevét, arra számítva, hogy ugyan honnan tudná ez a csendőr, hogy engem ezelőtt három évvel az ország másik végében köröztek? Nem is igyekeznek hamis nevet mondani, mert nem látja szükségét, természetes tehát, hogy hamarosan kézre is kerül. Persze, hogy szórványosan így is előfordul, hogy egyes szokásos büntetettek a nyomozókulcs létezéséről tudomást szereznek, de ezek a ritka esetek távolról sem annyira veszélyesek, mintha az egész nyomozókulcsot teljesen nyíltan kezelnék s ha az mindenkinek tudomására juthatna, aki csendőrökkel találkozik.

Két főből álló járőrnel a keresés nem titkózik nehézségbe. Ha zárt helyen történik az igazoltatás, akkor a járőr egyik tagja felírja az igazoltatott egyén nevét s aztán vagy kimegy, vagy pedig átmegy egy másik helyiségbe s ott végzi a keresést. Ha szabadban vannak, akkor a járőrnek az a tagja, aki a keresést végzi, az igazoltatott mögé áll és ott veszi elő a kulcsot. Az őrs tagjainak előzetesen meg kell állapodniuk, hogy mivel jelzik egymásnak azt, hogy valamelyik igazoltatott egyén a nyomozókulcsban benne van-e, vagy nincsen. Ilyen jelek lehetnek: a nyomozókulcsnak az igazoltatott egyén háta mögött való megjelenése (nincs benne) ráútés a kulcs táblájára, benne van (kézzel mutatás, kohintás stb.). Nehezebb a helyzet, ha a csendőr egyedül igazoltat. Ilyen esetben talán úgy lehetne megoldani a dolgot, hogy a csendőr felírja az igazoltatott egyén nevét, aztán őt, mintha minden rendben volna, útjára engedi. Amint azonban az igazoltatott egyén elindult, a csendőr azonnal kiveszi a kulcsot, megkeresi benne a nevet s ha feltalálja, utána szól az igazoltatottnak, hogy várjon csak egy kicsit. Amikor hozzáért, kijelentheti neki az őrizetbevételt.

Igazoltatás alkalmával ne elégedjünk meg csak azokkal az okmányokkal, amiket az igazoltatott egyén nekünk önként felmutat, hanem a zsebeit meg kell nézni, nincsenek-e azokban más névre szóló igazolványok is, amelyeket el akart előlünk titkolni. A csendőr számára rendszerint az ilyen eldugott, nem mutatott igazolványok érnek a legtöbbet.

Ha valakinek a nevét a névre szóló igazolványok között találjuk meg, ez azt jelenti, hogy az igazoltatott egyén nem jogos úton jutott az igazolványhoz, amellyel magát igazolta. Ez már ok arra, hogy az illetőt személyazonosságának tüzetesebb igazolása végett elővezessük.

Minden alkalommal, amikor valakit a nyomozókulcs alapján elfogtunk, ne felejtjük ezt a budapesti nyomozó alsztyálynak bejelenteni. A csendőrségi nyilvántartást egyébként a közeljövőben a nyomozó osztályparancsnokság fogja átvenni, s ugyancsak ez a parancsnokság fogja kiadni a nyomozókulcsot is.

Wallenstein, a harmincéves háború császári vezére, az egyöntetűség kedvéért elrendelte, hogy a tisztek vörös tábori övet viseljenek. A tisztek az addig viselt arannyal és ezüsttel gazdagon hímzett övektől nagyon nehezen akartak megválni. Egy tüzérkapitány, hogy megmutassa, mennyire aláveti magát a vezér akaratának, drága arany övét a földre dobta és rátiport. Tilly ezért gazdagon megajándékozta és rövidesen ezredessé nevezte ki.

Musztács Ferenc őrmester.

A kérlelhetetlen csendőrors, mely vissza-visszatér a közbiztonság harcterére, hogy elragadjon valakit közülünk, újra behajtott a rajtunk a maga véráldozatát. Musztács Ferenc bölcskei őrsbeli bajtársunk volt most soron. Néhány nappal ezelőtt még frissen, fútalón és életerősen járta a Dumúntúl lankáit, lelkében bizonyára a Jövő kis és nagy reménysegeit melengelve, míg egy golyó nyomán összeomlott számára minden, ami Hónapot jelentett. Ma ott fekszik egy kis falusi temetőben, virágok borulnak feléje s 'Trás hirdeti fiatal életének szomorú és mégis büszke végétét: Meghalt a közbiztonságért.

Ne kutassuk most, vajjon elkerülhetetlenül így kellett-e emek lennie, hogy jogunk van-e egyedül a sorsot vádolni Musztács Ferenc bajtársunk elvesztéséért s hogy ha keresnénk, nem találánk-e hibát, amit jóvátenni már nem lehet, de okulásra megjegyezni érdemes volna: a pillanat nem alkalmas ilyen hideg mérlegelésre, mely hétköznapivá tenné gyásznunk és bajtársi részvétiünk néma és fenséges komorságát. Adassék tisztelet a halottnak, mert hűséges volt mindhalálig; kísérje őt most, hogy itthagytá földi élete minden örömet és fájdalmát, szerető Istenhőzzádunk a magyar hősök glóriás-hadseregébe. Legyen a csendőrkapacélos tolla, mely koporsóján lengve utolsó útjára kísérte, örök emlékezetünk jelképe, amivel Neki a síron túl is tartozunk.

Ha arra portyáztak, álljatok meg a sírjánál, csendőrök, tegyétek reá a csendőr világának legszebb ékességét: a mezők virágát és tisztelegjétek!

Musztács Ferenc bölcskei őrsbeli őrmester agyonlövése így történt:

A dunaföldvári járásbíróóság körülbelül egy hónappal ezelőtt értesítette a bölcskei őrsöt, hogy Márkus Szabó János 23 éves, madoccai lakos, kovácssegéd, a dunaföldvári járásbíróóság fogházából megszökött. A járásbíróóság felhívta az őrsöt, hogy a szökevényt fogja el és kísérje vissza a bíróság fogházába.

Az őrs járőrei állandóan keresték a szökevényt, kérekerítése végett lelt is tartottak, de eredménytelenül. Július 25-én arról értesült az őrs, hogy Madocsa községben, egy magánháznál a fiatalság házimulatság fog tartani és azon a keresett rabszökevény: Márkus Szabó János is jelen lesz. Az őrsparancsnok, tartva attól, hogy nevezett az elfogásnak ellene fog szegülni, vagy hogy a mulatságon résztvevő barátai ellenállást fognak megkísérelni, négy főből álló járőrt vezényelt ki a Márkus elfogására. A járőr vezetője Udvari Gábor törzsrőrmester, tagjai: Lengyel Imre és Musztács Ferenc őrmesterek és Végh János próbacsendőr voltak.

A járőr a helyszínére érve megállapította, hogy a jelzett háznál valóban mulatság folyik s azt is tudomásul vette, hogy azon a keresett szökevény jelen van. A járőr a lakás ajtaját zárva találta. A járőrvezető megzörgette az ajtót és felszólította a bentlevőket, hogy nyissák ki. Ebben a pillanatban bent lövés dördült el, a lövedék az ajtón keresztül hatolt és az ajtó előtt álló Musztács Ferenc őrmestert szíven találva, azonnal megölte. A lövést az ajtón keresztül, mint később megállapították, az elfogandó egyén tette.

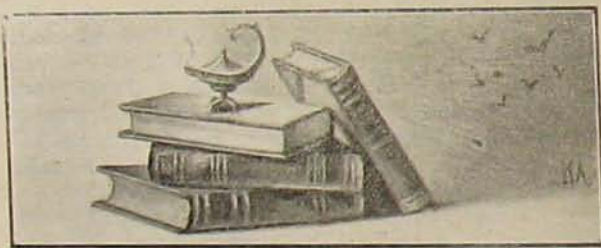
Musztács őrmester meglöveteése után a járőr tagjai több lövést tettek a házba, melyek következtében a bent tartózkodó Földesi István madoccai lakos életveszélyesen megsérült. A tettes, Márkus Szabó János az ablakon kiug-

rott és elmenekült. A súlyosan megsebesült Földesi Istvánt még az éj folyamán beszállították a székszárdi kórházba, a mulatságon résztvett többi tíz egyént pedig őrizetbe vették.

Július 26-án délután a kiszállott bizottság a Musztács Ferenc őrmester holttestét felboncolta, a kerületi parancsnokság pedig a történetek tisztázása végett elrendelte a hadbírói vizsgálatot. A megszökött tettest körözik.

Musztács Ferenc őrmester 1904 október 14-én született Zákány községben, Somogy megyében. A testületnél 1925 óta szolgált előjáróinak teljes meglegedésére. Csendőrségi szolgálati idejének túlnyomó részét a tolnai őrsön töltötte, csak folyó év május 1-én helyezték át a bölcseki őrsre. Musztács őrmester próbacsendőr korában a ezegei csendőr tanalosztály keretében jelentős sporteredményeket ért el, melyekről lapunk 1927. évfolyamának 437. oldalán meg is emlékezünk.

A m. kir. csendőrség emlékbizottsága elhatározta, hogy Musztács Ferenc őrmestert a testület halottjának tekinti és emlékét méltóképen meg fogja örökíteni.

CSENDŐR LEKSZIKON.

57. kérdés. *Egy vidéki társaskör alapszabályszerű határozattal kizárja egyik tagját, egy másik tag pedig önként kilépett. A kizárt, illetve kilépett tag az éjjeli órákban állás állapotban bemegy a társaskör termébe s ott rendezővel nélkül helyet foglal. A társaskör jelenlevő tagjai a kizáró határozatra, illetve a megförtélt és a választmány által jóváhagyott kilépésre hivatkozva kiutasítják, de a volt tag megtagadja az eltávolítást. Jogiában áll-e a társaskör jelenlevő tagjainak őt csendőrség igénybevitelével eltávolíthatni?*

Válasz. A fennfoglalt eset megoldásának útja a Szut. 61. pontjában szabályozott általános szolgálati feladatok körébe eső ténykedés. A csendőr köteles büntetendő események elkövetését megakadályozni (1. alpont), az elkövetetteket ki-nyomozni s azok tetteseit elfogni, illetve feljelenteni (2. alpont) és ettől eltekintve közbelépni, ha a közrendre vagy közbiztonságra veszedelmes jelenségeket észlel. (3. alpont.) Őrizkednie kell azonban attól, hogy tisztán magánjellegű vagy személyes szolgálatot (65. pont a) alpont), végezzen, vagy hogy büntetendő eseményt nem képező magántervezetű ügybe (104. pont, 2. bekezdés) avatkozzék. Mindezek figyelembevételével a társaskörből kizárt, illetve kilépett tag ellen a következő feltételek mellett léphet fel a csendőr:

1. Ha a tag ellen a Btk. 332. §-ába ütköző magánlaksértés vétsége miatt a társaskörnek a magánindítvány megtételére jogosult képviselője magánindítványt terjeszt elő. A tag ugyanis, ha végső érvénnyel kizárták, vagy ha önként kilépett, magánlaksértés vétségét követte el, midőn a helyiségbe kizárása (kilépése) után bement, és a kiutasítás ellenére bent maradt. Ha ilyen magánindítványt nem terjesztettek elő vagy ha a tag arra hivatkozik, hogy a kizáró határozat még nem jogerős, a csendőrnek nincs joga az ügybe beavatkozni.

2. Felléphet azonban a csendőr ettől függetlenül a tag ellen, ha botránnyosan viselkedik vagy magartartása a társaskör jelenlevő tagjai között oly megaláztatást idéz elő, amely veszedelmesebb kitéréssekkel (verekedéssel) járhat. Ez esetben a csendőr a jogtalanul bent tartózkodó tagot tapintatosan és udvariasan távozásra kéri fel és ha a felkérésnek nem engedelmessé, a távozásra erőlyesen felszólítja. Ha a

tag most sem engedelmessé, a csendőr őt előzetes figyelmeztetés után (a Szut. pont 12. alpontja alapján, mert a büntetendő eseményt a csendőr figyelmeztetése után is folytatta) elfogja. Itt is figyelembe kell azonban azt venni, hogy ha a tag vitatja a helyiségben tartózkodásának jogát, vagyis, ha azt állítja pl., hogy az ő kizárása jogtalan, érvénytelen, fel-lehvezés alatt áll stb., az elfogás a csendőr által csak akkor foganatosítható, ha a tag közbotránny okozott (11. alpont), amc magartartása a jelenlevő tagok összességének felhívóv-díásával jár s így rendezővelől alaposan kell tartani, például, ha a Btk. 84. §-ának fennfoglaltára (nyilvános helyi-ségben botránnyosan részeg állapotban megjelenés) is van gyanu.

58. Kérdés. *Bülggymíniszterileg láttamozott alapszabályok alapján működő egyesület közgyűlésén az egyik tag rendezővel magartartást tanúsít. Az elnök az ő rendfenntartó hal-lás körében rendelkezésére álló eszközöket eredménytelenül meríti ki, mire a csendőr járőrök fordul a rendezővel tag eltávolítása végett. Eljárhat-e a csendőr a tagnak a közgyűlésről való eltávolításában s ha igen, milyen alapon?*

Válasz. A csendőr eljárása ilyen esetben is csak a Szut. 64. pontjában szabályozott általános szolgálati feladatokban mo-zoghat. Egy egyesület magánemberek gyűlékezete, elsősorban az egyesület vezetésének kötelessége tehát a rendet az egye-sületi életben fenntartani, nem a hatóságoknak. Bizonyos azonban az is, hogy az egyesület alapszabályszerű működését jogtalanul, izgága módon, az egyesület tagjainak mebotrán-nkozására megarvaró egyénnel szemben jogosan kérhetnek védelmet a hatóságtól, mert az ilyen egyén az egyesület za-vertalan működésében is megnvívánuló társadalmi életre káros magartartásával valóban a köznyugalom megarvarójá-nak tekintendő. A Szut. 64. pontja értelmében a csendőrnek joga és kötelessége a társadalmi mozzalmakat (az egyesületi szervezkedést is idő kell érteni) figyelemmel kísérni, észlel-teiről jelentést tenni és sürgős esetekben közbelépni. Elvileg nem lehet tehát kifogást tenni az ellen, ha a csendőr a kérd-és szerint megjelölt esetben megelőzve a közgyűlésen kitörő botránny, hirtosítja a tanácskozás nyugodt lefolyását a reni-tens tagnak a közgyűlési teremhől való eltávolításával. A gyakorlatban természetesen nem zárkozhatik el az előzetes tájékozódástól, mely mellett feltételezzük a helyi viszonyok léte-ritét is. Vigyázni kell nevezetesen, nehogy az egyesületi életben szereplő ú. n. klikkek hatalmashódításának legyen esz-keze s meg kell győződnie arról is, hogy a tag valóban mego-kolatlan ellenállást tanúsított-e, mert magánjellegű viták-ban, civakodásokban a csendőr nem lehet döntőbíró, sem az egyik félhez húzó támogató szerepét nem játszhatja. Ezért az ilyen — egyesületek életében egyébként nem ritka — vi-zsálykodásokban nagy óvatossággal kell fellépnie, nehogy pártatlanságban esorba essék. Megjegyezzük végül azt is, hogy a járőr nyugodtan adhatja azt a tanácsot azoknak az egye-sületeknek, ahol ilyen esetek előfordulnak, hogy legokosabb, leggyorsabb és legegyszerűbb, ha az ilyen belső rendezési kér-déseket saját otthonukban intézik el. Egy-két markos ember mindig akad akár az egyesület tagjai, akár személyzete kö-zött, aki az ilyen kérdést simán elintézheti, ha eljárásuk jogosságának biztos tudatában vannak. A csendőr azonban nem veheti készpénznek az egyoldalú értesítést, köteles a tényállást a másik fél meghallgatásával is megállapítani, mielőtt valamit tesz, ez pedig késédelemmel jár. Az egyesület hírnévére sem előnyös, ha ilyen belső villongások csendőrségi beavatkozással járnak.

59. kérdés. *A járőrrel portyázás közben súlyos testi sér-tés vétsége miatt feljelentést tettek. A nyomozás során a sér-tettet és a négy tanu a járőrnek egy nagykiterjedési bányá-teleprek egymástól több kilométernyire fekvő különböző pontjain kellett kikérdeznie. A bizalmi egységnek azonban, elikkél a járőr a nyomozást megkezdte, elfoglaltságukra hivatkozva, nem voltak hajlandók a járőrt külön-külön min-denik tanuak a lakására követni, ami egyébként érthető is volt, de ennek következtében a járőr kénytelen volt mindenit kikérdezésnél más-más, összesen 16 bizalmi egyént alkalmazni. Mi ilyen esetben a járőr helyes eljárása?*

Válasz. A Szut. 425. pont 3. bekezdése éppen a kértzett esetre, nevezetesen, ha a kikérdezendő tanuk egymástól távol laknak, azt írja elő, hogy a csendőr őket a községházán kér-dezze ki. Az utasítás szerint tehát őket a községi előjárósá-ggal meg kell idézteni a községházára. Valószínű azonban, hogy az idézésre több tanu — főként, akik a vallomásaikat nem tartják fontosnak, — nem jelenik meg s ebből előveze-tési bonvonalnak keltekezhettek, amit a lehetőségig el kell

kerülni. Megtörténhetik ugyanis, hogy az idézésre meg nem jelenő tanút a járőrnek elő kell vezetnie, vagyis amit a járőr a révén, elveszíti a vámon. Karhatalmi segély nyújtásával ugyanis esetleg éppen azokat az utakat kell megtennie, amelyekről meg akarta magát kiemelni s emellett a nyomozás is elhúzódik. A mi véleményünk tehát, hogy a járőr a lakásokat csak akkor idéztesse a község házára, ha a gyűjtőbizottságú ügyről van szó, vagy ha nagyon sok a tanu, egyébként keresse fel őket úgy, mint az utasítás mondja, a lakásukon vagy a munkahelyükön és ott kérdezze ki.

Bizalmi egyént mindenütt talál a járőr, ha mást nem, szomszédot. Az pedig, hogy a járőrnek minden egyes tanu kikérdezésénél más-más bizalmi egyént kellett alkalmaznia, az ügy érdeme szempontjából csak annyit jelent, hogy a feljelentésnek, „Bizalmi egyének” címszava alatt, külön-külön fel kell sorolni, hogy kinél kiket alkalmazott a járőr bizalmi egyénekül.

E kérdés elbírálásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy mire szolgálnak tulajdonképpen a bizalmi egyének?

A bizalmi egyének alkalmazásának kettős célja van. Az első, hogy jelenlétükkel a csendőr fedje magát a gyanúsított vagy más részéről később esetleg emelt olyan váddal szemben, hogy a nyomozás folyamán szabálytalanságot követett el. Ebből a szempontból tehát nem is annyira a szolgálat vagy a nyomozás érdeke, mint inkább a csendőr egyéni érdeke kívánja meg a bizalmi egyének alkalmazását. Minden nyomozó esetelemény, amit a csendőr bizalmi egyének jelenléte nélkül végez, a bíróság s az előjáró parancsnokságok előtt gyanúsá válik, hogy vajjon nem valamilyen szabálytalanságot akart-e a csendőr leplezni azzal, hogy nem alkalmazott bizalmi egyéneket? Ez a gyanú — főként, ha a csendőrt valóban feljelentik, — akkor is fennmarad, ha a csendőrt megindokolja az eljárását. Legyen tehát elve minden csendőrnek, hogy négy szemközti nem kérdez ki senkit. Ha ugyanis férfibizalmi, női is lehet alkalmazni.

A bizalmi egyének alkalmazásának másik célja az, hogy a csendőr szűkség esetén velük bizonyíthassa, hogy a gyanúsított vagy a tanu valóban azt vallotta, amit a csendőr a feljelentésben bejelentett. Ennek a bizonyításnak már nem a csendőr egyéni érdeke szempontjából, hanem a nyomozás sikere szempontjából van jelentősége. A nyomozás sorsát döntően befolyásoló, legjelentősebb vallomási sen ér semmit, ha azt a gyanúsított vagy a tanu négy szemközti teszi a csendőr előtt és a tárgyaláson letagadja. Az óvatossá és előrelátó csendőrt tehát még akkor sem fogantatottana bizalmi egyén nélkül semmilyen kikérdezést, ha az utasítás nem írta is elő, annál inkább kell tehát alkalmaznia így, ahogy az utasítás megköveteli.

Igaz, a gyakorlat arról tesz tanúságot, hogy a bizalmi egyénekül alkalmazott egyszerű, falusi emberek sokszor keblükön egy nyomozást összefüggően megfigyelni és annak minden mozzanatát híven visszaadni. Hosszabb idő után alig tudnak a vallomások részleteire visszaemlékezni, különösen azok, akiket mint községi közegeket a járőrök általában megérintve szoktak venni, mert a sok mindenféle nyomozás, különösen hosszabb idő múltán, összekeveredik a fejükben. A csendőr számára tehát voltaképpen nagyobb biztosságot és határozottabb erkölcsi védelem a maga szigorú felelősségérzetét, a Szat. szabályainak pontos betartása és főképpen pedig a feljelentésben való igazmondás, mint a bizalmi egyének serege. Ha minden csendőr minden körülmények között erre törekszik, ha a hírszók és a hatóságok azt látják, hogy a csendőr jelentése mindig feltétlenül megbízható, mert soha a legkisebb félreértést sem tartalmazza, akkor a bizalmi egyének jelentősége is egyre csökkeni fog.

A bűnvádi perrendtartás végrehajtási utasítása (130.000/1899. B. M.) a rendőri hatóságok részére is előírta a bizalmi egyének („hatósági tanúk”) alkalmazását, de csak a terhelt kérelmére, vagy „ha a nyomozást teljesítő rendőrhatalósági tag ezt szükségesnek tartja”. Ma azonban a rendőrhatalósági tag ezt szükségesnek tartja, ha a végrehajtási utasításban nagy ritkaság a hatósági tanu, a végrehajtási utasításunk ez a rendelkezés feledésbe ment, mert vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán volt reá szükség.

Mi azonban, hogy utasításunk a bizalmi egyének alkalmazását kifejezetten elrendeli, nem tehetünk mást, mint hogy ha a fentebb kifejtett előzeteségi szempontokból nem, akkor az utasítás rendelkezése következtében minden kikérdezést bizalmi egyének jelenlétében fogantatunk.

Előfordulhat azonban olyan eset is, hogy a nyomozó eseteleményt olyan helyen vagy időben kell fogantatni, hogy a járőr a legjobb akarata és igyekezte mellett sem tud bizalmi egyént alkalmazni, vagy pedig, hogy a nyomozó eseteleményt vagy kikérdezést nem két, hanem csak egy bizalmi jelenlétében fogantatotta. Ilyen esetben az utasítás módját ad a járőrnek arra, hogy a feljelentés: „Megjegyzés” címszavának d) pontja alatt bejelentse azokat „a kényszerítő okokat, melyek miatt az utasítás valamelyik határozatát (jelen esetben a bizalmi egyének alkalmazására vonatkozó rendelkezését) nem lehetett betartani”. Ez az eset azonban csak kivétel lehet, a szabály — ismételjük — az, hogy a bizalmi mindenütt ott kell lennie.

lekményt vagy kikérdezést nem két, hanem csak egy bizalmi jelenlétében fogantatotta. Ilyen esetben az utasítás módját ad a járőrnek arra, hogy a feljelentés: „Megjegyzés” címszavának d) pontja alatt bejelentse azokat „a kényszerítő okokat, melyek miatt az utasítás valamelyik határozatát (jelen esetben a bizalmi egyének alkalmazására vonatkozó rendelkezését) nem lehetett betartani”. Ez az eset azonban csak kivétel lehet, a szabály — ismételjük — az, hogy a bizalmi mindenütt ott kell lennie.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy csalási eset nyomozása.

írta: BODA ISTVÁN tisztihelyettes (Budapest).

1931 augusztus havában az adonyi szárnyparancsnok úr megkereste a budapesti 1. nyomozó alezredesi parancsnokságot, hogy egy polgáriruhás nyomozót bocsásson rendelkezésére, mivel parancsait a jelentkezés alkalmával közölni fogja.

Az ügy előzményei a következők:

Fehér Jenő pusztaszabolcsi lakos, fizetőpincér, pár nappal azelőtt megjelent a főjegyző előtt s a beszélgetés során elmondotta, hogy Kőrösi Kálmán nevű társával már közel 3 év óta áll Finta Sándor ottani vendéglős szolgálatában s dacára annak, hogy a vendéglő igen jól megy, anyagi helyzetük naponta rosszabbodik, mert Finta őket érthetetlen és ismeretlen módon megkárosítja. Fintát figyelték, sőt az utóbbi időben magánnyomozót is alkalmaztak, de így sem tudtak rájönni arra, hogy a csalást miképp követheti el.

A beszélgetés végén kijelentette, hogy a magánnyomozót már nem tudják tovább alkalmazni, mert eredményt nem tudott elérni, mégis naponta 15 pengő követelt. Kérte a főjegyzőt, hogy befolyása révén hasson oda, hogy az ügy hivatalosan nyomoztassék. Feljelentést ugyanis nem mertek tenni, mert félték, hogy a nyomozás során a csalást nem sikerül bizonyítani, s akkor nekik rágalmozásért kell felelniük.

A községi főjegyző az értesülést nyomban közölte az adonyi szárnyparancsnoksággal. Az alezredesi parancsnokság a nyomozásnál való közreműködésre engem vezényelt ki.

Az adonyi őrsre történt megérkezésemkor Farkas alhadnagy szakasparancsnok úrral az esetet megbeszéltem. Mivel a feljelentés tárgyát, közösen elhatároztuk, hogy egyelőre teljesen titokban fogunk nyomozni, helyesebben csupán megfigyelést eszközölünk. Erre főképpen azért volt szükség, mert nem tudtuk, hogy voltaképpen forog-e fenn bűncselekmény és ha igen, úgy ki és milyen módon követheti azt el. A nyílt fellépés ugyanis azzal a veszéllyel járhatott volna, hogy bizonyítékot nem sikerül beszeroznünk, a tettes pedig a fellépés által mintegy figyelmeztetve, a bűncselekmény folytatásától eláll.

A panaszt tevő pincér, előadta azt is, hogy mint

minden nagyobb vendéglőben, úgy itt is az a szokás, hogy ők, fizetőpincérek, naponta elszámolással tartoznak a kiszolgáltattott ételt és italt illetően a tulajdonosnak, ki az előző napi forgalomnak a felírókönyvből kitűnő végösszegét a délelőtti órákban szokta tőlük bekövetelni.

A megbeszélés során elképzeltük azokat a lehetőségeket, hogy a csalás a legkönnyebben milyen módon követhető el? Mindketten arra gondoltunk, hogy a kiszolgáltattott étel- és italmennyiség felírása körül lesz a hiba. Úgy vélekedtünk, hogy a felírókönyvbe többet írnak be, mint amit a valóságban kiszolgáltattak. Feltevésünk ellenőrizhetése érdekében az első napon, mint átutazó ügynök, a vendéglőben tartózkodtam és figyelttem azzal a céllal, hogy a lehetőséghez képest ellenőrizhessem a kiszolgáltattott étel és ital mennyiségét és valami támpontot nyerhessek arra nézve, hogy a csalást ki és milyen módon követheti el.

Ez alkalommal megtudtam, hogy Finta a vendéglőben férfi felírót alkalmaz, tehát nem ő írja be a könyvbe a kiszolgáltattott cikkekért járó összegeket. Egész napon át figyeltem a kiszolgáltattott ételek és italok mennyiségét és dacára annak, hogy a kiszolgált mennyiségnél nem volt több tétel a felírókönyvbe beírva, másnap az elszámolásnál mégis 8 pengővel több érték volt a könyvben feltüntetve, mint amennyi a valóságban illetékes lett volna.

Az összeadás helyes volt.

Ezen figyelés során megtudtam azt is, hogy a vendéglőben alkalmazott felírónak a kiszolgáltattott és a könyvbe beirt ételek és italok árát sohasem volt szabad a könyvben összegezni. Ha egy számoszlop betelt, mellette jobbra új sort kellett nyitnia anélkül, hogy az előzőt összeadta volna. Ezt a munkát Finta, mint tulajdonos, magának tartotta fenn, amit rendszeresen a reggeli órákban végzett el, még mielőtt a felíró megérkezett volna.

Az, hogy a panasz, alapos, már eddigi megállapítás szerint is kétségtelenül beigazolást nyert, tehát bűncselekmény fennforog, csak még azt nem tudtuk tisztázni, hogy a csalást miképp követik el. Az a feltevésünk, hogy többet írnak a felírókönyvbe, mint a valóságban kiszolgáltattak, nem vált be, tehát más lehetőségek után kellett kutatni.

Azt a körülményt, hogy a felírónak a napi forgalmat a könyvben nem szabad összegezni, gyanusnak találtuk, s ezért most már ezen a ponton próbáltuk támadni a rést.

A legelső napon megállapítottuk, hogy az aznapi forgalomban hány „pengős” és ennél magasabb tételnek szabad előfordulni a felírókönyvben. Az éjjeli zárásnál, már annyira-amennyire ezt a könyvbe való rövid bepillantással meg lehetett állapítani, a tételek mennyisége egyezett is. A reggeli összeadásnál azonban ezeknek a tételeknek száma négy két-két pengős tétellel gyarapodott.

Ennek a megfigyelésnek hirtokában egyszerre nyilvánvalóvá vált, hogy a csalást miképpen követik el. Csúpan azt kellett tisztázni, hogy a felírónak van-e valamilyen köze az ügyhöz. A további megfigyelés során a fel-

író ellen irányuló gyanú teljesen eloszlott és kétségtelenné vált, hogy a csalást Finta egyedül követte el oly módon, hogy a felíró által a felírókönyvben feljegyzett pengőnél alacsonyabb összegek elé, a reggeli összeadásnál pengőket írt.

A napi forgalomban például előfordultak a következő tételek:

4 P 32 f
80 f
3 P 27 f
08 f

s így tovább. A reggeli összegezésnél a 80 és 08 filléres tételek elé a tulajdonos egy-egy 2-es számjegyet írt, ami a végösszeget már 4 P-vel billentette az ő javára. Ezt az összeget a reggeli összeadásnál és leszámolásnál a fizetőpincérektől be is követelte.

Mint gyakorlott vendéglős tisztában volt azzal, hogy kb. mennyi lehetett a fizetőpincérek aznapi borra való bevétele. A hamisítást mindig ennek figyelembe vételével csinálta, vigyázott arra, hogy a végösszeget a fizetőpincérek meg is tudják fizetni, azzal azonban nem sokat törődött, hogy marad-e nekik valami.

Itt az az eset állott elő, hogy most már tudtuk, ki és milyen módon követi el a bűncselekményt, csak azt nem tudtuk, hogy azt hogyan bizonyítsuk, mert ha Finta észreveszi, hogy ellene nyomozás folyik, a csalás további elkövetését abbahagyja, mely esetben nagyon körülményes let! volna a bizonyítás.

Sokat törtük a fejünket, míg végre rájöttünk a bizonyítékszerzés legcélszerűbb módjára.

Azt terveztük, hogy a vendéglői felírókönyvet az üzletzárás után valamiképpen megszerezjük, annak aznap bejegyzett tételeit lemásolással, lefényképezéssel rögzítjük és a községi főjegyzővel hatósági tanúk jelenlétében hitelesítettjük, hogy a könyvben a vendéglős által később eszközölt változásokat összehasonlítás útján pontosan ki tudjuk mutatni.

Az elgondolás jó volt, csak a kivitel elé gördültek akadályok, mert Finta a vendéglőhelyiséget üzletzáráskor mindig személyesen zárta be. A véletlen műve volt talán az, hogy éppen a nyomozás idején ezt a tevékenységet Finta átengedte az egyik fizetőpincérnek. Mivel a további eredmény sorsa azon fordult meg, hogy a felírókönyveket meg tudjuk-e szerezni anélkül, hogy azt Finta észrevénne, megbeszéltük a fizetőpincérrel, hogy az ajtót hagyja nyitva. Úgy is tett. Az ajtót nyitva hagyta, a kulcsot pedig átadta az emeleten lakó tulajdonosnak. A tulajdonos lakásáról visszatérő fizetőpincérnek meghagytuk, hogy községi közegek jelenlétében a felírókönyvet vegye magához s a helyiségből hozza ki, ki ezt vállalta is. Arról gondoskodtunk, hogy a könyvben előváltozásokat ne eszközölhessen, s hogy az éjjeli időben záratlanul maradt vendéglőhelyiségbe illetéktelenül senki be ne mehessen.

A megszerzett felírókönyvet a községházhoz vittük, hol a községi főjegyző a könyv állását hiteles másolatba vette, ezenkívül az előző napi forgalom tételeit lefényképeztettük s végül átlátszó oleátpapíron a tételeket átírtuk. Ennek megtörténte után a könyvet rendes helyére visszahelyeztük.

A következő éjjelen ezt az eljárást megismételtük, azzal a különbséggel, hogy az előző éjjel készített oleátmásolatot ráhelyeztük a könyv megfelelő lapjára, ami nyomban megmutatta azokat a számjegyeket, melyeket a tulajdonos a reggeli összeadásnál írt be.

Ez az összeg most is pontosan nyolc pengőt tett ki.

A harmincéves háború minden emberi érzésből kivetkőzött, elvadult katonái a lakossággal irtózatossá, elképzeltetlen kegyetlenségeket követtek el. A horvátok ellen a hesseni tartományból 1637-ben panaszok jöttek, hogy úgy garázdál odnak, mint az ördögök; az embereknek nyelvért, fülét, orrát levágják, szemüket kiszúróják, fejükbe és lábukba szöveget vernek, szájukba és fülükbe forró szurkot, ként vagy ólomot öntenek, az embereket háttal egymáshoz kötik és rájuk célbalövöldöznek.

Ezt az eljárást három napon (helyesebben három éjjelen) át folytattuk eredményesen, míg végre a harmadik nap reggelén a nyomozást vezető Farkas alhadnagy a tulajdonost felszólította, hogy a felírókönyveit vegye magához, s azokat az ő jelenlétében azonnal vigye a községházához.

A köztisztviselőben álló vendéglőst a szakaszparancsnok úr ezen intézkedése nagyon meglepte. A községházán történt kikérdezés eleinte csak arra terjedt ki, hogy mi a véleménye az alkalmazottai elszegényedését illetőleg. Finta bőbeszédű magyarázatokba fogott, melyek során a legkülönbözőbb érvekkel hozakodott elő. Farkas alhadnagy egy darabig hagyta beszélni, azután határozottan kijelentette, hogy a fizetőpincérek tönkremenetelének maga Finta az oka. A vendéglős a meggyanúsítást felháborodva egyenesen kikérte magának és feljelentés-sel fenyegetőzött.

Farkas alhadnagy úr erre a felíró-könyvből megmutatta neki azokat a számjegyeket, amelyek a zárás időpontjában még nem voltak beírva. Finta követelte, hogy ezt bizonyítsuk be.

Erre a szakaszparancsnok elővette az oleáta-papírt, s ráhelyezte a felírókönyv lapjára. Finta jól tudta, hogy a papír nem hazudik, mégis nyomban azzal a kifogással élt, hogy ilyet írhat bárki. A szakaszparancsnok most már a községi főjegyző által készített hiteles másolatokat tárta elé, de Fintának ez ellen is volt kifogása és csak akkor hallgatott el, amikor a fényképfelvételeket meglátta. Ez ellen már nem tudott kifogást emelni.

A felírókönyvekből különösebb írásszakértői képzettség nélkül is meg lehetett állapítani azokat a számjegyeket, melyeket Finta írt be a felírókönyvekbe. Ezek összege a két fizetőpincér kárára három év alatt meghaladta a 12.000 pengőt.

Finta vendéglőst a székesfehérvári kir. törvényszék a beszerzett bizonyítékok alapján csakis büntette miatt 8 hónapi börtönbüntetésre ítélte, dacára annak, hogy a bíróság előtt sem tett beismerő vallomást.

A bíróság ezenkívül a két fizetőpincért kártérítés iránti igényével polgári peres útra utasította. A polgári per befejeztével az elszenvedett károsszeget kamataival együtt megkapják.

Nagyvárosokban az úgynevezett intellektuális bűncselekmények már régen túlsúlyba jutottak az erőszakos bűncselekményekkel szemben. A mi működési területünk a falu, hol ez a helyzet ma még nem áll ugyan fent, de azért az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az intellektuális bűncselekmények arányszáma nálunk is jelentékenyen emelkedik. Éppen ezért kívánatos, hogy ezekkel az esetekkel minél gyakrabban foglalkozzunk. Köztudomású, hogy a bűnytörténeti ismeretek a nyomozó munkáját lényegesen megkönnyítik. A leírt csalási eset az elkövetési mód és a kitűnően megtervezett, mintaszerű szakértelemmel, leleményességgel és kitartással végrehajtott nyomozás szempontjából nyújt tanulságot.

Nagyon helyes volt nem beérni a polgáriúrhás nyomozó megfigyeléseivel. Ez elegendő adatokat szolgáltatott ugyan ahhoz, hogy a nyomozás vezetője a cselekmény elkövetési módjával és a tettes kilétével teljesen tisztába jöjjön, de mint bizonyítékok nem állottak volna meg a helyüket. A további, bizonyítási célokat szolgáló, adatok megszerzésének és megszerzési adatok rögzítésének módja a tervezők és végrehajtók leleményességét és fejlett kriminalisztikai érzékét dicséri.

LEVÉLSZEKRÉNY.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének

Budapest.

A Csendőrségi Lapok legutóbbi két számában a közgazdálkodásról megjelent kiváló cikkel kapcsolatban felhívom a szerkesztőségnek és lapunk olvasóinak figyelmét a parancsnokságom alatt álló dömsödi örs közgazdálkodásának szép eredményére.

Folyó év március végén a dömsödi örsön megtartott szemlém alkalmával hat darab igen szép jorkshirei süldőt találtam, amiből két vemhes kocát magnak hagytak, négyet pedig meghízlaltak. Május elején a négy hízó 800 kg súlyt ért el, kg-ként egypengős árban, 800 pengőért értékesítették. A két koca ugyanebben az időben mint előhasú süldő, 18 malaet fiadott.

A hat süldő vételára 230 pengő volt, a négy hízó és a két magnak hagyott koca eleségére kb. 200 pengőt fordítottak. Tiszta haszonnak maradt így kb. 370 pengő készpénz és teljesen ingyen a két koca tizennyolc malaecat.

Az örs ezt a szép eredményt úgy tudta elérni, hogy szakszereit kezelte és takarmányozza a sertéseket. A védőintézkedéseket is minden tekintetben megteszi, nem kíméli az orbánc és sertésvész elleni oltások költségeit s ennek eredménye, hogy ámbár tíz éve állandóan és az egész év folyamán hizlalnak, elhullás még sohasem fordult elő.

Literenként két fillérért lefőlözött tejet szerez be az örs, ami a jorkshirei tenyésztésnek lényeges kelléke ugyan, de ha lefőlözött tejet nem lehet kapni, az sem baj. A sertéseket igen jól lehet értékesíteni, mert mint pecceny- és sonkusertések tavasztól késő őszig igen keresettek. Ha pedig az örsnek zsírja, szalonnára van szüksége, zsírsertést sokkal olcsóbban tud vásárolni s pénze is van hozzá.

A folyó évben a hat főből álló közgazdálkodás tagjainak már 100—100 pengő osztalékot fizetett, de az év végéig előreláthatólag még kifizetnek 100—100 pengőt, mert a jorkshirei sertés évente legalább kétszer fiadzik, tehát igen szaporán és gyorsan fejlődik. Magyar sertéssel nem lehet ilyen eredményt elérni, mert keveset fiadzik s udvarban tartásra sem olyan alkalmas, mint a jorkshirei, mert az ételhulladékot, lefőlözött tejet stb. nem értékesíti olyan jól, mint az utóbbi.

A dömsödi örs jó példáját mutatja annak, hogyan kell a közgazdálkodást fenntartani és túlméretezett üzletszerűség nélkül is hasznosíthatóan fejleszteni. Az ilyen okszerű gazdálkodás és az elért felesleg ilyenkor értékesítése minden tekintetben megfelel a Szolgálati Utasítás intencióinak s nem is jár nagy kockázattal, amint a dömsödi örs tízéves tapasztalata bizonyítja.

Nagyon kívánatos volna, hogy minél több örs felkarolja a jorkshirei tenyésztést, aminek azonban természetesen nem szabad egyedül a gazdálkodásvezető vállára nehezednie, hanem abban az örs minden tagjának szívesen, készséggel közre kell működnie, mert az eredmény sem egycseké, hanem az egész gazdálkodás közös haszna és öröme.

Budapest, 1933 július 26.

Káta Pál András százados,
szárnyparancsnok.

Most létesülő múzeumunknak félévszázad mulasztását kell pótolnia; ez csak a testület minden tagjának lelkes segítségével lesz lehetséges!

Felhívás a pályázatainkon részvevőkhoz!

Több bajtársunk azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy pályázataink beküldési határidejét emeljük fel az eddigi két hétről egy hónapra, nagyobb pályázatainkhoz pedig adjunk megfelelően hosszabb határidőt, mert sokan vannak, akik a pályázatokon részt szeretnének venni, de nem tudnak, mert szolgálati elfoglaltságuk nem teszi mindig lehetővé, hogy munkáikkal határidőre elkészüljenek.

Méltányolva bajtársaink e kérését, mai számunktól kezdve rendszeres pályázataink elkészítésére egyhónapi határidőt adunk.

Közöljük egyúttal, hogy eme új rendnek megfelelően az alábbi pályázataink határidejét is meghosszabbítjuk:

Biztosítási családi esetek leírására a folyó évi 11. számunkban közölt pályázatunk új beküldési határideje: augusztus 15. Az eredményt a szeptember 1-i számban közöljük.

Az őrsiroda egyszerűsítésére vonatkozó pályamunkák beküldésére új határidőt szeptember 1-ét tűzzük ki. Az eredményt az október 1-i számunkban közöljük.

Változatlan marad:

A f. évi 12. és 13. számunkban hirdetett fénykép-pályázat határideje: szeptember 30.

OLAH ÖDÖN ny. tábornok

Július 25-én 75 éves korában elhunyt Budapesten a m. kir. csendőrségnek egyik régi érdemes tagja és vezetője: Oláh Ödön ny. tábornok. Közvetlenül a m. kir. csendőrség felállítását követő években lépett a testület kötelékébe s attól harmincévi tényleges szolgálat után vált meg. A Mährisch-Weiskirchener lovassági hadapródiskolát végezte az 1876—1880. években, mely után 1881-ben a cs. és kir. 6. huszárezred hadnagyává nevezték ki, később áthelyezték a cs. és kir. 2. huszárezred állományába. Az akkor fennállott szabályok szerint a cs. és kir. közös hadsereg, valamint a m. kir. honvédség tisztjei csak úgy léphettek át a csendőrséghez, hogy megelőzőleg lemondottak a tisztifokozatukról s a csendőrség állományában mint hadapród-örmsesterek kezdték meg a szolgálatukat. Oláh Ödön ny. tábornok is lemondott hadnagyi rendfokozatáról és 1884-ben belépett a m. kir. csendőrség állományába. Egy év múlva, 1885-ben a csendőrségnél újra kinevezték hadnaggyá s ettől kezdve rendfokozatban és szolgálati állásban is gyorsan emelkedett. 1896-ban százados és budapesti szárnyparancsnok, 1902-ben a szegedi kerület másodfőosztályára, 1903-ban őrnagy, 1907-ben alezredes lett s ez utóbbi rendfokozatában 1908-ban a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetőjévé nevezték ki. Az 1910. évben ezredessé lépett elő, 1913-ban pedig a debreceni VIII. csendőrkerületnek lett a parancsnoka. A háború

alatt, 1916-ban, helyezték nyugállományba, mint ezredest, később tábornoki címet és jeleget kapott. Csendőrségi szolgálati ideje alatt különösen a csendőrség lovasítása és általában a csendőrségi lovasszolgálat fejlesztése terén szerzett maradandó érdemeket. Július 26-án temették el Budapesten a Kerepesi-temetőbe a csendőrtisztikar és legénység őszinte részvéte mellett.

Vagyonmentés a tűznél. Július 19-én éjjel tájban Krausz Mózes bonyhádi lakos pékműhelye kigyulladt és az egyfedél alatt épült raktárhelyiségekkel és istállóval együtt leégett. Az istállóépületet dr. Binder János állatorvos bérelte s ebben tartotta két lovát. A tűzjelzésre felriadt csendőrség legénysége kirohant a helyszínre. A tűznél akkor még csak néhány tűzoltó és polgári egyén volt, közöttük Binder állatorvos. Az egész épület lángokban állott. Az istállóba senki sem mert bemenni, mert a mennyezetet kereszttűrt a tűz. A jelenlevők azon tanakodtak, hogyan lehetne megmenteni a lovakat. Benkó Vince őrmester és Tokai János csendőr puskájukat átadták egyik bajtársuknak, berohantak az istállóba, egyikük a kötőfékeket vagdosta el, a másik a körülátt döntötte ki és többedmagukkal kivonszolták az elkáult állatokat a lángoló széna és alomszalma közül. A két csendőrt önfeláldozó tettükért dícséretre hozták javaslatba.

Vízbefut csendőrök. Mlinkó Imre, a tiszadorogmai őrs állományába tartozó csendőr, július 15-én késő délután a Tisza kiöntésében fürdött. Mlinkó csendőr, aki nem tudott úszni, az egyik kubikgödörben elmerült és elsodorta az ár. Csak egy óra múlva sikerült kifogni, ekkor azonban már halott volt.

Szekely (Zupkó) József edelényi őrsbeli őrmester július 15-én déltájban a laktanya mögött folyó Boldvában fürdött. Úszás közben szívbénulást kapott és elmerült a vízben. Bajtársai és több polgári egyén azonnal segítségére siettek, kimentették a vízből, de már az orvos sem tudta életrekelteni. Július 17-én temették el Edelény községben.

Csendőrök megsérülése. A dombóvári őrs állományába tartozó Kálmán Ferenc és Soós Ferenc törzsőrmesterek július 9-én délután Dombóvár község Szent László-terén motorkerékpárral, lezuhantak a motorról. Kálmán törm. jobb lábán bokarándulást, míg Soós törm. vállkulcsonttörést és jobb lábszárzúódást szenvedett. Sérülésük orvosi vélemény szerint nem súlyos ugyan, de gyógykezelésük végett beutalták őket a pécsi honvéd- és közrendészeti kórházba. A kivizsgálás folyik.

A csendőrtiszt tanfolyam záróvizsgálója. Július első felében voltak a budapesti csendőrtisztkepző tanfolyam záróvizsgálói. A vizsgák előtt és közben a tanfolyam hallgatói tanácsra vezette alatt tanulmányi kirándulások keretében megtekintették a budapesti mentőket, tűzoltókat, a rendőrfőkapitányság bünyüi múzeumát, erkölcsrendészeti és életvédelmi osztályát, a toloncházat, a márianosztrai női- és a váci férfi-fegyintézeteket, a Wolfner-börgyárat, valamint Csepelen a Weisz Manfréd-féle hadianyaggyárat. A vizsgáztatást minden tantárgyból háromtagú bizottság eszközölte, melynek elnöke Buvényi Ferenc alezredes, a tanfolyam parancsnoka, tagjai pedig az illető tantárgy előadó tanára és valamelyik rokon-tantárgy tanára voltak. A vizsgák sorrendje a következő volt: július 3.: szemleutastítás és katonai büntetőjog, július 4.: lovaslás és lögyei ismeretek, július 6.: ügyviteli szabályzat és gazdasági ismeretek, július 7.: közbiztonsági ismeretek és polgári jogi ismeretek, július 11.: nyomozás és törvényszéki orvostan. Július 10-én és 11-én a záróvizsgáztatáson megjelent vitéz Szinay Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője és vitéz Dobó István tábornoki teendőkkel megbízott ezredes is. A tanfolyamot házi ünnepek keretében július 15-én rekesztette be vitéz Szinay Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője. A záróünnepekben résztvett vitéz Dobó István ezredes, továbbá Csiba István ezredes, a belügyminisztérium VII. c. osztályának vezetője, vitéz Dobó László ezredes, a belügyminisztérium VII. b. osztályának vezetője és Bánhúzy József alezredes, a budapesti csendőrkerületi parancsnok helyettese. A tanfolyamot a következő hallgatók végezték el: Halmágyi (Hoffmann) Tibor szds, Fekete Pál, Jávör (Jung) István, Kovács Andor, Marton Gyula, Jakabos István, Vass-Wiblinger Alfréd, Antalfy Pál, Besenyi (Franczen) Károly, Andrassy Gyula, Huszár József, Bartos

(Bartsch) Ödön, Varga Ferenc, Pallós (Parti) Andor, Bertényi (Babják) Jenő, Karabélyos Imre és Benedek Géza főhadnagyk. A tanfolyam tanárai és hallgatói július 15-én a budapesti csendőrtiszti társalgó éttermében bajtársias vacsora keretében búcsúztak egymástól. A hallgatók augusztus elsejétől kezdve három hónapon át örsökre beosztva folytatják a próbaszolgálatot.

Járőrvezetői tanfolyamok vizsgája. A pestszenterzsébeti gyalog tanalosztály parancsnokságnál levő járőrvezetői tanfolyam végetért. Vizsgáját július 21-én tartották meg a kisrákosi gyakorlóterén. A szabadtéri vizsgán vitéz *Szinay Béla* tábornok, a magyar királyi csendőrség felügyelője is a tanfolyam hallgatóinak jó előmenetelükért megelégedését fejezte ki. A tanfolyam 42 hallgatója sikeresen vizsgázott. Kitünő vizsgát tett *Bodiczky Kálmán* és *Madarasi Páv Sándor* I. kerületbeli őrmester. Levizsgázott ezenkívül 11 hallgató jeles, 22 jó és 7 elégséges eredménnyel.

A kispesti iskolánál levő járőrvezetői tanfolyam vizsgája július 22-én volt. A vizsgán megjelent vitéz *Szinay Béla* tábornok, a magyar királyi csendőrség felügyelője is. A tanfolyam 38 hallgatója közül 10 kitünő, 10 jeles, 12 jó és 6 elégséges eredménnyel tette le a vizsgát. Előnek *Kiss Ferenc* miskolci VII. kerületbeli őrmester 39 egyetemes vizsgázott, második: *Csiba Ferenc* őrm. (miskolci kerület), harmadik: *Várkonyi Imre* őrm. (szegedi kerület). A vizsga vézetével tábornok felülvizelő úr beszéddel búcsúzott a hallgatóktól és további lelkiismeretes, kitartó munkára buzdította őket.

Fegyverhasználat. Július 18-án 16 órakor a szentgáli országos vásáron *Tóth Lajos* törzsoficer és *Nagy József* csendőrből állott járőr *Lakatos Forgács Salamon* 33 éves cigányt, — akit súlyos testisértséssel gyanúsítottak — igazolásra szólította fel. A cigány ekkor az általa vezetett lóra pattant és a község utcájan menekülni igyekezett. A község szélén a ló meghokrosodott és nem akart tovább menni, majd visszafordult és a község belseje felé vágott. Az üldözésre indult járőr megállásra szólította fel a cigányt, aki megállás helyett azon fáradozott, hogy a járőrt a lóval eltapossa. A járőr tagjai elugrottak a ló elől s a járőrvezető a még mindig támadó cigány bal felsőlábszárába szúrta szuronyát. *Lakatos* ekkor leesett a lóról s a toporzékoló ló a gyomrára lépett. A szuronyhasználat következtében *Lakatos* 8 napig gyógyuló sérülést szenvedett. A járőr első segélyben részesítette, majd orvosi ápolásáról gondoskodott. 19-én a cigány állapota rosszabbodott s az orvos hashártyagyulladás tünetei miatt mentőautón a veszprémi kórházba szállíttatta, ahol 20-án meghalt. A járőr nem sérült meg. A kivizsgálás folyamatban van.

Erdménytelen fegyverhasználat. A kigyőri őrs négy főből álló járőreit július 9-én este Kigyőr községben több ottani lakos, polgári egyén bittal, vasvillával megtámadta és követ megdobálta. A járőr egyik tagja a dobáló csoportra egy eredménytelen lövést tett. Sérülés egyik részen sem történt. Az őrs a támadók közül *Gacsó Istvánt*, *Eles Józsefet*, valamint *Bordás Józsefet* elfogta és a miskolci kir. ügyészségnek átadta, míg *Szabó Lajost* és *Liptai Gyulát* ugyanoda feljelentette. A fegyverhasználat ügyében a kivizsgálás megindult.

Fogoly megszökése. A sellyei őrs által elfogott *Kovács Sándor* fogoly július 7-én a szabadszentkirályi őrs egy nyomozó járőrével megszökött. Nyomozás folyamatban van. A kivizsgálás megindult.

Beutalások a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba. A belügyminiszter úr az augusztus havi gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* Vitéz *Doóry László* ezredes, neje és *Andrea* leánya; *Fonyó László* al-ezredes és neje; *Oláry Sándor* őrnagy; *Camerle Raymond* százados, *Frigyes fia* és *Anna* húga; *Czeglédy Jenő* százados. *Az ellátást élvező tisztek, tiszti övezetek és árvák közül:* Vitéz *Békey Béla* ny. tábornok és neje; felsőkubuni és nagyolaszi *Kubinyi Tivadar* ny. tábornok és neje; *Vlaszaty Bérezsoné*, tábornok özvegye és *Irma* leánya; *Vlaszaty Béreláné* ny. ezredes neje és *László* fia; *Szokniczky Rezső* ny. ezredes-hadbíró és neje; *özv. Krausz Antalné*, ezredes özvegye; *özvegy Kovács Károlyné*, ezredes özvegye és *Klára* leánya; *özvegy Bodóki Henter Zoltán* ny. ezredes; vitéz *Szentkeresztesy Henrik* ny. vk. ezredes; *Tóth Kálmán* ny. ezredes és neje; *özvegy Lehner Károlyné*, alezredesanya; *özvegy Zgorzski Lászlóné*, alezredes özvegye; dr. *Bkner Béla* ny. I. osztályú

főtörzsorvos és neje; *özvegy Tyrmann Józsefné*, őrnagy özvegye és *Ilona* leánya; *özvegy Szommer Gyuláné*, őrnagy anyja. *A mi. kir. államrendőrség állományából:* dr. *Hulin Béla* főtanácsos és neje, dr. *Dobó Árpád* tanácsos és neje. *A MÁV állományából:* Kőszegi *Vinkler Gyuláné* MÁV főmérnök neje. *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* *Fogarasi József* tiszthelyettes és neje. *Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egységek, övezetek és árvák közül:* *K. Duca* Zsigmond ny. tiszthelyettes, *özvegy Vekerdy Benjáminné*, g. tiszthelyettes özvegye, *özv. Nagy Lászlóné*, tiszthelyettes özvegye, *Szigeti Györgyné*, tiszthelyettes özvegye és *özvegy Hatala Mihályné*, tiszthelyettes özvegye.

Beutalások a hévízi csendőrségi gyógyházba. A belügyminiszter úr a folyó évi augusztus havi gyógyidőszakra a hévízi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* *Csiba István* ezredes, vitéz *Doóry László* ezredes és neje, vitéz *Bátky József* őrnagy, dr. *Pap György* főállatorvos, dr. *Janó Ferenc* előadóbíró, *Takács József* és *Madacsay (Martin) Béla* hadnagya. *Az ellátást élvező tisztek, tiszti övezetek és árvák közül:* *Lukovich Gyula* ny. ezredes; *Boronkay Erzsébet*, tábornok leánya; *Doóry Andrea*, ezredes leánya; *besenyei László Béla* ny. százados és neje; *özvegy Besser Béláné*, százados özvegye. *A tényleges csendőrtiszti állományból:* *Csepi Kálmán* alhadnagya, neje és *Kálmán* fia; *Kelemen Lajos* tiszthelyettes és neje; *Horváth Pál*, *Vargyas Pál*, *Farkas Lajos*, *Podor Antal* és *Szűcs János* I. tiszthelyettes, *Szakály Imre* g. tiszthelyettes, *Szöllösi Ferenc*, *Gyuk István*, *Szabó V. Pál*, *II. Szél András* és *Palizs Sándor* törzsoficer. *Az ellátást élvező légénységi állományú egységek, övezetek és árvák közül:* *Villányi (Weber) Sándor* alhadnagya neje; *Bének Józsefné*, tiszthelyettes neje; *Darázs Dénes* ny. törzsoficer.

Súlyos kézigranát szerencsétlenség a miskolci lőterén. Július 26-án a miskolci karpaszományos osztag a ládi erdőben a kézigranátdobást gyakorolta. Egy kézigranát idő előtt felrobbant és *Braantorisz Oszkár* hadnagya, valamint *Kiss János* ny. őrmestert a lőter gondnokát életveszélyesen, az osztag négy tagját pedig súlyosan megbesbesztette. Valamennyiüket be szállították a miskolci hárvédőkörházba, ahol *Kiss János* ny. őrmester még aznap, *Braxatorisz* hadnagya pedig másnap behalt a sérüléseibe. A baleset másik négy sebesültjének állapota is súlyos, de remélik, hogy sikerül őket megmenteni. A miskolci egyesületi parancsnokság a szerencsétlenség részleteinek kiderítéséig véteget elrendelte a hadbírói vizsgálatot. A szerencsétlenség két halottját óriási részvét mellett, katonai díszrel e hó 29-én temették el Miskolcon.

Lakásbiztosítás Gödöllőn a cserkész-világtábor idejére. A testület köréből többen fordultak a cserkész-világtábor csendőrpáncsnokságához azzal a kéréssel, hogy részükre Gödöllőn lakást biztosítsanak. A parancsnokság közli, hogy lakásbiztosítási ügyben nem tud eljárni, mert a cserkész-világtábor ideje alatt Gödöllőn községi lakás- és szálláskövetelő iroda működik és minden lakásügyi ennek az irodának kizárólagos hatáskörébe tartozik. Akik a világtábor tartama alatt Gödöllőn lakást igényelnek, forduljanak közvetlenül az említett irodához, amely a rendelkezésre álló lakások címét és azok árát azonnal közli. Az átlagos bérszázegyet megközelítőleg sem lehet közölni, mert az a lakás fekvése és minősége szerint igen különböző.

Dicséretetek. *A mi. kir. csendőrség felügyelője* dicsérő okirattal látta el: *Sádm János* VII. kerületbeli alhadnagya, mert mint a tiszafüredi lovasszakasz parancsnoka, a tiszafüredi őrs szolgálói lovainak mintaszerű ápolása, patkolása, az istállórend és szerelvények karbantartása, valamint a lótap beszerzése körül olyan kiváló és eredményes ellenőrzést és tevékenységet fejtett ki, hogy ezáltal az őrs lovai — országos viszonylatban is — kiemelkedő erőállapotba jutottak; *Ambros János* VII. kerületbeli tiszthelyettes, mert mint a tiszafüredi lovasőrs parancsnoka, az őrs szolgálói lovainak mintaszerű ápolása, patkolása, az istállórend és a szerelvények karbantartása, valamint a lótap beszerzése körül olyan kiválóan eredményes tevékenységet fejtett ki, hogy ezáltal az őrs lovai — országos viszonylatban is — kiemelkedő erőállapotba jutottak.

A budapesti I. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Boda István* th.-t. mert mint polgári ruhás nyomozó igen ügyes és fáradtságot nem ismerő nyomozással lehetővé tette, hogy súlyos büntetett elkövető, veszélyes gonosztevők 3 napon belül elfogassanak és az igazságszolgáltatás kezére kerüljenek; *Simon István* őrm.-t. mert 12 évi csendőrségi

szolgálatát a közbiztonsági szolgálatot nagy kötelesegtudással és szorgalommal látta el és példás magaviseletet tanúsított; Szabó Miklós th.-t, mert 13 évi szolgálata alatt őrsparancsnokhelyettesi és járőrvezetői minőségben szolgálatát a legnagyobb odaadással és páratlan buzgalommal látta el; Huga József törm.-t, mert 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot példás odaadással eredményesen teljesítette és mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokát hathatósan támogatta. Nyilvánosan megdicsértc: Juhász Lajos törm.-t, mert 11 évi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatot példás buzgalommal és kötelesegtudással látta el és igen jó magaviseletet tanúsított; Fekete Lajos, Hegedűs Tóbiás törm.-t, Kenyeres József, Nagy Lajos, Gombás Gyula és Csonka János törm.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatot példás buzgalommal és kötelesegtudással látta el és igen jó magaviseletet tanúsított; Baráth László és Gombos János th.-t, Vámosi Zsigmond, Márton Márton, Szentmiklósi József, Lajtos Péter törm.-t, Pádér Ferenc és Csütő István törm.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményesen tevékenykedett és példás magaviseletet tanúsított; Szabics Pál, Kiss István II., Turó-Kovács Sándor és Csipák József törm.-t, valamint Pásztor János törm.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálata alatt példás jó magaviseletet tanúsított és eredményesen tevékenységet fejtett ki; Horváth Károly, Nagy Géza és Kovács István II. törm.-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt a szolgálatot odaadó készséggel és buzgalommal látta el és példás magaviseletet tanúsított.

A debreceni VI. kerület parancsnoka dícséző okirattal látta el: Nagy Ambrus alhdgy.-ot és Barna János th.-t, a kincstári lovag gondozása, ápolása, a lószerevények példás karbantartása, továbbá a mintaszéri istállórend fenntartása terén kifejtett értékes tevékenységükért, Győri Imre törm.-t, mert szolgálati lovát kiválóan gondozta, kitűnő erőállapotban tartja s már 11 éve lovagolja, Kállai Gyula th.-t az állami és társadalmi rendet veszélyeztető szervezkedés megfigyelése, leleplezése, a szervezkedést irányító vezető elfogása, továbbá ezek birtokában előtalált hazaellenes, az állam- és társadalmi rend felforgatására irányuló rőpcédulák elkobzása körül kifejtett körültekintő és igen leleményes eljárásáért. Nyilvánosan megdicsértc: Durucz János törm.-t és Hunyadi Imre törm.-t, mert az állami és társadalmi rendet veszélyeztető szervezkedés megfigyelése, leleplezése, a szervezkedést irányító, vezetők elfogása, továbbá ezek birtokában előtalált hazaellenes, az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló rőpcédulák elkobzása körül kitartó szorgalmukkal, leleményes eljárásukkal őrsparancsnokukat hathatósan támogatták.

Csendőrségi Közlöny 14. szám. Személyes ügyek. Kormányzó elhatározás. A Kormányzó Úr Öfőméltósága Alkany (Zselyonka) József ezredes az I. és Lóza Jenő ezredes az II. csendőrkörület parancsnokát ezen szolgálati állása alól felmenteni méltóztatott. Miniszteri rendeletek. Áthelyeztetek: Vitéz Halmy József őrgy. gyalgotanasztály parancsnoki minőségben Salgótarjában, vitéz Zsengeller József szds. szárnyparancsnoki minőségben Bajára, dr. Prasáhy Lóránt alez. a m. kir. csendőreg szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság ideiglenes tagjává, Kosztka Agoston slez. ideiglenes kerületi parancsnoki minőségben Székesfehérvárra, Hollódy János alez. kerületi parancsnokhelyettesi minőségben Szombathelyre, Moldovay (Marshall) Kálmán őrgy. beosztott törzstiszti minőségben Szegedre, Forgács Vilmos őrgy. osztályparancsnoki minőségben Debrecenbe, vitéz Poltári Vilmos őrgy. előadótiszti minőségben a bűm. VII. c. oszt.-ba, dr. Gergely Sándor őrgy. osztályparancsnoki minőségben Veszprémben, vitéz Dénes Elemér őrgy. szárnyparancsnoki minőségben Sopronba, Pintér Sándor szds. századparancsnoki minőségben az őrsparancsnokképző iskolához Szombathelyre, Haida Sándor szds. kerületi előadótiszti minőségben Miskolcra, Rutich József szds. századparancsnoki minőségben az őrsparancsnokképző iskolához Szombathelyre, Majoros István szds. szárn parancsnoki minőségben Zalaegerszegre, Czeglédy Jenő szds. szárnyparancsnoki minőségben Enyingre, Porpáczy Jenő szds. nyomozó-álosztály parancsnokhelyettesi minőségben Székesfehérvárra, vitéz Sarlay István szds. szárnyparancsnoki minőségben Magyaróvárra, Kubai Oszkár szds. szárnyparancsnoki minőségben Győrbe, Biró Kálmán szds. oktatótiszti minőségben az őrsparancsnokképző iskolához Szombathelyre, vitéz Gaál Lajos szds. szárnyparancsnoki minőségben Szentestere, Nagylászló Barcza Jenő szds. kerületi előadótiszti

minőségben Debrecenbe, vitéz Marsó Lőrinc szds. ideiglenes szárnyparancsnoki minőségben Salgótarjában, Apor József szds. ideiglenes szárnyparancsnoki minőségben Tabra, Zalaszy (Zatoschil) Ferenc szds. osztálysegéd-tiszti minőségben Kecskemétre, Antalffy Sándor szds. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Vácra, Fehérvári (Juraszek) Ferenc szds. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Székesfehérvárra, Benedek Mihály szds. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Keszthelyre, Bálint József szds. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Egerbe, Takács József hdgy. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Kunhegyesre, dr. Zimonyi (Zwickler) Sándor hdgy. osztálysegéd-tiszti minőségben Zalaegerszegre és Szili István hdgy. osztálysegéd-tiszti minőségben Gyulára. Kinevezettek: Rutkay Arnold ezds. a belügyminisztérium VII/c. osztályának vezetőhelyettesévé Budapesten, Kézdiszentléleki Volonca István alez. a budapesti I. kerület ideiglenes parancsnokává Budapesten, Wehrfesti Armandola Wladimir alez. kerületi parancsnokhelyettesévé Szegeden, vitéz Sárny Ferenc alez. kerületi parancsnokhelyettesévé Miskolcon, Bánlúczy (Cziressner) József alez. kerületi parancsnokhelyettesévé Budapesten, Fonyó László alez. kerületi parancsnokhelyettesévé Pécsen, vitéz Szinte Gábor alez. kerületi beosztott törzstisztté Debrecenbe, Madacsay (Martin) Imre őrgy. kerületi beosztott törzstisztté Budapesten, Huber Ferenc őrgy. lovasosztály parancsnokká Kiskunhalason, dr. Szűcs István őrgy. osztályparancsnokká Budapesten, Radnay (Ringbauer) Győző őrgy. osztályparancsnokká Szentesen, vitéz Szabadhegyi Ferenc őrgy. ideiglenes osztályparancsnokká Balassagyarmaton, Papp János őrgy. szárnyparancsnokká Miskolcon. Lélay István szds. nyomozóosztály parancsnokká Székesfehérváron, vitéz Király Gyula szds. szárnyparancsnokká Székesfehérváron és Körösmezsei Miklós szds. ideiglenes szárnyparancsnokká Balassagyarmaton. Beosztottak: Hartay (Haug) Rezső szds. oktatótiszti minőségben Salgótarjában, Sasady (Sekanina) Arthur őrgy. előadótiszti minőségben a belügyminisztérium VII/c. osztályába, Váry (Wagner) Bélu őrgy. kerületi előadótiszti minőségben Székesfehérváron. Farbak József szds. a 4. nyomozóosztályhoz Pécsen, Popány Ferenc szds. oktatótiszti minőségben az őrsparancsnokképző iskolához Szombathelyre, Török Dezső szds. segéd-tiszti minőségben az őrsparancsnokképző iskolához Szombathelyre, Orendi Norbert szds. a 4. nyomozóosztályhoz Székesfehérvárra, Meczner Agoston szds. osztálysegéd-tisztté Balassagyarmaton és dr. Balló István hdgy. osztálysegéd-tiszti minőségben Székesfehérváron. Tartósan vezényeltetett: Revisnyei Reviczky Zsigmond szds. oktatótiszti minőségben Salgótarjában. Felmentettek: Barényi Ferenc alez. az I. kerületi parancsnokhelyettesi állása alól. Létszámfelelt vezetettek: Heil Ernő, Paniti Gáspár József, Rimely Sándor és Réz István őrgy., valamint Balázs Géza szds. szolgálati állásuk alól való egyidejű felmentés mellett, állományilletékes kerületükénél. Seres János I. kerületbeli törm. a Vitézi Rend tagjai közé felvétetett. A végleges nyugállományba helyeztetett: Szilágyi József VII. kerületbeli alhdgy. Az ideiglenes nyugállományban meghagyottak: Farsang István I., Pintér János, Becze Illés és Ivácon Aron VII. kerületbeli id. ny. th.-ek. Főúry Gyula Rudolf szds. a Főúri előnév használatára való jogosultságát igazolta. Plávenszky Ferenc Imre Bélu szds. örökbe fogadás folytán a „Thussy-Plávenszky” kettős családi nevet vette fel. Kéz János hdgy. családí nevét „Borjói”-ra, Stróbl Pál szds. „Hódosi”-ra, Fraiz (Fraisz, Freisz) Vilmos th. „Farágói”-ra, Kepics Antal törm. „Kövári”-ra, Csornyik István törm. „Harmat”-ra, Szokolics József törm. „Szamos”-ra, Fajcz János th. „Havasi”-ra, Buczky Gyula őrn. „Békén”-re, Kotoz István őrn. „Szabolcs”-ra, Teplán Ferenc törm. „Tölgyes”-re, Harenza Antal őrn. „Fonos”-ra, Link Adám törm. „Budd”-ra, Czibulka Mihály törm. „Zsitvarölygy”-re és Marinkovics Mihály th. „Manigai”-ra változtatta át. Szabályrendeletek. Mindazon II. szolgálati csoportba tartozó th.-ek, akiknek rangemögötteseik már végleg kinevezett őrsparancsnokok s őg maguk beosztásuk vagy más okok miatt az I. csoportba nem sorolhatók, nősültes esetén az I. csoportbeliekkel azonos elbírálásban részesítetnek. A központi szervekhez beosztott és létszámfelelt vezetett legénység nősülési ügyeit az anyakönyvi állomány szerint illetékes kerületi parancsnokság intézi. Névváltoztatás újabb feltételei. A csendőrkörületi parancsnokok utárványozási jogkörének kiterjesztése. Polgári kórházakban ápoló csendőregyének és családtagjaik a kórház ápolásuk után csak annak a költségnek a felszámítására jogosultak, amely költségösszeg nevezettek után a honvéd- és közrendészeti

27. szám. 1. Nincs ugyan eltiltva, de a gyakorlat az, hogy olyan nővel, aki a csendőrtől teherbe esett, a házasságot nem szokták engedélyezni, mert a teherbeesést az ara jóhírnevét súlyos hibának számítják. 2. Az adóptálásnak nincs akadálya, az örökbefogadott gyermek után megkapja a családi pótlékot. 3. Nyugilletmények összegszerű kiszámítására nem vállalkozunk. 4. Ha nem tudja bebizonyítani, hogy betegsége egyedül és kizáróan a szolgálat okozta, akkor a levonást nem tudja elkerülni. 5. Olvassa el az 1930. évi 10. számunk 318. oldalán „Sz. F. ny. törm. Söjtör” jellegű üzenetünket.

Füred. Olvassa el az 1932. évi 23. számunk 748. oldalán levő „Vítás” jellegű és az 1933. évi 2. számunk 60. oldalán levő „1933” jellegű üzenetünket.

Magas. 1. Valószínűleg azért nem lépett elő, mert az altiszt elöléptetési feltételek újabb rendezéséig az előléptetések be vannak szüntetve. Az előléptetés egyébként a kerületi parancsnok új személyes joga, mi nem tudhatjuk, hogy Önt fenytéseinek számára és természetére való tekintettel mikor fogja arra érdemesnek találni. Annyit tudunk, hogy indokolatlanul senki sem mellőznek. 2. Miért akar zsidó leányt elvenni? Talán bizony nem talál magáhozvaló keresztényt is eleget. 3. Most már csak per útján juthat hozzá a pénzéhez, ha a tartozás fennállását bizonyítani tudja. Miért nem jelentette a dolgot az előjáróknak addig, amíg az illető ténylegesen szolgált? A pereskedés hosszadalmas és költséges dolog, de ebben az esetben nincs más út.

Táp. Olvassa el lapunk 1926. évi 5. számában a 151. oldalon „Ö. J. csendőr, Kondoros” jellegű üzenetünket.

Debrecen 1885. Az Ön magyar állampolgársága nem kétes, mert Debrecenben, tehát Csonkajárárság területén született. Az, hogy az édesapja cseh megszállott területen született, az Ön állampolgárságát nem befolyásolja. Az illetőség kérdése nem függ össze az állampolgárságával. A polgármester határozatával szemben eredményre csak akkor lett volna kilátása, ha bizonyítani tudta volna az édesapja 1909 előtti debreceni illetőségét, ami azonban valószínűleg nem ment volna nagyon könnyen. Legokosabb lesz, ha most kéri Debrecen város illetőségébe való felvételét, de előbb tudja meg, hogy mennyi díjat kell érte fizetnie. Ha nem ragaszkodik Debrecenhez, kérheti egy másik helység, mondjuk kisebb község illetőségét, az talán könnyebben fog menni. Legjobb volna, ha személyesen járna utána a dolognak a városházán. Kérelmében hivatkozzék az 1886. évi XII. t.-c. 16. §-ára, melynek módosított e) alpontja szerint a honvédségben, csendőrségben, folyamőrségben és határőrségben való szolgálatra önként belépett egyén azon községhez tartozónak tekintetik, amelyből önként belépett.

J. G. őrm. Hercegszántó. 1. Az utasítás felsorolja, hogy milyen esetben jogosult a csendőr valaki ellen kényszerítő eszközöket alkalmazni. Az Ön által említett eset nem tartozik ezek közé. Az illetőt fel lehet jelenteni a Kbtkv. 142. §-ába ütköző köhágás miatt, de vele szemben egyéb rendszámbélyt nem szabad alkalmazni. 2. Ezeknél a bűncselekményeknél nincs sértett, azért is üldözi azokat a törvény hivatából.

11.111. A Szut. 330. pont 9. alpontja „egyének”-ről beszél, a csónakban tehát két embernek kell lennie. Egy egyén ellen nem jogosult a fegyverhasználat.

Fertőmenti. Ne üljön fel az ilyen zsarolási kísérletnek. Írja meg, hogy Ön állja a megállapodást és pontosan fizetni fogja a megegyezés szerinti összeget, de arról, hogy elvegye, szó sem lehet. Ha pedig feljelentéssel fenyegetőzik, írja meg neki, hogy csak jelentse fel. Az előjárói nemcsak, hogy nem fogják kényszeríteni a házasságra, de még ha Ön kérné is, sem engedélyeznék, miután a nő Öntől teherbe esett. Arról sem lehet szó, hogy csak emiatt Önt a testületből eltávolítsák, efelől nyugodt lehet. Úgy sejtjük, hogy a teherbeesésnek is az volt a főcélja, hogy a nő elvettse magát Önnel.

Bácska. Kölcsönös áthelyezésre vonatkozó kérelmeket nem közölhetünk.

A munka eredménye. Nem tudjuk kivenni a leveléből, hogy milyen előnyre gondol a nősülés engedélyezése szempontjából. Ha arra számít, hogy a leirt körülmények folytán a nősülését soronkívül fogják engedélyezni, úgy ezt semmiestre sem remélheti, mert az a körülmény, hogy arájának a gazdaságot egymagában kell kezelnie, az ő magánügye, emiatt a kisebb sorszámmal bíró bajtársai nem szenvedhetnek hátrányt. Ha pedig azt kérdezi, hogy a kerületi parancsnokság az ara vagyoni helyzetét megfelelőnek fogja-e találni az engedély megadása szempontjából, arra sem tudunk válaszolni, mert nem írta meg, hogy mennyi az ara vagyona.

Kőrös. Nincs előírva, hogy mit szabad ürmértékkel és mit súlymértékkel mérni. Ha a vevő elfogadja, a tehén-túrót is mérhetik literrel. 2. Egyelőre nem szabad viselni s ilyen irányú kérést sem lehet előterjeszteni. 3. Nem számít arcvonalbeli szolgálatnak, a Károly-csapatkereszt nem illetékes.

H. L. Dad. Erkölszi kártérítést a bíróság csak akkor ítél meg, ha a nő bizonyítani tudja, hogy érintetlen volt és hogy Ön őt házassági ígérettel elcsábította. Ha a nő ezt nem tudja bizonyítani, vagy ha Ön az ellenkezőjét bebizonyítja, a bíróság semmiestre sem fog erkölszi kártérítést megítélni. A nő által adott ajándékok, az ellátás stb. ellenértékeképpen Ön által nyújtott viszonzást a bíróság természetesen elfogadja. Elmarasztalása esetén Ön fizeti meg a bíróság által megítélt összes költségeket s a kártérítésnek, valamint a perköltségnek fedezésére a magánvagyonát lefoglalhatják, de sem az illetékeit, sem a neje hozományát, vagy pedig az Ön életbiztosítását nem. Ha úgy érzi, hogy mindent bizonyítani tud, felesleges ügyvédet fogadnia.

Hajnal. Nyugállományú csendőr legénységi egyének is csak felét fizetik az előfizetési díjnak. A lapot csak az előfizetés beérkeztétől kezdődően küldhetjük, az eddig megjelent számokból visszamenően nem küldhetünk.

Heves. Az egy évet attól a naptól kell számitani, amely nappal Önt ideiglenes nyugállományba helyezték. Hogy volt-e még felülvizsgálaton vagy sem, az a lakbér illetékesége szempontjából mellékes.

Baja. A folyó évi zsebkönyv 309. oldal 2. bekezdésében foglaltak szerint.

Rodostó. 1. Olvassa el az 1930. évi 34. számunk 1055. oldalán „Ütm. Tanf.”, 1930. évi 25. számunk 799. oldalán „Konyár 1.”, 1932. évi 2. számunk 63. oldalán „Remény” és 1932. évi 3. számunk 93. oldalán „G. P. 904” jellegű üzeneteinket. Ütmesteri tanfolyam egyelőre nem lesz, szeptemberben érdeklődjék újra. 2. Jövő számunkban válaszolunk.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruház
Székesfehérvár
Bőr- és lakk-síma zugszipők,
csizmak, női és gyermekcipők
legjobb beszerzési forrása.
Kérjen képes árjegyzéket.

Magyar
csendőr

Boross József

egyenruhával intézeté-
ben megbízható minőségű
árukat a legolcsóbban
vásárolja. Összes nyomtatvá-
nyok és írószerek is kaphatók.

Kedvező fizetési feltételek

**Budapest
VIII., Baross-tér 6.**

Kérjen díjtalan árjegyzéket

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

M. J. őrm. Krasznokvajda. Ha a nevében nem volna j betű, akkor magyar hangzású volna. Lehet, hogy csak elírás következtében került bele, ilyen elírások gyakoriak voltak, de ezt csak a keresztleveleknek visszafelé való beszerzése alapján lehetne megállapítani. J betű nélkül írva van egy ilyen nevű erdélyi nemes család, mely 1631-ben kapott nemességet.

Szekszárd. Neve régi magyar név, ilyen nevű nemesi család is több van gelenczei, lemhenyi, haralyi, gyalai és várfalvi előnevvel. 1764–55. évben ily nevek nemességüket igazolták: Borsód, Győr, Hont, Komárom, Mármaros, Nyitra, Pozsony, Sopron, Szabolcs, Szatmár, Vas, Veszprém és Zala vármegyékben. Erdélyben a gelenczei előnevűek 1627 november 17-én, a lemhenyi előnevűek 1655 július 6-án nyertek nemességet.

66.666. Neve így írva nem magyar hangzású. Keresztleveleknek visszafelé való beszerzése útján lehetne megállapítani, nem történt-e valamelyik elődjénél elírás. Magyar nemes család van Jüdeó (baczkamadarasi), mely 1616-ban nyert nemességet, a Jódi nevű család pedig 1754–55-ben igazolta azt. Somogy vármegyében van Jut község és Jutipusztá, ebből is azt lehet gyanítani, hogy a neve valamelyik elődjénél el lett írva.

Barna. Neve igen jó, eredeti ősmagyar név, csak igen kicsi műveltségű ember köthet bele. A németeknél magyar szemmel nézve még furcsább nevek is vannak, mint Ochs (Ökör), Rindsmal (Marhaszáj) stb., de mert ezek mind ősrégi német nevek, egyetlen viselőjének sem jut eszébe, hogy megváltoztassa, sőt büszke az ősi nevére. Ha az Ön véleménye helytálló volna, akkor az ilyen neveknek is mind meg kellene változtatniok a nevüket pl. Balog (balkezes), Süket, Vén, Csirke, Ördög, Sánta, Kopasz, Köver stb., pedig ezek is mind tősgyökeres, ősi magyar nemes családok nevei. Az Ön esetében a névváltoztatásra nincsen ok, sem alap, azt tehát nem is engedélyeznék. Magyar hangzású név megváltoztatását csak akkor szokták engedélyezni, ha a család valamelyik tagja nagy szegényt hozott a névre, pl. hazaáruló, rablógyilkos lett.

Sgt. ú. Ha a közigazdákodás a loápoló béréhez hozzájárul, akkor joga van öt szabad idejében a közigazdálkodás tennivalóira igénybevenni, de ennek az igénybevételnek nem szabad a loápolót tulajdonképpeni feladatának elvégzésében, a lovak ápolásában gátolnia. A nőöknek ilyen esetben nem áll jogukban az őr loápolóját magánszolgálatra igénybevenni, de ha a loápoló bérét teljes egészében a kőnstar fizeti s ahhoz a közigazdálkodás nem járul hozzá, akkor természetes, hogy az őrsparancsoknak éppen úgy rendelkezésre kell, hogy álljon, mint a közigazdálkodásnak. Az ilyen magánszolgálatra való igénybevétel egyébként sohasem szerencsés, surlódással szokott végződni, legjobb elkerülni. 2. Minden olyan vezénylést, ami három hónapnál rövidebb ideig tart, elvben ideiglenesnek kell tekinteni. A tartóssá nyilvánítás rendszerint az első három hónap elteltével történik. Olyan vezénylést, melynek ideiglenes volta nyilvánvaló, vagy előre tudható, csak azért tartóssá nyilvánítandó, hogy ebből a kőnstarra jogosulatlan előny származzék, nem lehet, mert ez mind a vezénylést s mind pedig a vezényeltetési őr közigazdálkodását megrövidíti. A tartóssá és az ideiglenes vezénylést ilyen értelmezése ellenkezik a vezényeltetési pótúj alapvető elveivel és rendelkezésével, de az 56.600/1925. sz. rendelet 7. szakasz 1. bekezdésével is, nem is szólva arról, hogy ennek csak nötlennel szemben való alkalmazása méltánytalan.

Alag. Olvassa el az 1932. évfolyamunk 641. oldalán lévő 168. lekszikonválaszunkat.

Hálás. Olvassa el mai számunkban „Rodostó” jellegére küldött üzenetünket. Ott felsoroljuk az összes szerkesztői üzeneteket, amelyek az útmesteri állás elnyerésének feltételeivel és módozataival foglalkoznak. Ha azokat elolvassa, mindent megtud, amit kérdezett.

Tiszavirág. A két említett név nem helység neve. Ilyen nevű nemesi család sincsen. A névmagyarosítást engedélyezni fogják.

Adó. A csendőrség római katolikus vallású tagjai illetményük után mindennemű egyházi adót fizetése alól mentesek és iskolai adót sem kötelesek fizetni. Akinek magánvagyonra (pl. ingatlanra) van, az után éppen úgy fizeti az egyházi adót is, nűnt a polgári egyének. Az iskolai adóra vonatkozóan olvassák el a lapunk 1932. évfolyamának 717. oldalán lévő „Egyházi adó” jellegű üzenetünket.

Érdeklődő. Ha a nős a laktanyában lakik, a Szut. 130. pontja értelmében mindenkit be kell jelentenie, aki három napnál hosszabb ideig nála lakik, tehát a vendégeket és a látogatók rokonokat is.

Cs. B., Szentes. A kérdést, mely tételes rendelkezéssel nincs szabályozva, kétféleképpen lehet felfogni. Az egyik felfogás az, hogyha a fürdőnek egész vasárnapon át való üzemeltetése meg van engedve, akkor a tisztántartási munkálatok sem képezhetnek kibágást, mert a tisztántartás az üzemvitelnek lényeges és el nem választható tennivalója, főleg, ha azt a fürdőüzem saját személyzetével, házilag végezteti. De még ha külön tevékenységnek minősítjük is, az 1891. évi XIII. t.-c. 1. §. 2. bekezdése a tisztogatási munkálatokat általában mentesíti a vasárnapi szüneteltetés alól. Igaz ugyan, hogy az említett törvény „üzlethelyiség”-ről beszél, ebben az esetben azonban az alatt a medencét is lehet érteni. Nem méltóztatott megírni, hogyha a medencének hetenként egyszer való kitararítása van elrendelve, miért kell azt éppen vasárnap s miért nem lehet hétköznap végezteni? Ezt azért kellene tudni, mert viszont másik felfogás szerint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény és az ilyen tárgyú rendeletek általában csak sürgős közzükséglet, halaszthatatlan szükség, vagy pedig az üzemmenet megszakításának lehetetlensége címén s akkor is csak egyenként felsorolt munkálatokra adnak felmentést a munkaszünet alól, az üzemvitelnek mindazokat a tennivalóit tehát, amelyek nem halaszthatatlanok és a közönség vallásos érzületét sértik, még akkor is hétköznapra kell halasztani, ha egyébként az üzem maga nem esik a vasárnapi munkaszünet korlátai közé. Ilyen eset pl. ha egy vendéglős, aki a vendéglőjét egész ünnepnapon át nyitvatarthatja, személyzetét vasárnap délután nyilvános nagytakarítással, az utcai kirakatablakok mosásával stb. foglalkoztatná, holott azt az üzemmenet hátránya nélkül hétköznap is elvégeztethetné. Mi az utóbbi felfogást tesszük magunkévá.

Solymár. 1. Dehogy kötelesek a Hangya szövetkezetben vásárolni, ha ott az élelmiszereket drágábban árúsítják, mint másutt. Mindenki ott vásárol, ahol a szükségleteihez legelősebben jut hozzá, ez a szabály a közigazdálkodásra is áll. Nem is ezt kívánja a rendelkezés, hanem csak azt, hogy ott, ahol az őrök anyagi érdekeik sérelme nélkül tehetik, vásárlásaiknál részesítsék előnyben a szövetkezeteket. Ha a szövetkezet drágábban árúsít, mint a magánkereskedelem, hívják fel erre a szövetkezet vezetőjének a figyelmét és közölik vele, hogy ha nem tud versenyképes árat tartani, máshova mennek vásárolni. 2. Nyugállományuaknál

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belől milyen értékek vannak. A tartóssá minőséget tekintve árakban is csak az előkézbe minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételten okirattal elismerésben részesült állandó szerződéses felruházója. Felkintse meg őrsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módozatokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország kizárólagos egyedüli posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Ötvenbe 1922 óta 300 munkással.

Ha írógépet vásárol, javítást, vagy cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

gyermektartási díj fejében a nyugdíjösszeg egyharmadát lehet levonni, annak összegére való tekintet nélkül. Előfordul, hogy a bíróság a nyugdíjösszeg egyharmadánál nagyobb összeget is megítél, de a levonást ilyen esetben is csak a nyugdíj egyharmadáig teljesíti az illetményhivatal.

Lesz még Nagymagyarország! Legfeljebb a kihágási büntetőtörvény 41. §-ába ütköző kihágás miatt lehetne feljelenteni, azt is csak akkor, ha a fenyegetőzés Önökben félelmet keltett. Ez azonban — reméljük — nem történt meg.

Sz. A. J. v. Nincs még eldöntve, hogy a vizsgázott törzsőrmenteknek kell-e kidolgozatokat szerkeszteniük. Nézetünk szerint a vizsgázott törzsőrmentek ebben a tekintetben olyan elbírálás alá esnek, mint a 2. csoportbeli tiszt-helyettesek, tehát a kidolgozatok alól fel vannak mentve. Úgy, mint annak idején a címzetes őrsvezetők, majd a csendőri címzetes őrmesterek s a háború alatt pedig a vizsgázott alőrmentek. Ilyen döntés azonban — ismételjük — nincsen. Tegyenek felterjesztést.

KÉZIRATOK.

Széphegy. Úgyeszen megírta. Úgy látjuk, jobbkat is fog írni. igyekezzék azonban az írásba több realitást belevinni, kevesebb szólammal. Jóhangzású mondatok kedvéért ne áldozza fel a tartalmat. A téma egyébként jó, azt fel fogjuk használni.

T. J. őrm., Szatmárcseke. Lehet, hogy alkalmilag közölni fogjuk a csendőrhistoriák között.

A kéz beszél. Érdekes kis összeállítás, de nem a Csendőrségi Lapokba való. Napilap, főleg a vasárnapi melléklete szárnára, bizonyára szívesen venné. Nem közölhető.

232. §. A jövő év folyamán törvényszéki orvostani cikksorozatát fogunk közölni, amely a szemérem elleni bűncselekményekre is ki fog terjeszkedni. Múltán azonban lapunkat a festület tagjainak családtagjai is olvassák, a nyilvánosan nem tárgyalható közleményeket mellékletben fogjuk kiadni. A közlendő sorozat kerek egészet fog képezni, nem akarunk ezzel a közleménnyel elébevégni. Nem közölhető.

Sz. J. th, Csömör. A következő számban közölni fogjuk.

Bars. Iskolában való oktatásnak kiválóan megfelel, de mint lapközlemény nem elég érdekes és fordulatos, ami egyébként ennél a témánál természetes is. Vigyáznunk kell, hogy a lap tartalma szárazza, iskolaszerűvé ne váljék, mert különben nem bírjuk olvasóink érdeklődését megtartani. Nem közölhető.

Csendőrségi szállító!

Kb. postó, Loden, szinlartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
Kb. kamara, szinlartó, liszte gyapju — — — — — 18.—
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.——25.—
Csendőrkulap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dús kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitellel.

Egyenruhaszabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szaképpel vezetésem mellett működik.

Virradatvárók.

Írta: TÖRÖK SÁNDOR.

(4)

— Csak esinálják, Sylvja, engem egyáltalán nem zavar.

A leány belenezett a szürke szemekbe s hängja egy únyalattal élesebb lett.

Martineau hegyesre vágott körmei a tenyerébe vésődtek. Meghajtotta magát.

— Te — súgta oda Leonnak, míg az ajtó felé mentek, a hangja zírott a gyűlölettel és az arcában volt valami a konctól félrerügött kutya meghunyászkodó dühéből —, te, az én szemem nem csal... ez az a morzsa... — Libbent mögöttük a szalonba nyíló szőnyegajtó.

A két fiatal fej a rajzok fölé hajolt. Mint egy elfojtott morgás hallatszott be egy pillanaig Martineau hangja, amint tovalépkedtek.

— Le fogjuk frieskázni ezt a morzsát, le kell, hogy frieskázzuk.

V.

Kergették egymást a hetek. Ment is, jött is a posta. Néha az apjától hozott Gábornak nagy verébfejbetüket, szarkalábakkal, de olyanokat, hogy az öreg szíve is szinte ott élt a vén Szombathynak a sorok között, máskor meg gyöngybetüket hozott, okosakat, finomakat Julistól, tele szeretettel, biztatással, ment is váiasz néha, néha, de egyre ritkábban.

Gábor nélkülözhetetlen lett a gyárban s mindennapos a Nicolescu-házban. Ott rendeztek be neki műtermét a Nicolescu szobája mellett és hetenként sokszor látták őket, amint karonfogja a gyáros a fiatal székelet.

— Hazaviszem ebédre, hadd üljjenek.

Furcsa dolog volt ez nagyon. A tiszta oláh kereskedő-

Ezer év magyar vitézi teltelt
fonja koszorúba az a hatalmas díszmú, mely

„A MAGYAR KATONA”

címen ezer oldalon a magyar hadak és a magyar katonák hősségét magasztalja a történelmi adatok ezrelvel. A több mint ötszáz képpel, térképpel és színes melléklettel díszített gyönyörű kétkötetes műhöz Horthy Miklós kormányzó, József kir. herceg és Gömbös Gyula miniszterelnök írt ajánló sorokat. A lelkes, hazafias hangon megírt mű szerzői Pilch Jenő, Gyalokay Jenő, Berkó István ezredek és Markó Árpád alezredek.

A mű ára 40.— pengő.

Megrendelhető a Franklin Társulatnál (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) 3 pengős havi részletfizetésre is.

család feje, az ősz Nicolescu Tódor és egy nemtudomhonnán-jött székelő rajzoló. De nem lehetett ellene tenni, inkább alázatosan meggörnyedtek neki a többi tisztviselők, igazgatók, miegymások, mert ezek már tudták s egymásközt szuttgáták szélitében-hosszában, amit maga Szombathy Gábor még nem tudott.

— Vefének akarja az öreg... amik hát... hogy a lányé maradjon a gyár.

És így is volt tényleg. Az öreg Nicolescu nem esett a fejélgására, hogy a léha, könnyelmű fia kezére hagyja a kiterjedt üzemet, amely a maga nemében egyetlen volt az országban. Persze, ha nincs szakember kezén, elsikkad, olizillik, elprédálódik. Idehajtotta a sors ezt a fiút. Igaz, hogy nem román, de lehet még belőle, ha a sors úgy kívánja, az is. Cipelte hát haza ebédekre, vacsorákra, vitte mgukkal színházba, estélyekre s Szombathy Gábor egyszerre csak azon vette magát észre, hogy benne ül nyakig a bukaresti előkelő társaságban. Jól körülhézett s esodák-esodája, nem is érezte rosszul magát benne. Elt fényesen, gondtalanul, nem sokat dolgozott, azt is csak inyére vált, ami neki is tetszett, s meg volt mindene, amit szemé-sztája kívánt.

Hiszen ide is elhozhatná Bede Juliat... meg volna a mód hozzá... de hát... Ejnye na, hát, hogy is hozhatná ide, hát mit szólnának hozzá, meg aztán, ejnye na... s azon kapta magát Szombathy Gábor, hogy egyre messzebb halogatja a dolgok útgondolását, hogy mint is lesz csak ezután? Nem, nem szeretett Pálfalvára gondolni. Az árba jutott és úszott az árul. Langyos volt az ár, jó langyos, mint a pocolya, amelyet tűz a napsugár s amelybe belehullatta virágját a rózsaszínű ákac is — s ott pompázik a tetején —, de belemosta piszkát a dísznő is s az ott búzik az alján.

Egy délután Sylvia telefonált a gyárba. Az öreg Nicolescu emelte le a kagylót s felragyogott a szeme, ahogy a leánya hangjára ismert.

— Jól van, kicsikém, rendben van, killdöm őt magát... — s átkiáltott a szomszéd műterembe: — Szombathy úr! Gábor bejött.

— A lányom elkérte önt ma délutánra s odaadtam... mit szól hozzá... itt van... beszéljen vele...

Gábor mosolyogva vette át a kagylót. Sylvia arra kérte, hogy auton jöjjön érte a Calea Victoreire, a Rigler-cukrászdába, ahol nagy társasággal várják s tartson velük, valami kitűnő mulatság lgerkezik, ő találta ki, s nagyszerűen fogja érezni magát.

Gábor hát vette a bundáját s az öreg Nicolescu autóján a Riglerhez hajtattott.

Sylvia szokatlanul ólékn volt, rendelkezett jobbra-balra, autókért telefonáltatott, huszan vagy harmincan voltak, valamennyien bejáratosak a Nicolescu-házhoz, fiatal ügyvédek, néhány katonatiszt, két orvos és urak, akik vagy vol-

tak már Erdelyben, Bánátban szolgabírák, alispánok, törvénytészlékl emókók s megszedték már magukat, vagy olyanok, akik éppen készülnek oda, mint egy gyarmati kirándulásra s már felvették a kölesönöket az expedícióra. Bukarestből Erdélybe menni főispánnak, azt jelenti, hogy egy ember meggazdagszik s ötven magyar család kivándorol Kanadába meghalni. Szóval vidám társaság volt s Gábornak sokszor ökölbe szorult a keze közöttük.

Sylvia hát rendelkezett.

— Szombathy, maga velem jön az apa autóján és te, Leon, — fordult a bátyjához,

— És én, ha szabadna, — Martineanu jelentkezett.

— Jó — hagyta rá a lány és pajkosan villant a szeme —, üljön ki a soffőr mellé, mert mi meg akarunk beszélni valamit.

Martineanu az ajkába harapott, de vállalta, hogy kiül a sofförhöz, legalább a cinkosa is ott van.

Az autósor végigauant az utcának s amerre elmentek, azt mondták az emberek:

— A bolond Nicolescu Sylvia megint valami örültságet csinál.

Pedig nem volt bolond ez a lány. Csak egy kicsit elkényeztették s szerette meglepni az embereket. Most például a Cizmigiú-park kapuján kanyarodott be a társasággal. A park fái között, a kanyargós utakon, téll álmutat aludták a ringlispilek, erőmérők, hajóhinták és egyéb tarka-barka mutatványos bódék. Az egyik kis hídnál állította meg Sylvia a menetet s megmondta a köréje esodálkozóknak:

— Egy nyári vasárnap délután rögtönzünk.

Kis sípot vett elő és belefúj. A síp hangja élesen sívított bele a fehér némaságba s a ringlispilek harmónikázva megindultak, a bódék redőnyeit flirge emberek huzogatták fölfelé, a hajóhintáha lányok, legények ugráltak, akik között ott viháncolt a Nicolescu-ház minden eselédje, inasa, komornyikja, kertésze, puffogni kezdtek az erőmérők s színes konfetti repült az éles, tiszta téli levegőben.

Ezt találta ki Nicolescu Sylvia s a társaság megindult a megelevenedett park mulatsággal között.

Agfa

a vezető fotómárka!

ISOCHROM-SUPERPAN

tekeres csomagfilm és lemez

Megszűnnek a lábájdalmok...

A lábápolás minden embernek, de

különösen a csendőrnek saját jól fel-fogott érde-

kében egyik legelsőbrendű kötelessége önmagával szemben. A csendőr életének javarészt portyázó szolgálatban tölti, a sok járás, hőség, nagy seb. megtámadja a lábakat, ami azután feltörések, bűtykök, izzdás, tyúkszem, fagydagantok alak-jában jelentkezik. Minden ilyen bánatalom megelőzésére és a bajok megelőző-sére legjobban bevált lábápolószer a minden gyógyszerárhan kapható

Egy csomag ára P 1.28.

Felvidul az are...

Szent Rókus lábsó

Főlerakat: Szt. Rókus gyógyszerár Budapest, VII., Rákóczi-út 70. sz.

Hol vásároljon a csendőr?

Férfi szövet
Női szövet
Fehérnemű
Női kabát
Női ruha
Vászonárak

Füldörüha
Paplan
Takaró
Küttáru
Hártsnya
slb.

Csak jó minőség, kedvező árú feltétel!

Reform Ruházati R.-I.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. szám

ArJegyzékmlata díjta un!

Sötétedett már, mikor majdnem valamennyien összejöttek az Elvárásolt Kastély előtt. Köröskörül lílára festette az eget a téli alkonyat s a különös épület ablakain át hideg villanyfény vetődött ki a hóban topogó társaságra.

A hatalmas deszkaépület, víg vasárnap-délutánok ezernyi bohóságának színhelye, percek alatt megtelt. Nagy zajjal, nevetéssel, egymást segítve, taszigálva nyomakodtak felfelé a folyton mozgó vaslépcsőn, amelyen egyet lép az ember felfelé, ugyanakkor kettőt lefelé s ha nem kapaszkodik meg jól, bizony hanyatt is vágódik. A középső nagy teremben álltak meg legtöbben, ahol a körbenforgó, zakatoló székek, a nagyító és kicsinyítő torztükrök előtt viháncoltak. Sylvia jókedvű volt és végigcsinált mindent. Belenevetgélte a szélesítő tükörbe, számárfület mutogatott a homorú üvegnek, amelyen mindenki ötször olyan hosszú, mint amilyen s Gábort magával húzva, eltűnt az egyik folyosóra vezető lépcsőn, amelyen két egymással ellenkező irányba futó deszkán kellett végigmenni. Míg az egyik deszka előre viszi az ember jobb lábát, a másik deszka hátracsúsztatja a bal. Ezen mulatoztak, hol elcsúszva, hol megkapaszkodva. Gáborra átragadt a leány széles jó kedve. Nem is hallották azt a különös sercegést, zsbongást az épület belsejéből, ami úgy szót, mintha száraz babot pattogatnátna valaki, hogy szemelgesse s aztán a héját összenyalabolva, megtömködve, a tűzre veti... zpzzpzz... zzzz zp-zp-zp zzzz.

Sylvia és Gábor közben átjutottak a folyosón és most már keresztbeforgó kis deszkalapokkal borított szobán kellett átmenni. Az ember kiszemeli, hogy melyik deszkára lépjen, hát mire lépne, már összefolyik a szeme előtt az egész. Már egy másik deszka van ott s négykézlábra kell állni, ha nem akar az ember hasrafeküdni.

Ezen is átmásztak, négyen-öten voltak együtt, köztük egy főhadnagy, aki az emlékezetes első találkozásuknál is ott volt. Mentek tovább s a rázó padok folyosóján elváltak ezektől is.

Valami vékony füst szívárgott felfelé.

— Ejnye, itt cigarettázik valaki.

Dehogy cigarettázott. Aki cigarettázott, az rég elment már, valamelyik villanyserelő, aki a tatarozásnál segített. Ott lent a gépkamrában égett a nyáron át felhalmozott, takarításra váró lim-lom, olajos rongyok, rossz zubbonyok, seprűk s más efféle.

Továbbmentek, viháncoltak, egymásba kapaszkodtak. A nagyszobában, ahol a mesterséges szél súvít az ember arcába, émyítő füst... lángnyelvek csaptak ki a nyilásból. Tűz van! Ég az Elvárásolt Kastély. Ki innen!

Gábor kézenfogta a leányt s rohantak visszafelé. Itt már fojtott a füst. Csípte a szemüket. Nem láttak. A keresztbefutó deszkák ugráltak vészettül. Se előre, se hátra. Az Istenért, hát miért nem állítják le a gépezetet? Gábor ölbekapta Silyviát, elestek, feltápaszkodtak, az areát felvérezte... Kijutottak a folyosóra... futott a két hosszú deszka egymás ellen, csúsztak előre, hátra, recsegett, ropogott a hatalmas faépület... a gépházba nem lehetett bejutni... rohant a tűz. Gáb rék a lépcsőig vándorogtak. A tisztet látták s még vagy kettőt, amint a lépcső alján bukácsoltak lefelé... messziről egy hang süvöltött:

— Sylvia, Sylvia! — Martineanu hangja. A pénzt féltette, a pénzt, az új életet s az égő ház körül szűkülve, nevént szolgáltatta a pénzt: — Sylvia!

Gábor felemelte az elájult leányt, a lépcsőhöz lépett... a vaslépcsőhöz. Egy irtózatoss dobbanás... a tűz elérte a

gépet! Körülfogta. Kikapcsolta a készüléket. A lépcső lezuhant erőteljesen s a helyén, tátongó mélységből, sziporkázva csaptak fel a lángok.

Gábor visszatáncorodott terhével. Egy pillanat és a lépcső után zuhannak. Vissza! A folyosón letette a leányt... egy rugaszkodással kiszorította a helyéből az egyik deszkát s ezzel nekidől a falnak, mint egy emelőúddal... A lécek engedtek, kidőlt! Eldobta a deszkát, félkézzel a leányt fogta, jobbával elkapta a csatornát s lecsúszott a hóba... térdre esett.

Az öreg Nicolescu azt mondta neki ezen az estén:

— Fiam... — s megölelte.

Hazament Gábor a Grivita-utcába, a Hotel Nationalba. Sétált sokáig le-fel a szobájában és hessegette maga elől a pálfalvi képeket. De azok előjöttek innen-amonnan, falból, ajtóból, kilincsből, ablakból, függöny mögül előjöttek s kérdőre vonták.

Érezte, a mellén érezte, a karjaiban azt a leányt, azt a szép oláh leányt. Nagy fekete szemek lecsukódnak, ráeresztve a rojtos, selyem firhang... hogy feküdt ott. S azé az oláh lányé lesz a gyár, minden munkájával, minden gépével, minden esztergapad, az utolsó szögig... az övé lesz.

Égett a homloká, felrántotta az ablakot s kivetette mellét a kemény hidegnek. Felnezet.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Pályázatot hirdetünk a legjobb csendőrségi bűnügyi feljelentésre, a következő feltételek mellett:

1. Pályázni lehet minden bűnügyi feljelentés fogalmazványával, amit a pályázó mint járőrvezető az 1925—1933. évek valamelyikében szerkesztett. A feljelentett bűncselekmény büntett legyen és az is szükséges, hogy annak alapján a bíróság a gyanúsítottat elsőfokon legalább egyévi szabadságvesztéssel büntette legyen. Ezt az utóbbi körülményt a pályázatra a 7. pont szerint záradék alakjában reá kell vezetni, de az ítéletet vagy annak másolatát nem kell beszerezni.

2. Minden pályázó csak egy fogalmazvánnyal pályázhatik.

3. A fogalmazványt nem kell eredetben beküldeni, hanem fogalmazvány alakban szószertint le kell másolni. A másolatot a pályázónak kell írnia s azt nemcsak tartalom szempontjából, hanem külalak, helyesírás stb. tekintetében is meg fogjuk bírálni.

4. A szakasz- és szárnyparancsnok esetleges megjegyzéseit, észrevételeit stb. a másolatra szintén reá kell vezetni.

5. A fogalmazvány mellékletei közül csak a bűnjeljegyzéket kell lemásolni.

6. Nem az a fontos, hogy a fogalmazvány hosszú legyen, hanem hogy mindent tartalmazzon, amire a bűncselekmény elbírálásához szükség van.

7. A más latot az őrsparancsnoknak a következőképpen kell hitelesítenie: „Ígazolom, hogy ez a másolat szószertint megegyezik a pályázó által készített eredeti fogalmazvánnyal, továbbá, hogy a...-i kir. törvényszék a gyanúsítottat a feljelentett bűncselekmény miatt az 19... évben... évi fegyházzal (bürtönnel stb.) büntette meg.” Kelt. Aláírás.

Pályázatot csak a csendőrség legénységű egyénéitől fogadunk el. Határidő: szeptember 1. A legjobb fogalmazványt ezüst zsebkendővel jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 15-iki számban fogjuk közzéadni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN, őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: György Aladár.

FASZÖVÖTT
ÉS VASZON

Kedvezményes fizetési feltételek
mellett legolcsóbban kapható.

ROLETTA HUNNIA ROLETTAÜZEM

Budapest, IV., Vasműz-körül.

A csendőrség egyik legrégibb, legmegbízhatóbb bevásárlási helye. — Kedvező fizetési feltételek.

TRIBON

ruházati r.t.

Budapest, VIII., Üllői-út 14. szám

Telefon: J. 392-85 és 312-57

Egyenruhaszövetek,
bélésárak,
női és férfi fehérnemű,
selyem, kötött- és szövött-
árú,
kesztyű, harisnya,
paplan, cipő.